

DE JONGENS VAN DUINDORP

door
M·MOK

REIN
STUURMAN

L.K. JEUGD SERIE
(Jongens 8—12 jaar)

DE JONGENS VAN DUINDORP

Opeens komt er een man opdagen

DE JONGENS VAN DUINDORP

DOOR

M. MOK

ILLUSTRATIES VAN
REIN STUURMAN

LETTEREN EN KUNST · 's-GRAVENHAGE

INHOUD

	Blz.
De familie Aalders	5
Schoenen en stenen	13
Het avontuur in de toren	27
De gevolgen van pakjesdragen	40
Vechtende vredesvrienden	49
Roekeloze kinderen	60
Een angstig meisje en een flinke jongen	69
Kees haalt streken uit	78
Een verzoek om gratie	90
Het jubileum van de burgemeester	99
Een slechte tijding en lastige mensen	110
Een brutale jongen en een droevig geval	118
Avonturen in bed en in de bossen	127
Vader komt thuis — Storm	137
Een prinses en een aardige meneer	147
Een diefstal en een ontdekking	155
Afscheid	166

I

DE FAMILIE AALDERS

Jan Aalders is een jongen van elf jaar. Hij woont in Duindorp, een plaatsje aan zee. Zijn zusje Tine is acht jaar oud en zit in de derde klas op school. Jan zelf heeft het reeds tot de zesde klas gebracht. Zijn vader werkt op een kantoor in de stad, die men per trein in een half uur bereikt. De familie Aalders woont in een ruim huis, dat aan een straat staat, die vlak achter de zeeboulevard is gelegen. Daardoor kan men er vrijwel steeds het ruisen van de zee beluisteren. Vooral wanneer het stormt en Jan in bed ligt, hoort hij dat donkere geluid duidelijk, voordat hij inslaapt.

Op school behoort Jan tot de goede leerlingen. Hij heeft weinig moeite met het werk. En daar hij geen druktemaker is, kan hij het best met de onderwijzer vinden. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat hij geen moeilijkheden kent. Zo heeft hij vandaag juist honderd strafregels gekregen: „Ik mag niet laten afkijken.” Meneer Brouwer wil niet hebben, dat er wordt afgekeken. Dat wil geen onderwijzer hebben. Maar hij meent, dat de leerlingen, die hun kameraadjes daartoe in de gelegenheid stellen, evenzeer strafbaar zijn. Jan doet dan ook werkelijk zijn best, om zijn buurjongen, Henk Smit, het afkijken te beletten. Maar die arme Henk heeft vreselijk veel last, om zijn werk klaar te krijgen. Hij spant zich erg in, om het alleen te doen. Maar als hij dan

ziet, dat Jan al bijna klaar is, terwijl hij zelf nog niets op papier heeft gezet, kan hij niet nalaten over Jan's arm te gluren. „Niet doen,” fluistert Jan hem in. „Je weet toch, dat het niet mag. . . .” En dan laat Henk het. Maar een poosje later doet Henk het toch weer en Jan merkt het niet altijd direct.

Zo is het vanmiddag ook gegaan. Plots klonk de stem van meneer Brouwer:

„Smit en Aalders, jullie hebben allebei honderd regels! Het moet en zal uit zijn met dat afkijken!”

Jan was onaangenaam verrast, want hij wist helemaal niet, wat zijn buurman deed. Maar hij zei niets en keek Smit alleen even aan. Die zat met een arme-zondaarsgezicht op zijn tafelblad te turen. Henk is geen kwade jongen en hij vond het heel erg, dat Jan door zijn schuld straf opliep. Maar het rekenuurtje was al bijna om en Henk was pas aan zijn tweede som bezig. En dat terwijl hij er vijf moest maken! Die snuggere Jan was al aan het vijfde vraagstuk, toen meester de straf uitdeelde.

„Jan, blijf jij eens even hier!” zei meneer Brouwer om vier uur. Jan bleef zitten. Toen de klas was leeggelopen, zei de onderwijzer:

„Jan, jij bent een van de beste leerlingen. Waarom doe je nu van die kinderachtige dingen?”

„Maar ik wist heus niet, dat Henk aan 't afkijken was, meneer!”

„Waarom zeg je dat, jongen? 't Is immers al zo vaak gebeurd!”

„Ja, maar ik wist 't echt niet. Ik wil 't ook niet meer,

maar natuurlijk doet Henk erg zijn best, om te gluren.”

„Dan moet jij er voor zorgen, dat hij er geen kans meer toe krijgt. Ik zou jullie wel op andere banken kunnen plaatsen, maar ik wil, dat ’t zo ook gaat! Jij bent de verstandigste van de twee en daarom zeg ik ’t je nog eens apart.”

Jan vond het erg aardig, dat meneer zo vertrouwelijk met hem praatte. Buiten stond Henk op hem te wachten.

„Wat heeft hij gezegd?” informeerde hij dadelijk.

„O, hij dacht, dat ik je met opzet had laten afkijken. Maar ik wist ’t eerlijk niet! En dan een preekje: dat ’t nooit meer mag gebeuren en zo. . . .”

„’t Ellendigste vind ik, dat jij er straf voor krijgt,” zei Henk. „Zo maar meteen strafregels uitdelen. . . .”

„Nou ja, we hebben al honderdmaal een waarschuwing gehad.”

„Ik wou, dat ik van die vervelende school af was,” mopperde Henk nog.

Toen gingen ze uit elkaar. Jan begeert helemaal niet van school af te zijn. Hij wil wel groot zijn en werken. Welke jongen verlangt daar niet naar? Maar hij vindt het daarom niet erg, dat hij nog een jongen is en naar school mag gaan en leren. Voorlopig zal hij dat nog kunnen. Totdat hij vijftien of zestien jaar is, zal hij wel op school blijven.

Hij gaat vlug naar huis. Behalve zijn huiswerk heeft hij nu nog die strafregels en met dat alles gaat heel wat tijd heen. Voor de deur is Tine met buurmeisjes aan ’t touwtjespringen. „Een scheepje al in de haven landt. . . .” Het is overigens doodstil op straat. Alleen des zomers ziet men veel

mensen in het dorp en nu is de winter nog maar nauwelijks voorbij.

Moeder is in de keuken aan het strijken. Ze geeft hem een koekje. Dat krijgen hij en Tine elke middag, als ze uit school zijn gekomen.

„Nu, Jan, heb je je best gedaan?” vraagt moeder.

„Zo goed, dat ik strafwerk heb gekregen!” antwoordt Jan lachend.

„Lach je daarom? Wat heb je uitgevoerd?”

„Ik? Niks! Maar Henk zat af te kijken en nou hebben we allebei honderd regels!”

„Ja, dan moet je maar doen, wat de meester zegt!”

Jan gaat naar de huiskamer. De kachel brandt er. Maar het is zulk zacht weer, dat Jan het er te warm vindt. Daarom gaat hij in de serre zitten, die aan de straatkant ligt. Het is daar ook veel lichter dan in de kamer, want er is aan drie zijden glas en de achterkant staat door openslaande deuren met de kamer in verbinding. In de winter is de serre te koud, om er in te zitten. En op warme zomerdagen schijnt de zon er zo fel op, dat men er des middags evenmin kan vertoeven als in de winter.

Vandaag echter is het er bepaald aangenaam. Jan zet zich aan het tafeltje, dat voor de schuifdeuren staat, die verbinding geven met de straat. Pen en inkt heeft hij meegenomen uit de huiskamer. Zijn boeken en schriften liggen voor hem. Even kijkt hij naar links en naar rechts de straat door. Ze is breed en verlaten. Behalve de spelende kinderen is er nog steeds niemand te zien. Links voor het huis ligt een straatje, waardoor men aan de zeekant komt. De zon moet

reeds laag boven het water staan. Wat schuine stralen vallen door het straatje. Het is goed, zo heel even te genieten van die rustige omgeving en dan aan het werk te gaan.

Eerst leert hij zijn geschiedenis. Dat vindt hij wel het prettigste vak. De jaartallen gaan er niet zo glad in. Daar is wat pompen voor nodig. Maar de verhalen zijn altijd even belangwekkend. Het is precies als met een boek, dat je mooi vindt. Je krijgt er nooit genoeg van en het is heerlijk, om het na te vertellen.

Na de geschiedenis krijgt de aardrijkskunde een beurt. Die is niet zo prettig. Jan moet blokken op de Engelse steden, rivieren en gebergten. Inmiddels is het donker geworden. De lantarens op straat branden al. „Jan!” komt moeder waarschuwen, „je bederft je ogen! Kom gauw binnen!”

In de huiskamer zet Jan zijn studie voort. Tine zit te breien. Af en toe loopt ze naar moeder, want ze kan heel goed steken laten vallen. Dat kan ze nog het beste van alles, tenminste naar Jan beweert, die zijn zusje wel eens plaagt. Jan gaat aan zijn strafregels schrijven. Tine ziet het. „Heb je lekker weer eens straf?” vraagt ze.

„Daar heb jij geen last van, hè?” smaalt Jan terug. „Zoete meisjes weten niet eens wat straf is!”

„Poeh! en ik heb vanmiddag wel een uur in de hoek moeten staan!” roemt Tine.

„Is dat nou werkelijk iets, om zo trots op te zijn?” vraagt moeder verwijtend. „Waarom bezorgen jullie de onderwijzers toch zoveel last?”

„Gut! dat mens van ons is ook zo pietluttig!” roept Tine uit. „Je kan geen kik geven, of ze vliegt op!”

„Ik zou me niet druk maken met zulke ukkies,” meent Jan.
„Tine, jij mag niet zo minachtend over de juffrouw spreken en jij moet niet zo op de kinderen uit lagere klassen neerzien, Jan!”

Met deze woorden maakt moeder een einde aan het gesprek. Ondanks deze kibbelarijtjes kunnen de kinderen het best met elkaar vinden. Als het tien minuten voor zes op de klok staat, gaan Jan en Tine zich aankleden. Wanneer het weer het maar even toelaat, halen ze vader van de trein, die precies om zes uur binnenkomt. Het station is geen vijf minuten van hun huis verwijderd. Er is een koude wind opgestoken. Met het hoofd in hun kraag gedoken, rennen ze weg. Natuurlijk kan Jan veel harder lopen dan Tine. Maar hij houdt gelijke tred met haar. Bij het omslaan van het hoekje van 't Stationsplein krijgen ze de stationsklok in 't oog. „'t Is pas zeven minuten vòòr,” zegt Jan en meteen houden ze op met hollen.

In de kleine, verwarmde hal van het station blijven ze rondrentelen, totdat de klok één minuut voor de tijd van aankomst wijst. Er zijn nog een paar kinderen, die blijkbaar ook op hun vader wachten. Ze zien de lichten op 't perron beneden opgaan, wat bewijst, dat de trein in aantocht is. Een brede stenen trap leidt naar beneden en bij de controle blijven ze staan.

Daar heb je de trein! Snuivend schuift de locomotief de overkapping binnen en na veel gepiep van remmen staat de wagensliert stil. De eerste haastige reizigers komen aangerend. Vader is nooit zo gehaast. Met ferme tred stapt hij voort.

„Ik zie 'm!” juicht Tine en dan heeft Jan vader ook in de gaten. Hij loopt naast meneer De Groot, zoals altijd.

„Dag vader! Dag vader! Dag meneer!” Tine vliegt vader om de hals. Boven nemen vader en de kinderen afscheid van meneer De Groot. De heren lichten hun hoed en wensen elkaar smakelijk eten.

Er is nu een stroom van mensen op 't Stationsplein maar in de grote ruimte betekent dat niet veel. De kinderen klemmen zich vast tegen vader aan. Het geeft hun beiden een veilig gevoel, al hebben ze daar nooit over gesproken.

„Heb je wat nieuws geleerd, Jan?” vraagt vader.

„Ja, meneer heeft vandaag verteld van de Patriotten en de Prinsgezinden. Kezen en Oranjeklanten noemden die elkaar!”

„Zo zo! Ja, dat was 'n mooie tijd! En jij, Tine?”

„O, we hebben zo vervelend taal gehad! Van lange ij en korte ei. Ik leer 't nooit!”

„Niet zo pessimistisch, kind! 't Zal wel lukken, hoor! Als je je best maar doet!”

Reeds zijn ze bij het huis aangekomen. Allen hebben grote eetlust. De tafel staat al gedekt en moeder ontvangt hen glimlachend.

„Wat eten we eigenlijk, moeder?” vraagt Jan. Maar dat krijgt hij niet te horen. Hij moet maar afwachten, wat er op tafel komt. Nu, dat vindt hij niet zo erg. Hij is een jongen met gezonde trek en zo blijft 't tenminste een verrassing. Ze krijgen rijst met pruimen. De kinderen jubelen luidkeels. Daarna komen er nog aardappelen met heerlijke saus en vlees op tafel. Jan vindt het een konings-

maal, zoals moeder dikwijls zegt, wanneer ze lekker eten.

Onderwijl zitten vader en moeder met elkaar te praten. Het blijft voortdurend heel slecht in zaken, vertelt vader. Er worden de volgende maand weer twee bedienden op kantoor ontslagen. Maar vader koestert voor zichzelf nog geen vrees. Hij is al bijna twintig jaar in dezelfde betrekking.

„Het is een slechte tijd, hè?” merkt Jan op. „Meneer zei laatst, dat de onderwijzers ook al niet meer zeker van hun betrekking zijn.”

Vader glimlacht. „Het is goed, dat meneer jullie daarvan iets vertelt. Maar ik zou me er nog maar niet m'n hoofd over breken, jongen. Als je eenmaal groot bent, zul je wel van alles ondervinden.”

Jan is gaarne bereid, vaders raad op te volgen. De grote mensen hebben altijd gewichtige dingen met elkaar te bespreken. Ze zetten daarbij dan een bezorgd gezicht. Kinderen hebben ook wel van die dingen, die ze geheimzinnig fluisterend behandelen. Ze hebben ook hun onaangenaamheden, op school en daarbuiten. Maar ze kunnen toch stoeien en ravotten, zoals geen groot mens het meer kan doen.

Om half acht gaat Tine naar bed en Jan een half uurtje later. In die tussentijd maakt hij zijn strafwerk af. Hij vertelt vader, waarom hij het heeft moeten maken. „Ja,” zegt vader, „dat komt er van! Ik vind het heel mooi, dat je een kameraadje wil helpen. Maar dat is natuurlijk niet de juiste manier. Als je Henk nu eens hier liet komen en hem in je vrije tijd wat hielp. . . .”

Dit denkbeeld lacht Jan niet toe. „Hij is zo'n vreselijke

sukkel, vader,” stribbelt hij tegen. „En hij heeft er nog nooit om gevraagd. . . .”

„Dat durft hij waarschijnlijk niet,” meent vader. „En je mag ook niet zeggen, dat Henk een sukkel is. Jij kan heel goed leren en daarom is het mogelijk, dat je het later tot iets brengt. Maar het gebeurt evengoed, dat kinderen, die op school heel moeilijk mee konden komen, later knappe mensen worden.”

Daar weet Jan niets tegen te zeggen. Hij vindt Henk wel een aardige jongen en hij speelt ook graag met hem. Maar het lijkt hem vreselijk, om met hem over schoolwerk te tobben. In zijn bed in het kleine achterkamertje denkt hij er over na. Henk kan soms zo hulpeloos en smekend kijken, als hij iets niet weet. Misschien zal Jan er toch eens met hem over spreken. Daarna denkt hij aan zijn schoolwerk. Hij stelt zich voor, dat hij de kaart van Engeland ziet. En terwijl hij bezig is, de plaatsen aan te wijzen, valt hij in slaap.

II

SCHOENEN EN STENEN

De hoogste klassen brengen elke ochtend het speelkwartiertje aan het strand door. Daar gaan de jongens voetballen. Vooral wanneer het water laag staat en er een brede harde zandbank is, kunnen ze goed spelen. Maar door hoog water laten ze zich toch niet hinderen. Ze trappen in en over het mulle zand, alsof het om de eer van hun land ging. Totdat

het fluitje van meneer Koster, het schoolhoofd, klinkt. Dan verzamelen de klassen zich weer en klimmen de trap op. De school is dicht bij het strand gelegen. Op hun weg passeren de kinderen het huis, waarin de familie Aalders woont. Jan kijkt altijd even naar het huis. Als hij moeder ziet, wuift hij met de hand.

Vanmorgen staat er een sterke wind. De zee rolt in grote, grauwe golven naar de kust. De jongens spelen met een kleine tennisbal. Maar ze hebben evenveel plezier, als wanneer ze met een echte voetbal zouden spelen. Jan staat vandaag in het doel. Hij doet zijn best, om alle schoten te stoppen. Niet alleen om tot de winnende partij te behoren, maar ook om niet te ver te hoeven lopen. Want elke bal, die hij er door laat of die naast gaat, wordt door de sterke wind een heel eind meegenomen.

Henk Smit en Kees Berkhout vormen de voorhoede van de tegenpartij. Bij gebrek aan spelers moeten de jongens zich met kleine ploegen tevreden stellen. Henk kan beter voetballen dan leren. Zijn voeten zijn behendiger dan zijn hersens. Een paar maal heeft hij al venijnig harde schoten op Jan afgestuurd. Maar die liet zich pardoos voorover vallen en het gewicht van zijn lichaam drukte het balletje in het zand. Soms moet hij er zelfs naar zoeken, omdat de bal geheel is bedolven. Daar helpen de anderen hem bij. Ze lopen allen in de rondte en doen dat met een ijver, alsof er goud in de grond zat.

Daar komen Henk en Kees aanstormen. Flip de Boer, die in zijn eentje de achterhoede van Jan's ploeg vormt, tracht Kees de bal af te kapen. Maar die geeft vliegensvlug

over naar Henk. En Henk, met een forse schop, doet een hele hoop zand opstuiven. Jan ziet alleen maar de bal. Die is uit het zand losgeschoten en in een boog vliegt hij over hem heen. Goal! Jan rent het ding achterna. Het schijnt te denken, dat het doel kilometers verder is gelegen. Want steeds rolt het maar door. Hijgend en met hoogrood gelaat krijgt Jan de bal eindelijk te pakken. Hij knijpt er in, alsof het voorwerp het kan helpen, dat het zo ver is voortgeblazen. Maar dat ellendige doelpunt ook!

Als hij terugkomt, zijn de klassen zich weer aan 't verzamelen. Dus de jongens, waarmee Jan speelde, hebben niet verloren. Met twee—een hebben zij de triomf uit het vuur gesleept.

Henk Smit loopt er bij met een zuur gezicht. Hij heeft zijn voet bezeerd bij die trap in 't zand. Maar dat is niet het ergste. Want zijn zool is bijna van zijn schoen losgescheurd. Het leer bengelt er bij, terwijl hij loopt. Hij moet zijn passen uiterst voorzichtig maken, om niet te struikelen.

Jan voegt zich bij hem. Hij heeft Henk nog niet gesproken over dat helpen met het werk. Voortdurend aarzelt hij of hij het wel zal doen. Henks moeilijkheden zijn overigens de laatste tijd nog groter geworden. Want Jan let er nu scherp op, dat de ander niet afkijkt.

„Is je schoen kapot, Henk?” vraagt hij.

„Dat zie je!” is het antwoord.

„Nou ja,” gaat Jan voort, „met een paar spijkers is 't weer in orde.”

„Welnee, jô, 't zijn ouwe schoenen. Maar m'n vader heeft geen geld om nieuwe te kopen. Ik krijg vast op m'n ziel!”

Het huilen staat Henk nader dan 't lachen. Zijn vader is schildersknecht. In de winter verdient hij heel weinig of helemaal niets. Tegen de zomer komt er altijd weer werk voor hem. Het is dus te begrijpen, dat Henk bevreesd is, om naar huis te gaan.

Meneer Brouwer ziet, dat Henk er ongelukkig bij loopt. loopt. „Smit, wat is er met jou?” vraagt hij.

„M'n schoen is kapot, meneer!”

„Dat komt natuurlijk weer door dat woeste spelen! Hoe vaak heb ik nou al niet gezegd, dat jullie niet zo'n kwartier lang mogen ravotten. Het leren heeft er ook onder te lijden, want jullie zien er allemaal bekaf uit! Als het zo doorgaat, maak ik aan die hele voetballerij een eind!”

Alle jongens kijken bedrukt bij deze woorden. Wat moeten ze aan 't strand doen, als ze nier meer mogen voetballen? Maar 't is waar, dat de meesten na zo'n spelletje moe zijn. Gedurende het laatste uur van de schooltijd hangen ze bezweet en suf in hun bank.

Onder de les zit Henk met zijn voet te scharrelen. Hij heft hem telkens een eindje op, om te proberen met een harde trap de zool weer vast te krijgen. Maar dat lukt hem niet. Wel slaagt hij er in, de zool telkens een klap tegen de voetenplank te laten geven. Eerst gaat het voorzichtigjes, maar hij wordt steeds moediger. Totdat opeens zijn voet uitschiet en met een bons op de vloer terecht komt.

Woedend schreeuwt de onderwijzer:

„Er uit, vlegel! De gang in! Leren kan je niet, maar spektakel maken — daar ben je 'n baas in!”

Henk sukkelt het lokaal uit. Het is zo'n komiek gezicht,

hem met die losse zool te zien voortschuiven, dat alle kinderen het uitschateren. Meneer Brouwer maakt met een aantal harde tikken op zijn lessenaar een einde aan het rumoer.

Jan wacht om twaalf uur even op Henk. Na een paar minuten verschijnt deze. Morgen moet hij in het speelkwartiertje binnen blijven. Hij vindt, dat de straf nogal meevalt. Stel je voor, dat ze niet meer mochten voetballen!

„Maar ondertussen zit ik met m'n schoen,” zegt Henk, opeens weer aan zijn vader denkend.

„Kom even met me mee,” nodigt Jan uit. Hij woont immers vlakbij en misschien kan het gebrek worden hersteld.

„Jongen, Henk, wat ben jij wild geweest!” zegt moeder, als hij haar de schoen toont. Moeder wil niet zeggen, dat zij de schoen 't maken niet waard vindt. Het bovenleer is gelapt en al bijna weer door. De zool is zo dun, dat hij bijna doorschijnend is. Jan komt met de hamer en wat spijkers aanzetten.

„Welnee, jongen, dat geeft niets,” zegt moeder. „Ga maar even mee, Henk.”

Henk volgt haar. Ze komen bij een kast, waarin de schoenen van de kinderen staan.

„Kijk,” zegt moeder, „trek maar zolang dit paar van Jan aan. Ik denk wel, dat het je past. Jan is er niet om verlegen. Je kan de schoenen gerust opdragen.”

Henk krijgt een kleur. Hij vindt mevrouw Aalders zo lief, dat hij niets kan zeggen. Maar zullen zijn ouders het goed vinden, dat hij zo maar met een vreemd paar schoenen thuiskomt? Eindelijk zegt hij:

„Ik dank u vriendelijk, mevrouw, ik vind het erg aardig van u. . . . Maar ik weet niet, wat m'n vader en moeder zullen zeggen, als ze het merken. . . .”

„Waarom niet? Je kunt toch heel goed zeggen, dat je op die andere schoenen niet meer voort kon? En dat is de zuivere waarheid. Het is nu toevallig met voetballen gebeurd. Maar het had toch nog maar heel kort geduurd, of de schoenen waren onbruikbaar geweest.”

Jan kijkt vreemd op, als hij ziet, dat Henk van schoeisel heeft verwisseld. Toch vindt hij het prettig, dat moeder zo mooi heeft geholpen. Met de oude schoenen in een krant gepakt, gaat Henk naar huis.

„Ben je nou niet bang meer?” vraagt Jan, die even met hem oploopt.

„Een beetje wel,” antwoordt Henk. „Maar in ieder geval heb ik 'n paar goeie schoenen en dat is 't voornaamste.”

„Zeg, als je zin hebt en je wil je huiswerk bij mij thuis maken, dan werken we samen.”

„Nee! . . .” zegt Henk verwonderd en verrukt. Want nooit had hij kunnen denken, dat zo'n knapperd als Jan met hem samen wou doen. Dan geeft Henk zijn vriendje een klap op de schouder, zodat deze even een pijnlijk gezicht zet. Hij geeft hem een flinke stomp terug. Maar Henk is dolblij en roept: „Reuze, jô!” Hij smijt het pakje met zijn schoenen de lucht in, waardoor het uit elkaar valt. Snel raapt hij de boel bijeen en gaat er dan in een vaart vandoor, naar huis.

Maar als hij thuiskomt, is zijn geestdrift wel wat bekoeld. Zijn ouders en zijn zusjes zitten al aan tafel.

„Heb je weer eens school moeten blijven?” vraagt zijn moeder.

„Heel even maar, moeder.”

Zijn vader krijgt het pakje in de gaten en informeert wat er in zit. Als antwoord heft Henk beurtelings een voet op en maakt het pakje open. Dan vertelt hij, dat hij is gestruikeld, waarbij het ongeluk is gebeurd.

„Gestruikeld ben je?” vraagt zijn vader. „Zeker bij 't voetballen, hè?”

Henk knikt van ja. Maar dan gaat hij snel verder. Hij verhaalt van mevrouw Aalders' vriendelijkheid en dat hij met Jan mag samenwerken.

„Alles goed en wel,” zegt vader. „Maar in de eerste plaats had ik je verboden, met die schoenen te voetballen en dan weet je heel goed, dat je zonder verlof niets van anderen mag aannemen.”

„Maar mevrouw Aalders was zo aardig, vader, en ik kon toch niet meer voort op die schoenen. . . .”

Over dat voetballen, ondanks het verbod, spreekt hij liever niet. Zijn vader schijnt zich er bij neer te leggen. „Denk er om,” zegt hij nog, „als je mevrouw Aalders ziet, moet je haar ook voor ons bedanken. En wee je gebeente, als je met deze mooie schoenen gaat voetballen!”

Henk belooft stellig, aan vader's wensen te zullen voldoen. Dit voorval is gelukkig alweer voorbij. Vader vertelt even later, dat hij werk heeft voor de hele zomer. Zodat tenslotte alles beter afloopt, dan Henk in 't begin had kunnen vermoeden.

Voor schooltijd ontmoeten de jongens van de klas elkaar

weer. Ze ontdekken, dat er een heerlijke nieuwe speelgelegenheid is gekomen. Tegenover de school ligt een onbebouwde strook grond. Blijkbaar is men van plan die nu te gaan bebouwen, want er ligt een grote hoop stenen opgestapeld. Rode klinkers zijn het en de jongens watertanden bij 't gezicht daarvan. Ze stuiven er op af, zitten elkaar achterna en sommigen klimmen er bovenop. Kees Berkhout, die groot en brutaal is, troont in de hoogte en gooit steen na steen op de straat aan stukken. De scherven springen zo heerlijk de lucht in, dat ook anderen plezier in dat spelletje krijgen. Dra staan er wel dertig jongens, die stenen op de straat laten vergruizelen. De straat komt vol met puin te liggen en de kleine kinderen kijken aandachtig toe. Opeens komt er een man opdagen, met vuurrood gelaat.

„Brutale rekels!” schreeuwt hij, „willen jullie wel eens ophouden!”

De jongens stuiven weg en blijven op een afstand staan. Maar Kees Berkhout gaat onverstoorbaar voort met zijn vernielingswerk. De man ziet geen kans, om naar boven te klimmen. Daar is hij te dik voor.

„Kom er af, kwaje aap!” roept hij. Kees lacht hem sarrend in 't gezicht en mikt hem een steen vlak voor de voeten. Even springt de man achteruit. Dan neemt hij, dol van drift, een stuk steen van de straat op en slingert dat naar Kees.

„Mis!” roept de jongen en smijt meteen een steen terug, die een been van de ander treft.

De kinderen slaan vol spanning dit schouwspel gade. De meesten bewonderen de durf van Kees en er klinkt een

daverend gelach, wanneer de man een kreet van pijn geeft, nadat zijn been is geraakt. Jan Aalders vindt Kees ook wel moedig, maar fraai vindt hij zijn gedrag daarom niet. Het was eventjes vermakelijk, om stenen stuk te gooien. Natuurlijk was het vernieling van andermans eigendom. Maar daar had waarschijnlijk niemand bij nagedacht. Nu is het heel iets anders. Kees weet drommels goed, dat hij iets doet wat verboden is. Wie weet hoeveel schade de man heeft geleden!

Plots klinkt de stem van meneer Koster over de straat:
„Kees Berkhout! Kom hier!”

Alle kinderen kijken ontzet en zwijgend naar de schooldeur, waarin de hoofdonderwijzer is verschenen. Wat zal Kees doen? De man is, toen hij was getroffen, een eind teruggeweken, terwijl hij zijn scheen wreef. Kees bleef onverstoorbaar doorgooien. Nu schijnt hij niet goed te weten wat hij moet doen. Hij steekt de handen in de zakken en drentelt wat rond op de steenhoop. Kaarsrecht en de ogen voortdurend op hem gericht, komt meneer Koster op hem af. Dan verliest Kees opeens zijn houding. Hij draait het hoofd om en springt aan de achterzijde naar beneden. De aanemer, die de stenen toebehoren, gaat naar het schoolhoofd toe. Maar deze maakt een gebaar, dat de ander even moet wachten.

Meneer Koster blijft midden in de straat staan. Hij wacht op het ogenblik, dat Kees te voorschijn zal komen. Jan en Henk, die een eind verder terzijde staan, kunnen zien, dat hun kameraadje achter de steenhoop besluiteloos heen en weer loopt.

„Berkhout! Kom hier!” klinkt nog eens de stem van meneer Koster. Alle kinderen beven van angst bij dit geluid. En niet ten onrechte. Want daar komt Kees aan, met gebogen hoofd, als een geslagen hond. Maar de slagen vallen enkele seconden later. Het regent oorvijgen om Kees' hoofd. De aannemer heeft zijn broekspijp een eindje opgeschoven en veegt met zijn zakdoek langs een bloedende wonde.

„Heeft die jongen dat gedaan, meneer?” vraagt het hoofd.

„Ja, dat heeft die brutale aap me geflikt!” barst de ander uit. „En hij heeft me even voor een gulden of veertig, vijftig aan stenen kapot gegooit!”

„Zeg, Berkhout,” spreekt meneer Koster weer, „vind jij niet, dat je een grote lafaard bent?”

Kees blijft gebogen staan, zonder iets te zeggen.

„Antwoord me!” dondert de hoofdonderwijzer. „Ben je een lafaard of niet?”

„Ja, meneer,” fluistert de jongen, maar het klinkt zo zacht, dat de beide mannen, die vlak bij hem staan, het nauwelijks kunnen horen.

Daarna gaan de drie de schooldeur in. Meneer Koster stelt de aannemer in de gelegenheid, zijn wonde uit te wassen.

„Jongetje,” zegt het hoofd tot Kees, „we zullen jou die aardigheden afleren!”

Hij roept meneer Brouwer er bij en bespreekt met deze de strafmaatregelen. Kees zal voorlopig alleen in een bank achteraan in de klas moeten zitten. Tot nader order zal hij niet uit mogen in 't speelkwartier. En dan moet er over de schadevergoeding worden gesproken. Want de aannemer

verzekert nogmaals, dat hij een groot verlies heeft geleden. Thuis zal Kees dus nog een harde noot te kraken krijgen.

Als de kinderen de klas binnenkomen, zien ze Kees daar al zitten. Ver achter de rijen staat zijn bank. Hij laat nu het hoofd niet meer hangen. Glimlachend kijkt hij de jongens aan. Maar dat is slechts branie van hem. Want hij voelt zich in 't geheel niet op zijn gemak. Zijn vader zal hem vanmiddag zeker een warme ontvangst bereiden.

Zodra de bel heeft geluid, begint de onderwijzer:

„Jongens en meisjes, jullie weten allen wat er is gebeurd. Een jongen van deze school, uit deze klas, heeft zich met weergaloze brutaliteit vergrepen aan andermans bezit. Zonder zich om waarschuwingen te bekommeren, heeft hij voor een groot bedrag aan gloednieuwe stenen vernield. Dat is een feit, dat bijna even erg is als diefstal! Het resultaat is hetzelfde: hij heeft een ander mens benadeeld. Maar wat veel erger is dan diefstal, wat bijna een moord had kunnen zijn, dat is de mishandeling, waaraan hij zich heeft schuldig gemaakt! Stel je eens voor, dat die steen de man aan 't hoofd had getroffen! Het is zo verschrikkelijk, dat ik er niet aan durf denken . . .”

Nu is er geen kind, dat niet voelt, hoe wreed het was om te lachen, toen Kees de man raakte. Jan Aalders heeft daaraan niet meegedaan. Maar toch voelt hij zich onrustig worden, als meneer Brouwer zegt, dat er grote schade is ontstaan en dat Kees' vader daarvoor zal worden aangesproken. Dat is niet helemaal eerlijk! Kees alleen heeft niet zoveel vernield. Er waren tientallen jongens aan het stuksmijten van stenen. Hij ziet eens de klas rond. Verschillende

kinderen kijken elkaar al aan. Zeker denken ze ook aan wat zij hebben gedaan. Maar niemand schijnt iets te durven zeggen. En het is mooi van Kees, dat die van de schuld der anderen niets heeft gezegd. Hij is toch niet zó slecht, als de meesters denken.

Meneer Brouwer wil juist zijn strafpredikatie beëindigen, als het schoolhoofd binnenkomt.

„De eigenaar van de stenen heeft de schade even opgenomen,” zegt hij. „Gelukkig is die niet zo groot, als hij aanvankelijk dacht. Maar toch nog aanzienlijk genoeg. Vijftien gulden nadeel heeft hij geleden. Hij vertelde me ook, zich nu te herinneren, dat nog meer jongens aan het vernielingswerk hebben meegedaan. Wie zijn dat geweest?”

Er volgt stilzwijgen op deze vraag. Geen wonder: de jongens zijn dodelijk bevreesd voor de straf, die ze zullen oplopen. Maar Jan Aalders houdt het niet uit. Moet Kees er dan alleen voor opdraaien? Hij steekt zijn vinger op en zegt:

„Ik heb ook meegedaan, meneer. . . .”

„Zo, Aalders!” zegt meneer Koster met strenge stem, „jij ook al! Dat valt me heel erg tegen van jou. Kom hier!”

Vuurrood en met gebogen hoofd stapt Jan uit zijn bank. Zullen de anderen hem in de steek laten? Maar daar klinkt de stem van Henk Smit: „Ik ook, meneer!” En daarop volgen wel vijf, zes uitroepen van andere jongens.

„Heel fraai!” zegt meneer Koster. „Jullie blijven om vier uur allemaal zitten!”

Het is vreemd, maar nu alle boosdoeners zich hebben aangemeld, is de stemming veel minder gedrukt geworden.

Er heerst zelfs een zekere opgewektheid in de klas. Maar de onderwijzer waakt met sterke hand tegen wanordelijkheden.

Om vier uur komt het hoofd de klas binnen met wel twintig jongens achter zich aan.

„Ziezo!” zegt hij, „nu hebben we ze allemaal bij elkaar!”

En daarna houdt hij nog eens een toespraak, waarin hij de ernst van de feiten uiteenzet. Welgeteld hebben buiten Kees nog dertig jongens meegedaan. Maar Kees krijgt er het ergst van langs. Hij is begonnen en hij was ook de enige, die, ondanks waarschuwingen, doorging met de vernieling. „En ik ben er van overtuigd,” zegt meneer Koster, „dat niemand van jullie zo misdadig zou zijn geweest, om een mens met stenen te werpen. Alleen Kees Berkhout is daartoe in staat. . . .”

Jan is er niet zo zeker van, dat de hoofdonderwijzer hierin gelijk heeft. Maar hij zegt natuurlijk niets. Kees zal drie gulden van de schade moeten betalen. Meneer Koster verzekert hem, dat hij er hiermee zeer genadig afkomt. Want als de aannemer de zaak bij de politie had aangegeven, zou die wel ernstiger gevolgen voor Kees hebben gehad. De andere jongens zullen ieder veertig cent moeten vergoeden. Wie het niet ineens kan betalen zal elke week een dubbeltje mogen meebrengen. Verscheidene jongens beginnen nu te huilen. Voor dezen betekent het een harde straf. Want hun ouders kunnen niet met geld gooien, zoals zij dat in hun overmoed hebben gedaan. Ook Henk Smit staat te beven. Nu meende hij om twaalf uur nog wel, dat alles zo goed was afgelopen. Maar dit voorval kan niet worden gesust. Zijn

vader zal moeten betalen. Of liever: hij zal het zelf moeten doen. Want wanneer zijn vader werk heeft, krijgt Hènk een dubbeltje zakgeld per week. Daarvan zal hij nu vier weken verstoken zijn.

„Nou ja,” zegt Jan, als ze na schooltijd samen weggaan, „we hebben het verdiend. Het zou toch gemeen zijn geweest, om Kees er alleen voor te laten opdraaien.”

Eén goede kant is er aan de zaak. Tenminste voor de jongens. Door de opwindning van deze middag heeft meneer Brouwer vergeten huiswerk op te geven. Natuurlijk hebben die rekels het allemaal gemerkt. Sommigen fluisterden het elkaar al toe, toen het einde van de schooltijd naderde. Maar een stomp of een ander gebaar bracht die onvoorzichtigen tot zwijgen. Door de straf heerst er echter niet die vrolijke stemming, die zo'n verzuim van de meester anders zou hebben verwekt.

Als Jan thuiskomt, weet moeder al zo ongeveer wat er is gebeurd. Tine heeft haar er van verteld.

„Wat ben je toch een kletskous!” zegt hij tegen zijn zusje. Want zij heeft de geschiedenis bovendien ontzaglijk overdreven. Dat er wel duizend gulden schade is en dat Kees misschien de gevangenis ingaat. „Hoe kom je bij die onzin?” vraagt Jan.

„Nou, onze juffrouw heeft het zelf gezegd! Ze zei, dat Kees voor zoiets best in de gevangenis kan komen!”

„Ze heeft jullie zeker bang willen maken....”

„Het schijnt, dat jij bewondering voor hem hebt!” zegt moeder.

„Helemaal niet,” antwoordt Jan. „Natuurlijk is ie erg

brutaal, maar laf is ie niet! Maar al die lummels, die gelachen hebben, toen hij die vent raakte — dat zijn lafaards!”

„Ik kan anders aan Kees ook niets heldhaftigs vinden,” meent moeder. „Hij heeft een kwajongensstreek uitgehaald en dat hebben jullie allemaal gedaan. Morgen neem je veertig cent mee naar school en die betaal je af van je zakgeld!”

Jan had het niet anders verwacht. Het is hard gaan regenen, dus hij kan niet op straat spelen. Daarom neemt hij een boek en leest daarin, totdat het tijd is, om vader van het station af te halen.

III

HET AVONTUUR IN DE TOREN

Jan en Henk werken nu elke middag na schooltijd samen. Ze zitten niet in de serre, maar in Jan's slaapkamertje. Dat ziet op de binnenplaats uit, zodat ze door niets worden afgeleid.

Jan heeft er al gauw verbazend veel plezier in. Hij vindt, dat hij zelf veel vlugger leert door de dingen aan Henk uit te leggen. En Henk zegt, dat hij nog nooit een onderwijzer heeft gehad, die hem zo duidelijk iets kon verklaren als zijn vriendje het doet. Daarmee zijn de moeilijkheden voor Henk niet overwonnen. Maar hij doet erg zijn best. En Jan rust niet, voordat de ander op iedere vraag een juist antwoord kan geven.

Het kan niet anders, of meneer Brouwer moet merken,

dat Henk vooruitgaat. En dat gebeurt ook. Alle jongens, die aan het gooien met stenen hebben meegedaan, mogen een maand lang niet uitgaan in het speelkwartier. De eerste twee weken moeten zij gewoon doorwerken. Meneer Koster verzamelt hen en onder zijn leiding doen zij hun werk. Maar de laatste weken staan zij onder toezicht van meneer Brouwer. Die laat hun de vrije hand. Ze mogen doen wat ze verkiezen. Natuurlijk geldt deze permissie niet voor Kees Berkhout. Die zit nog steeds in zijn strafbank en niemand weet, wanneer hij die zal verlaten.

In zo'n kwartiertje praat meneer Brouwer wel eens met de jongens. De tijd der rapporten nadert. Op een ochtend vraagt hij Henk:

„Hoe komt het toch, jongen, dat jij de laatste tijd je dingen zo goed weet?”

Henk krijgt een kleur. Zo'n eer is hem nog nooit te beurt gevallen. En meneer Brouwer is toch al niet royaal met loftuitingen.

„Jan helpt me, meneer,” stamelt hij. „Bij het huiswerk. . . .” voegt hij er aan toe. Meneer mocht anders eens denken, dat het op school gebeurt.

„Zo, zo,” zegt de onderwijzer, „dat is heel flink van Jan. En dat is heel wat beter dan afkijken, niet?”

Jan heeft nu ook een kleur gekregen. Henk vat moed en vraagt:

„Krijg ik een goed rapport, meneer?”

De onderwijzer glimlacht en antwoordt:

„Dat moet je maar afwachten!”

Maar Henk is er niet bang voor, zoals hij vroeger steeds

was. Hij is ook al een keer blijven zitten en hij is dan ook een jaar ouder dan Jan.

Die middag hebben ze vrij, want het is Woensdag. Eerst gaat Henk eten en daarna komt hij bij Jan zijn huiswerk maken. Om een uur of drie zijn ze al klaar en dan rennen ze naar het strand. Eerst gaan ze glijden langs de leuning van de trap, die naar beneden leidt. Zzjjt! wat gaat dat heerlijk! Het hindert niet of ze al eens een buiteling maken. Ze vallen altijd in het zand. Alleen de bovenste treden van de trap zijn nog zichtbaar. De andere zijn allemaal volgestoven, gedurende de lange winter.

Als het glijden hen verveelt, gaan ze een eind lopen. Ze zitten elkaar achterna en Henk wint het voortdurend. Want die kan geweldig hard lopen.

Er zijn nog verscheidene mensen op het strand. De meesten van hen sprokkelen hout, dat door de zee is aangespoeld. Dat binden ze tot grote bossen samen en nemen het op de rug mee naar huis. Ook zijn er wel, die een mand bij zich hebben, welke met touwen op hun rug hangt.

In het zand liggen veel kwallen. Maar die rapen de mensen niet op. Want ze vinden die glibberige dieren vies en ze hebben er trouwens niets aan. Maar als jongens door 't dolle heen zijn, zijn ze nergens vies van. Terwijl hij Jan achterna zit, krijgt Henk opeens 't idee, een kwal op te nemen en die naar zijn vriendje te slingeren. Maar de gooi mist zijn doel. Het vieze beest komt juist terecht in de nek van een jonge kerel, die zich heeft gebukt om een eind hout op te rapen.

„Smeerpoes!” schreeuwt de man woedend, „dat zal ik je betaald zetten!”

Met het stuk hout in de hand rent hij op de jongens toe, die het natuurlijk dadelijk op een lopen zetten. Ze snellen in de richting van het duinpad, dat naar de uitzichttoren voert. Het pad maakt een scherpe bocht, zodat men niet van het ene eind naar het andere kan kijken. De jongens zijn juist de bocht voorbij, als de man beneden aankomt. Hij geeft het nog niet op. Hij is vreselijk kwaad, want de kwal is tussen de boord van zijn hemd doorgeschoven. Hij voelt het vieze ding tegen zijn lichaam plakken.

Henk is Jan een paar meter vooruit. Hij ziet, dat de deur van de toren openstaat. Zonder zich te bedenken rent hij naar binnen en Jan volgt hem dra. Zij verbergen zich onder de wenteltrap en horen de voetstappen van hun vervolger naderen. Gelukkig loopt hij niet eens tot de toren. Want dan was hij misschien ook op de gedachte gekomen, daar eens een kijkje te nemen. De jongens horen hem uit de verte een paar verwensingen slaken.

Ze blijven nog even zitten en dan gluurt Henk om het hoekje. Niemand meer te zien. Nu hebben ze allebei dolveel plezier en schateren het uit. Hahaha! wat was die vent razend! En Henk had het niet eens expres gedaan!

„Zeg, laten we eens naar boven gaan!” stelt Henk voor.

„Zouden we niet weggejaagd worden?” vraagt Jan.

„Nou, dan is er toch nog niks gebeurd!” meent Henk.

Dan sluipen ze heel voorzichtig naar boven. Als ze de eerste trap zijn opgeklommen, komen ze op een groot portaal. Door ramen hebben ze uitzicht op de huizen, die bij de toren staan. Maar heel hoog is het toch nog niet. Jan wil al de tweede trap bestijgen, als er beneden iemand

binnenkomt. Verschrikt blijven de jongens staan. Ze horen, dat er een emmer wordt neergezet. Daarna klinkt geplas van water, gevolgd door schrobben.

„Ze zijn aan 't schoonmaken,” fluistert Henk. „Kom!”

Dan zetten ze hun tocht voort. Als ze op het tweede portaal zijn, durven ze luider te praten.

„De toren wordt zeker voor de zomer in orde gemaakt,” zegt Henk. „Je kan 'm dan voor een dubbeltje bezichtigen.”

„Ja,” antwoordt Jan, „dat weet ik. Ik ben er ook eens op geweest, maar toen was het mistig. Je kon bijna niks zien.”

Op het tweede portaal is het uitzicht al heel wat mooier. De jongens laten luide uitroepen van bewondering weerklinken. Ze kunnen allerlei plaatsen uit de omgeving zien. En wat is de zee prachtig, zo van boven af bekeken! Maar ze hebben nog niet genoeg, want er zijn nog meer trappen. De derde verdieping is zo hoog, dat ze juichen van plezier.

„Oooh!” roept Henk, „kijk es!”

En Jan is een en al oog. Op dit portaal staan wat tafeltjes en stoelen en er hangen bordjes, waarop de namen van dranken zijn vermeld.

„'t Is hier wel zestig meter hoog!” beweert Henk.

„Welnee, jô!” bestrijdt Jan, „'t is niet meer dan een meter of dertig. Zullen we een kogelflesje bestellen? Aannemen, Jan!”

Maar ofschoon ze allebei gaan zitten, verschijnt er geen kellner. Daarom besluiten ze, eens in de kasten te rommelen. Ze vinden er kopjes, schoteltjes en glazen. Ook wat lege flessen en kisten. Maar iets eet- of drinkbaars is daar niet bij. Ja, toch! Daar komt Henk met een fles aanzetten, waarin

nog een klein randje siroop staat. Heerlijke frambozenlimonade is het. En een kraantje is er ook op het portaal. Henk snelt er naar toe.

„Laat er nou niet te veel water in lopen,” waarschuwt Jan, „anders krijg je van die dunne soep!”

„Maak je maar niks bang,” zegt Henk, die voorzichtig een dun waterstraaltje in de fles laat lopen. „Drinken?” vraagt hij dan en reikt Jan de fles over.

Die zet er zijn mond aan en drinkt langzaam, terwijl hij met zijn hand een gebaar van verrukking maakt. Daarna is de beurt aan Henk, die zich de limonade niet minder goed laat smaken.

„Daar had toch niemand meer wat aan gehad,” zegt Jan.

„Welnee, ze gooien die flessen weg.”

Ze gaan eens kijken, of ze nog hoger kunnen klimmen. Na enig zoeken vinden ze een deur, waarachter een trap ligt. Ze stormen naar boven. Nu zijn ze vlak onder de spits van de toren. Hier zijn geen ramen meer, maar openingen tussen dikke pilaren, die op een lage stenen meer rusten. Huuh! wat hoor je hier het gieren van de wind! Maar het uitzicht is hier buitengewoon mooi. De zon staat laag boven de horizon, waarlangs honderden rose wolkjes drijven. Jan kijkt er naar, terwijl hij over de borstwering hangt. Maar de wind is zo sterk, dat hij zijn hoofd gauw weer terugtrekt. Heel in de verte zien ze de stad liggen. Het is een grote, donkere vlek, waarboven wat torens de lucht insteken.

„Als we nou een kijker hadden!” zegt Henk.

„’s Zomers staat er hier een. Zo’n grote, op een voet.”

„Je bedoelt een telescoop,” antwoordt Jan. „Ja, daar kan je reusachtig door zien!”

Ze blijven nog een poosje naar alle richtingen staan turen. Dan merkt Jan opeens, dat het donker begint te worden.

„Henk, we moeten weg! Stel je voor, dat die kerel er niet meer is! Dan kunnen we er niet uit!”

„Ach, welnee,” stelt Henk hem gerust. „Die werkt zeker tot vijf uur en zo laat is ’t nog lang niet.”

Toch stormen ze de trappen af, ondanks het risico hierbij hun nek te breken. Jan’s vermoeden blijkt juist te zijn geweest. De deur is gesloten en geen forse ruk kan haar in beweging krijgen. Er zit een klein betralied raampje in, waardoor wat licht binnenvalt. Maar verder is er hier beneden geen venster. Henk begint luidkeels te lachen.

„Waar grinnik je nou om?” vraagt Jan verstoord.

„Nou, is dat dan geen reuze-avontuur! Ik ga kijken of ik wat zachts kan vinden. Dan ga ik lekker maffen!”

„Jij liever dan ik!” moppert Jan, die zijn maag voelt rommelen.

Maar Henk blijkt toch ook een overnachting in de toren niet aantrekkelijk te vinden. Hij bonst met zijn vuisten op de deur en Jan helpt hem een handje daarbij. Veel kans, dat iemand hen hoort is er niet. Want wie zou zo laat nog langs het duinpad lopen? Het eerste huis naast de toren ligt zeker op tien meter afstand. Dus van daar hebben de jongens ook al geen redding te verwachten.

„Jij bent hier in gelopen!” begint Jan verwijtend tegen Henk.

„Had jij je liever door die vent in je kraag laten nemen?” vraagt Henk. En hij voegt er aan toe: „Vooruit, Jan, wees nou wijs! We zitten d'r in en we moeten zien, dat we d'r uit komen.”

Jan heeft al spijt van zijn uitval. Henk heeft gelijk. Ze zitten er nu eenmaal in en als goeie kameraden moeten ze proberen zich te bevrijden.

„Zou je boven een raam kunnen openkrijgen?” vraagt Jan.

„Wou je d'r dan uitspringen?” vraagt Henk terug.

„Nee, maar met een touw....”

„Eerst een touw hebben,” meent Henk. „'t Is hier al stikdonker en hoe kunnen we dan zoeken?”

Jan tast langs de muur. Misschien is er een knopje van 't electrisch licht. En hij heeft succes, want vlak naast de deur bevindt zich zulk een knopje. Een draai daaraan en ze kunnen zien. Het is maar een klein peerlampje, dat hen verlicht, maar ze zijn er al dolblij mee.

Henk ontdekt een kast en gooit de deur daarvan wijd open. Er staat allerlei schoonmaak-materiaal in.

„Ga jij nou proberen of je een raam kan openkrijgen,” zegt hij tegen Jan.

Jan holt de trap op. Het is daarboven nog niet helemaal donker. Op de eerste verdieping al ziet hij een raam met een handvat. Het moet blijkbaar opzij worden geschoven, want naast het raam loopt een rail. Terwijl hij Henk in de kast hoort scharrelen, probeert hij beweging in het venster te krijgen. Jan is heus niet zwak, maar dit karweitje is hem toch te zwaar. Het raam wijkt geen millimeter, ofschoon hij

zijn handen zo stevig om de greep klemt, dat er blaren op komen. Op zijn handen natuurlijk.

Henk beneden doet een luide kreet weerklinken. „Een touw! Een touw!” Jan rent er heen. In het uiterste hoekje van de kast heeft Henk een emmer gevonden. Aan het hengel daarvan is een lang stevig touw gebonden.

„Dat is een emmer van een regenput,” zegt Henk, als hij over zijn eerste blijdschap heen is. Hij heeft ook een bijl gevonden en daarmee hakt hij het touw los.

„Dat is tenminste voor mekaar,” zegt Jan. „Als jij nou nog kans ziet om een raam open te krijgen, dan zijn we alweer een eind in de richting.”

„O, dat zal best gaan!” antwoordt Henk parmantig.

Maar nadat hij een paar keer aan het handvat heeft gerukt, oordeelt hij er wel anders over. Ze hebben het allebei vast en trekken uit alle macht. Maar dat verdraaide raam heeft geen zin om aan hun wensen te voldoen. Het heeft misschien een hele winter of nog langer dicht gezeten. En het meent zeker, dat het nu voortaan maar dicht moet blijven. Jammer genoeg kunnen de jongens die mening niet delen.

Henk heeft een idee. Hij bindt het touw om het handvat en dan gaan ze uit alle macht aan het touw trekken. Maar het enige wat er gebeurt is, dat ze met hun beiden achterover duikelen. „Au!” roept Jan en „Au!” roept Henk. Gelukkig hebben ze zich niet ernstig bezeerd. Jan staat te mopperen, omdat Henk het touw niet stevig genoeg heeft bevestigd.

„Hou je nou maar koest, want we komen er uit,” zegt Henk. Hij gaat weer naar beneden en komt met een lange ragebol terug.

„Wat wou je daarmee?” vraagt Jan.

Maar hij krijgt meteen antwoord, want Henk slaat de stok hard tegen het raam. Dat glas laat zich echter ook niet zo gemakkelijk overwinnen. Het moet aardig dik zijn, want het weerstaat de eerste stoot en een paar stoten daarna ook. Dan grijpt Jan toe en samen slaan ze de stok door de ruit. Krak! gaat het. Er lopen naar alle zijden barsten door het glas, maar ze hebben er slechts een klein gaatje in gestoten. Nu is het niet moeilijk meer en Henk timmert er lustig op los. Stuk na stuk vliegt er uit en valt beneden op de stenen aan gruiuzels.

„Hoera!” schreeuwt Henk, als het laatste stuk uit de sponning is gemept. En Jan schreeuwt mee, hoewel hij heel goed weet, dat het gevaarlijkste gedeelte nog komt.

Zal het touw tot de grond reiken? Eerst binden ze het nog eens extra stevig aan het handvat. En dan gaat Henk op onderzoek uit. Hij is eigenlijk wel bang, maar hij zegt daar niets van. Als het te kort is, wat moet hij dan doen? Weer naar boven klimmen? En moeten ze dan in de toren blijven tot morgenochtend?

Dat is een rare glijpartij langs dat touw. Het is wel dik, maar toch lang niet zo dik als de touwen in het gymnastieklokaal op school. Je knieën krijgen er weinig houvast aan en je handen moet je ook duchtig er omheen klemmen. Jan houdt het boven bij het handvat vast, als extra beveiliging. „Ben je er al?” roept hij naar beneden. Maar Henk geeft geen antwoord. Hij is aan het onder eind van het touw en tuurt vol aandacht naar de grond. Ondanks de duisternis meent hij toch, dat hij bodem ziet. Kom, niet

langer aarzelen! Een jongen mag niet bang zijn. Daar gaat ie dan! Hij weet wel hoe hij moet springen. Op de tenen neerkomen en dan even doorbuigen. Hij is er!

„Ik ben er! Ik ben er!” schreeuwt hij naar boven.

Daar komt Jan al aangegleden. Het voorbeeld van zijn vriendje heeft hem moed gegeven. Maar bij het springen zou hij zijn omgevallen, als Henk hem niet bijtijds had tegengehouden.

Als de wind gaan ze er van door, opdat niemand hen ziet. Nu, daarop is niet veel kans, want er is geen mens in de omtrek te bekennen. In het dorp gekomen, gaan ze gewoon lopen.

„Hoe laat zou het zijn?” vraagt Jan.

„Een uur of zeven, denk ik,” antwoordt Henk. „Geen woord zeggen thuis, hoor!”

„Nee,” belooft Jan.

Maar opeens valt hem iets in. Zou de man, die de toren heeft gepacht, geen schade lijden door de vernieling van die ruit? Hij vraagt het Henk. Maar die beweert, dat er geen gevaar is. Zijn vader, die ook glazenmaker is, heeft hem wel verteld, dat de mensen voor dure vensterglazen zijn verzekerd. Dus de pachter krijgt het wel vergoed. Hierdoor voelt Jan zich gerustgesteld.

De jongens slaan nu elk een eigen weg in. Jan bedenkt al een praatje om zijn lange wegblijven te verantwoorden. Hij zal maar zeggen, dat hij heeft gespeeld en niet aan de tijd heeft gedacht. Dat is trouwens geen leugen. Maar gelukkig valt het erg mee. Het is pas even over zessen en zijn vader is juist thuisgekomen. Ze begonnen zich al ongerust te maken,

omdat Jan er nog niet was. Maar nu is alles weer in orde. Natuurlijk vraagt moeder:

„Waar heb je zo lang gezeten, jongen?”

„O, moeder, Henk en ik waren aan 't strand. En we hebben gespeeld en voor we 't wisten, was 't donker.”

„Je weet anders wel, dat je in donker niet op straat mag blijven! Ga nu maar gauw aan tafel!”

Het beleven van avonturen schijnt hongerig te maken. Jan eet tenminste met dubbele trek.

De volgende morgen kijken hij en Henk elkaar met een blik van verstandhouding aan. Voordat de les begint, fluistert Henk:

„Heb jij nog last gehad thuis?”

„Ik niet,” fluistert Jan terug. „Jij wel?”

Henk schudt ontkennend het hoofd. Ze voelen zich allebei echte helden. Het spijt hen alleen maar, dat ze de anderen jongens niets kunnen vertellen. Jan denkt er al bijna niet meer aan, als vader 's avonds van de krant opkijkt en zegt:

„Er zijn insluipers geweest in de uitzichttoren hier. . . .”

Jan krijgt een kleur als vuur, maar hij buigt zich over zijn boek, terwijl moeder vraagt:

„Lees eens voor, man!”

En nu leest vader het volgende voor:

Toen vanmorgen de man, die belast is met het schoonmaken van de uitzichttoren te Duindorp, de deur opende, bleek hem, dat er ongenode bezoekers waren geweest. Een kast was overhoop gehaald, terwijl de inhoud gedeeltelijk er uit was gesleept. Op de eerste verdieping

was een ruit ingeslagen, waaruit een touw hing, dat bijna tot de grond reikte. Waarschijnlijk hebben de „gasten” zich laten insluiten en zijn langs het touw ontkomen. Ook op de bovenste verdieping bleek in een kast te zijn gerommeld. De politie stelde een onderzoek in, doch vond geen spoor van de daders. Er wordt niets vermist. Men denkt aan een kwajongensstreek.

Terwijl vader aan 't lezen is, wordt Jan hoe langer hoe vrolijker. Hij vindt het hoogst vermakelijk, dat al die mensen in de weer zijn geweest om de „daders” te vinden. Ze moesten eens weten, dat het maar een paar kleine rekels zijn! Ten slotte kan hij zich niet inhouden en schatert het uit.

„Vind je het zo grappig?” vraagt vader.

„Hahaha! ik vind het enig!” lacht Jan.

„'t Is precies, zoals er staat,” meent vader, „een kwajongensstreek. En een niet ongevaarlijke bovendien. Ik hoop, dat jij zulke streken nooit zal uithalen!”

„Is 't dan zo iets gemeens, vader?” vraagt Jan, weer ernstig.

„Gemeen.... gemeen.... 't is natuurlijk onbehoorlijk om je te laten insluiten en een ruit in te slaan. Maar voornamelijk vind ik 't een roekeloosheid. En daarom acht ik het niet nodig, dat jij in zulke dingen zo'n plezier hebt!”

Jan zwijgt maar. Misschien vertelt hij 't nog wel eens. Maar nu acht hij het moment daarvoor niet geschikt. En in ieder geval is hij niet van plan, zich weer in zo'n avontuur te begeven.

IV

DE GEVOLGEN VAN PAKJESDRAGEN

Op Zondagmiddag gaan vader en moeder gewoonlijk wandelen. Ook maken ze soms een visite en het is wel eens gebeurd, dat Jan mee moest. Uit eigen beweging heeft hij het nooit gedaan, want hij vindt het niets prettig om een paar uur lang bij zo'n kringetje van grote mensen te zitten. Meneer en mevrouw De Groot komen ook wel bij hen thuis. Zij zijn aardige mensen, maar Jan is er nu eenmaal geen jongen naar, om stil te zitten zonder iets te doen. Daarom trekt hij er liefst op uit, zo vaak dat maar mogelijk is. En als het weer te slecht is, leest hij, wat even prettig is als buiten spelen.

Vandaag is het weer Zondag, maar vader en moeder blijven thuis. Tine vindt dat niets leuk, want die wandelt graag met hen.

„Ja, kind,” zegt moeder, „er is niets aan te doen. Het is mooi weer en we hebben nu al April. Het is best mogelijk, dat er huurders komen.”

Er zijn in Duindorp veel mensen, die 's zomers een gedeelte van hun woning aan badgasten verhuren. Sommigen hebben zelfs een heel zomerhuisje in hun tuin staan. Daar trekken ze dan in en verhuren de hele woning aan zomergasten.

Moeder vertelt, waarom ze dit jaar ook verhuren. Vroeger hebben ze het niet gedaan. Het was niet nodig. Want

niemand verhuurt voor zijn genoegen, maar alleen om er geld mee te verdienen. En dat moeten zij nu ook doen. Het salaris van vader is al tweemaal verlaagd. En stel je eens voor, dat vader werd ontslagen!

Tine schijnt dat niet zo goed te begrijpen, want die speelt alweer met haar pop. Maar Jan, die er ook bij zit, begrijpt het drommels goed. Natuurlijk moeten zij voorbereid zijn op een slechte tijd. En daarom is het nu, dat zijn ouders vandaag thuis blijven en waarschijnlijk ook de volgende Zondagen. Ze wachten of er mensen komen, die willen huren. Als je goed oplet, kun je wel zien of ze er zijn. Ze wandelen in paren of groepjes door de straten. Langzaam lopen ze langs de huizen en bekijken die van buiten. Staat het uiterlijk hen aan, dan bellen ze aan en bekijken het interieur van de woning. Dan gaat het er nog om, of het huis geschikt is en de prijs niet te hoog.

Ja, dat zijn allemaal van die moeilijkheden, die grote mensen hebben. Maar Jan heeft er niet zoveel mee te maken. Die gaat 's middags de deur uit. Hij heeft geen afspraak gemaakt voor vandaag. Het weer zag er gisteren zo lelijk uit, dat hij meende, vandaag binnen te moeten blijven. Maar vanmorgen was de lucht helder en nu staat er een stralende zon.

Kijk, daar komen Kees Berkhout en Henk Smit aan. Ze zien hem niet, want ze blijven staan voor de bioscoop, die tegenover het station is gelegen. Ze turen naar de plaatjes. Zouden ze naar binnen gaan? Jan voelt er weinig voor, nu in de bioscoop te gaan zitten. Dat is goed voor regenachtige dagen. En bovendien heeft hij op 't ogenblik geen geld er voor.

„Hallo!” roept hij zijn vriendjes toe.

„Ha, Jan! waar ga jij heen?”

„Ik? Nergens. Ik loop maar zo’n beetje. Gaan jullie naar de bioscoop?”

„Ik wou wel,” antwoordt Kees met een beetje zuur gezicht.

„Maar ik krijg voorlopig geen cent van m’n vader.”

Dat kan Jan best begrijpen, na dat geval met die stenen. En Henk kan ook al niet betalen, want het is bij hem thuis nog geen weelde. De jongens slenteren maar weg, want aan die plaatjes alleen hebben ze niets. Ze horen het gedender van een trein in de verte. Dat is altijd wel aardig, om zo’n trein te zien binnenkomen. In een stil dorp wordt als afleiding beschouwd, waar in een grote stad niemand aandacht aan schenkt. Nu, een sensatie vormt die trein vandaag niet. Hij bestaat uit twee wagons en er stappen geen tien mensen uit. De jongens blijven boven in de hal nog wat naar de aanplakbiljetten kijken.

„Hé, jongens!” horen ze zich opeens toeroepen. Ze keren zich om en zien een mijnheer staan met pakken en koffers om zich heen.

„Willen jullie me een handje helpen?” En hij noemt het adres waar hij heen moet.

Terstond hebben alle drie jongens een pak opgenomen. De mijnheer heeft nog twee zware koffers in zijn handen. En voort gaat het! Het is voor ’t eerst van zijn leven, dat Jan kruiersdiensten verricht. Heel wat dorpsjongens doen het in de zomer. Die doen het natuurlijk in de hoop op een beloning. Maar ’s winters hoeven ze niet aan het station te gaan staan. Indien ze al geen koude voeten krijgen, fooien schieten

er evenmin op over, bij gebrek aan klandizie. Jan denkt trouwens niet aan die dingen en de beide andere jongens ook niet. Het valt anders heus niet mee, dat gesjouw. Want de pakken zijn zwaar en ze zijn met touwen dichtgebonden, die al gauw vurig in de vingers striemen. Bovendien is het een heel eind lopen naar de straat, waar de mijnheer heen moet.

Een flinke jongen echter geeft geen kik. Hij durft er zelfs niet aan denken, dat hij in zijn taak zou tekort schieten. Het zweet staat Jan op het voorhoofd. Af en toe brengt hij het pak van zijn ene hand naar zijn andere over. Het lijkt warempel wel of het Juli is, inplaats van April. Maar vooruit! Hier nog de hoek om en dan alleen nog een eind rechtuit. Hè, hè, ze zijn er! Voor het hek van een villa zetten ze hun vrachtje neer. Nu eerst kijkt Jan naar zijn kameradjes. Die schijnen het evenmin een gemakkelijk karwei te hebben gevonden.

„Laat hier maar staan, jongens!” zegt de mijnheer. „Ik dank jullie vriendelijk, hoor!”

Meteen glijden zijn vingers in zijn vestzakje en halen daar drie blanke, schitterende guldens uit. „Alsjeblieft!” zegt hij en reikt de jongens achtereenvolgens een geldstuk over.

Ze jubelen alle drie. „Dank u wel, meneer! Wel bedankt, hoor, meneer! Dag, meneer!”

Nog nooit zijn ze zo beleefd tegen iemand geweest. Maar dan gaan ze er als een pijl uit de boog van door, om dravend en joelend uiting te geven aan hun blijdschap.

„Wat een enige vent, niet?” zegt Henk, als ze weer wat op adem zijn gekomen.

„Nou, en of!” bevestigt Kees. „Wat gaan we doen voor de centen?”

„Ik mag eigenlijk geen geld van vreemden aannemen,” merkt Jan op. Hij heeft het nog nooit gedaan, maar dit kwam eigenlijk zo onverwacht, dat hij geen tijd had om bezwaren te maken.

„Maar joch, je hebt die man toch zeker een dienst bewezen,” zegt Kees. „Je hebt toch werk voor hem gedaan! Laat je vader zich ook niet betalen, als hij werkt?”

„Ja, da's waar,” antwoordt Jan. „Maar ik had 't toch ook wel voor niks gedaan.”

Maar dan wordt hij opeens vrolijk, in 't bewustzijn van de grote schat, die hem in handen is gevallen. Hij danst en springt en gooit zijn gulden hoog de lucht in, om hem in zijn pet weer op te vangen.

„Pas maar op!” raadt Henk, „straks ligt ie in een put!”

„Niks hoor!” zegt Jan en knoopt het geldstuk meteen in zijn zakdoek.

„Ga je 't soms oppotten?” vraagt Kees. „Ik wil er wel plezier van hebben! Jammer dat de bioscoop nou al lang aan de gang is. . . .”

Jan voelt er wel iets voor, om nu maar een beetje pret te maken van het geld. Niet dat hij het helemaal wil uitgeven. Maar hij heeft vroeger ook op Zondag wel eens iets gekocht, drop of zuurtjes of iets anders. Nu kon dat niet, want hij moet nog de stenenschade afbetalen.

Ze staan voor de winkel van Urker. Daar komen op

Zondag alle snoeplustige dorpskinderen samen. De sortering van Urker wordt dan ook door niemand overtroffen. Je kunt er letterlijk alle soorten chocolade kopen. Ook is er snoepgoed in een oneindige verscheidenheid, suikergebak en zuurtjes en pinda's en drop en fruit. Ook tabak en sigaren verkoopt Urker. Er staan verscheidene kinderen van hun school voor het raam. Ook een paar jongens uit hun klas: Gerrit de Vries en Thijs Mulder.

Vastberaden stapt Kees naar binnen. Henk en Jan volgen hem. Kees koopt een grote zak pinda's en vijf repen chocolade en twee doosjes cigarettten. Als Jan Kees dit laatste hoort vragen, schrikt hij. Rookt Kees? Natuurlijk, waarom zou Kees niet roken? Die doet immers zoveel wat verboden is.

Kees krijgt maar een kwartje van zijn gulden terug. Jan is niet zo royaal en Henk evenmin. Zij kopen lekkere zuur- en pepermuntstokken en een grote zak katjesdrop. 't Is gewoonweg Luilekkerland vandaag! Jan koopt bovendien een zakje fijne bonbons, want die houdt Urker er ook op na. Dat zakje neemt Jan mee naar huis. De anderen mogen toch ook wel iets van de overvloed hebben. Jan heeft nu precies de helft van zijn gulden uitgegeven. Henk is maar een kwartje kwijt.

„Zeg, hebben jullie een goudmijn ontdekt?” vraagt Gerrit, als ze bekapt en bezakt naar buiten komen.

„Eén goudmijn?” vraagt Kees verachtelijk terug. „Drie, kerel, drie complete goudmijnen!”

„Nee, zeg, hoe komen jullie aan al dat geld?” vraagt Thijs ook.

„Hou nou maar gauw je mond,” zegt Kees, „en pak aan!”

En dan deelt hij uit van zijn rijkdommen onder alle kinderen, die om hem heen staan. Onderwijl steekt hij een cigaret op en presenteert ook aan zijn klasgenoten van het rookgerei. Jan aarzelt. Wat een vreemde knul is die Kees toch! Je zou zo zeggen, een brutale rekel, maar hij is toch werkelijk ook royaal en goedgehartig. Hij heeft nog nooit gerookt, Jan. Hij vraagt Henk. Ja, die heeft het eens gedaan en hij vond het niet lekker. Maar Henk wil zich niet laten kennen en pakt een cigaret van Kees aan. De andere jongens staan al te dampen en lachen Jan uit, omdat die niet durft. Meneer Brouwer heeft wel eens gezegd, dat het slecht voor de gezondheid is. En ook vader en moeder hebben het hem verboden. Nou, voor deze ene keer dan. Het overkomt hem niet elke dag, dat hij een hele gulden krijgt. Maar hij steekt de cigaret niet dadelijk op, want hij zuigt juist aan een heerlijke pepermuntstok. De andere jongens schijnen het niet erg te vinden om door elkaar te snoepen en te roken.

Ze lopen een paar straatjes door en gaan met hun vijven in de duinen liggen. Het kan wel even, nu het zo zonnig is. Geleidelijk snoepen ze de hele voorraad op. Jan kijkt af en toe naar de binnenzijde van zijn handen, waar rode striemen over heen lopen. Kees heeft daar geen last van. Die heeft dik vereelde handen. Maar Henk kijkt ook af en toe naar zijn knuisten. Nou ja, dat mogen ze er heus wel voor over hebben.

Eindelijk steekt Jan zijn cigaret op. De rook smaakt bitter. Hij verslikt zich een paar keer en hoest. De jongens hebben er de grootste pret om. Maar Jan laat zich niet kisten. Hij is niets minder dan de anderen en

na een paar minuten rookt hij als een schoorsteen.

„Wou je er nog eentje?” vraagt Kees, als Jan zijn cigaret op heeft.

„Welja, waarom niet?” antwoordt Jan, die zich nu net zo’n kerel vindt als zijn kameraadjes.

Maar hij voelt zich al gauw wat draaierig in zijn hoofd worden. En zijn maag rommelt zo raar. Dat komt natuurlijk van al het snoepgoed, dat er in zit. ’t Wordt nu toch wel te koud om zo te liggen.

„Ik ga er maar van door,” zegt Jan, met nog een halve cigaret in zijn hand.

Zo snel mogelijk maakt hij, dat hij uit het gezicht komt. Dan gooit hij het brandende ding weg. Goddank! daar is hij van af! Bah! wat vinden ze toch aan dat roken? De mensen hebben wel gelijk, als ze dat de jongens verbieden. Ja, dat zegt hij nu, maar hij had dat eerder moeten bedenken. En dan nog met zo’n maag vol zoetigheid! Vanmiddag zweette hij van inspanning, maar dat was tenminste eerlijk werk. Nu komt hem koud zweet op het voorhoofd. Hij is misselijk en loopt wat hij kan om maar gauw thuis te zijn.

In de gang loopt hij tegen vader op.

„Hé, jongen, wat zie jij bleek. Is er iets aan de hand?”

Jan schudt ontkennend het hoofd. Hij kan niet spreken. Hij voelt, dat al het lekkers in hem naar boven komt. Even later is het er uit. Dat geeft grote consternatie. Moeder en vader informeren om ’t hardst, maar Jan is nu opeens vreselijk bang om te bekennen.

„We.... hebben.... pakjes.... weggebracht....” stamelt hij ten slotte.

„Pakjes weggebracht?” vragen vader en moeder tegelijkertijd. „Word je daar misselijk van?”

„Nee.... maar.... die meneer.... heeft ons een gulden gegeven.... en toen.... hebben we snoepgoed gekocht....”

„Wie hebben dat gedaan?” vraagt vader weer.

„Nou.... Henk.... en Kees.... en ik.... En.... en Kees kocht.... cigarettten....”

„Aha! daar komt de aap uit de mouw! Zo kereltje, ben jij aan 't roken geweest! Ik geloof, dat ik je niet hoeft te zeggen, dat je daar heel erg verkeerd aan hebt gedaan. Je schijnt het duchtig te voelen!”

Jan knikt zwijgend. Hij ziet, dat moeder zijn bed al aan 't afruimen is. Ja, dat vindt hij heerlijk. Hij rilt en verlangt er onder te kruipen. Wat zijn vader en moeder toch goed voor hem! Waarom haalt hij telkens van die dulle streken uit, waar zij verdriet van hebben? Daar valt hem opeens in, dat hij nog de bonbons in zijn zak heeft.

„Ja,” zegt vader juist tegen hem, „je wist ook heel goed, dat je geen geld mag aannemen. Nu kan ik dat voor deze keer niet zo vreselijk vinden, maar wel, dat je het gaat uitgeven aan allerlei snoeperijen, die je maag van streek brengen. Als je nu een dubbeltje had versnoept en ook Tine er wat van had gegeven....”

„Hier, vader, dat heb ik voor jullie gekocht!”

Jan haalt het zakje te voorschijn. Het is tamelijk verfrommeld en voelt kleverig aan. Och, lieve help, hij heeft er zeker op gelegen! De bonbons zijn verpletterd. Moeder schatert het uit en ook vader lacht.

„Je bent een ondeugende bengel en toch ook een lieve jongen!” zegt moeder, terwijl ze hem lekker onder de dekens stopt.

„Ja, maar kunnen die bonbons dan niet meer gebruikt worden?”

„Welzeker, we zullen ze opeten. En bij elke bonbon, die ik in m’n mond stop, zal ik denken, dat jij voorlopig genoeg hebt gerookt. Is dat zo of niet?”

„Ja, moeder. . . .”

Tine komt om ’t hoekje van de slaapkamer gluren.

„Jan, wil je nog een cigaret hebben?” vraagt zij plagend.

„Wil je wel eens weggaan, stoute meid!” zegt moeder. „Al was je zelf een model van braafheid, dan mocht je je broertje nog niet sarren. Maar je bent geen model! ’t Lijkt er niet naar. . . .”

V

VECHTENDE VREDESVRIENDEN

Op een Woensdagmiddag is Jan bij Henk op bezoek. Het is voor de eerste keer. Hij kent het straatje natuurlijk wel, waar Henk woont. Het is heel smal, zoals de meeste oude dorpsstraten. De huisjes zijn allemaal gelijk van vorm en hebben een erf voor de ingang.

Henks moeder is aan de was. Zij staat met ontblote armen over een grote tobbe gebogen. Zij heft zich even op, om Jan te begroeten. En dan ziet deze, dat haar rug een beetje is gekromd. Dat komt zeker van het harde werken. Want

Henks moeder doet de was voor verschillende mensen. En daar word je niet jonger van.

„Zo, ben jij nou Jan Aalders!” zegt de goede vrouw. „Ik dank jou en je moeder nog wel voor die schoenen. . . .”

„O, dat is alweer zo lang geleden,” weert Jan, die een kleur krijgt, af.

Het is wel grappig, eens in zo’n dorpshuisje te komen. De kamers zijn er heel klein. De mensen slapen er nog in bedsteden. Henks kleine zusje, de vierjarige Grietje, zit op de grond te spelen. Ze lacht vriendelijk tegen Jan. Om haar een plezier te doen, knijpt hij even in haar pop, die zo prachtig kan piepen.

„Moet je de kelder niet eens zien?” vraagt Henk.

„Is daar dan wat bijzonders aan?” vraagt Jan terug.

„Och nee, maar ’t is een reuze-grote. Kom maar mee.”

Langs een steil trapje dalen ze af. Jan heeft inderdaad nog nooit zo’n grote kelder gezien. Dat komt, omdat hij onder alle huisjes aan die kant van de straat doorloopt. Het is een gemeenschappelijke kelder. Door gaten valt van de straat af een schemerig licht binnen. Het ruikt een beetje duf in de lage ruimte en er gonzen veel muggen rond.

„Sjonge! wat een hout!” zegt Jan, die een hoge stapel planken ziet liggen.

„Ja, die brengt vader mee van ’t strand,” vertelt Henk. „Daar kunnen we wel een halve winter van stoken.”

„Eigenlijk vreselijk,” vindt Jan. „Dat is toch allemaal van vergane schepen. Wie weet of zich aan zo’n plank niet iemand heeft vastgeklampt, die op ’t punt was te verdrinken.”

„Ja,” zegt Henk, „daar heb ik eigenlijk nooit zo aan gedacht. Maar als ze eenmaal zijn aangespoeld, kan zich toch niemand meer er mee redden.”

Dat is Jan met hem eens. Ze horen iemand hout hakken en in de verte het geluid van een zaag. Jan loopt een eindje door.

„Hé, wat moet jij hier?” zegt opeens een jongensstem.

„Kijken natuurlijk!” antwoordt Jan.

„Jij hebt hier niks te maken!” zegt de vreemde jongen, die een hoop gehakt hout voor zich heeft liggen.

„Zeg, Piet, wees niet zo flauw!” komt Henk er bij, die de woorden van de jongen heeft gehoord. „Dit is m’n vriendje Jan Aalders.”

„Nou, en dit is mijn kelder!” zegt Piet.

„Hé, wat betekent dat?” roept een man. Het is degeen, die aan ’t zagen was.

„O, bent u daar, oom Jaap?” roept Henk.

Oom Jaap is een oude buurman. Iedereen noemt hem zo, omdat hij zo’n aardige, gemoedelijke man is.

„Piet Kas wil niet hebben, dat m’n vriendje hier komt,” zegt Henk.

„Schaam je je niet, Piet?” vraagt oom Jaap verwijtend.

„Waarom ben je toch altijd zo kwaadaardig tegen een vreemde? De mensen hebben elkaar immers nodig!”

Piet broemt wat in zijn baard. Blijkbaar voelt hij zich beschaamd.

Oom Jaap staat juist voor een lichtgat, zodat Jan hem goed kan opnemen. Hij is een echte oude zeeman, met een klein, recht kinbaardje en in zijn oren koperen ringetjes.

Hij mag graag vertellen en dat blijkt ook nu weer. Oom Jaap gaat op een kist zitten en zegt:

„Ik denk, dat Piet iemand niet in de kelder zou weigeren, als ie wist, hoezeer we die dingen tegenwoordig allemaal nodig hebben.”

„Hoe bedoelt u dat, oom Jaap?” vraagt Henk.

„Nou, kijk es, jongen, die kelder hier bedoel ik eigenlijk niet. Maar weet je wat oorlog is?”

„O ja!” roept Jan uit, „dat is vreselijk! De mensen maken elkaar dood met kogels en bommen en gassen!”

„Juist, daar wou ik je nou precies hebben!” zegt oom Jaap. „Bij die gassen namelijk, en bommen trouwens ook. Daar willen ze schuilplaatsen voor bedenken, onder de grond. Gemeenschappelijke kelders dus, zoals we er hier een hebben. Maar natuurlijk niet met zulke luchtgaten, want die zouden de gassen doorlaten. En dacht je, als er gevaar dreigt, dat er dan iemand uit zo'n kelder zou worden geweerd? Ik denk, dat Piet zou smeken om te worden toegelaten, als ze 'm de toegang weigerden. Maar dat zal natuurlijk niet gebeuren, want er zijn niet veel mensen, die zo ongastvrij zijn als Piet.”

„Is er hier in 't dorp ook al zo'n kelder, oom Jaap?”

„Zover ik weet niet. Misschien is 't ook niet nodig. Want we willen geen oorlog.”

„Maar wat je niet wil, gebeurt soms toch,” zegt Jan wijs.

„Wel, jongen,” zegt de oude heel ernstig, „zo mag je niet redeneren. We moeten allemaal ons best doen om een oorlog te verhinderen. Het is het vreselijkste, het slechtste wat er bestaat. En we kunnen dat alleen voorkomen, als

alle mensen oprecht de vrede willen. Wie niet vriendschappelijk staat tegenover z'n medemens, kan nooit een goed strijder voor de vrede zijn."

„Nou, maar u bent wel een goede strijder voor de vrede!" roept Henk uit de grond van zijn hart.

„Ik weet 't niet, jongen. Ik hoop 't. We mogen ons ook al niet op onze eigenschappen laten voorstaan. Want uit ijdelheid komt ook strijd voort."

„Waar zouden ze zo'n kelder dan maken, als er een komt?" vraagt Jan.

„Nou, in de duinen natuurlijk," zegt oom Jaap. „Alle inwoners van Duindorp moeten er in kunnen. En er moet een speciale luchttoevoer zijn. Gezuiverd, zodat er geen gassen kunnen binnendringen."

„O, wat is dat vreselijk!" zegt Jan. „Nee, ik hoop maar, dat er nooit oorlog komt! Meneer Brouwer zei laatst ook al, dat er in sommige plaatsen oefeningen werden gehouden. Dan moeten de mensen net doen of er een aanval op komst is."

„Ja, dat krijgen we hier ook nog wel eens," zegt oom Jaap. „Nou, jongens, ik ga weer aan 't werk. En maken jullie je maar niet bang, hoor! Want ik zie wel, dat jullie voor al die vreselijke dingen niets voelen."

„Ik ben voor de vrede!" zegt Henk parmantig.

„En ik ook!" verzekert Jan.

Piet Kas is inmiddels weggeslopen. Die is natuurlijk diep beschaamd. Maar hij heeft stiekum staan luisteren en geeft oom Jaap in zijn hart gelijk.

Henk en Jan klimmen naar boven. Op het erf staan twee grote spaden.

„Ga mee naar de duinen,” zegt Jan, „dan gaan we een bomvrije kelder maken.”

Dat vindt Henk een prachtig idee. Hij weet wel niet hoe zo'n ding in elkaar zit, maar dat doet er minder toe. Elk gewapend met een schop trekken ze er op uit. Ze komen Thijs en Gerrit tegen, die aan 't knikkeren zijn.

„Gaan jullie een fort maken?” vraagt Gerrit.

„Nee,” antwoordt Jan, „een kelder, een bom- en gas-vrije.”

En hij herhaalt zo ongeveer wat oom Jaap heeft verteld. Thijs en Gerrit hebben er wel zin in om mee te doen. Ze wonen vlakbij en halen allebei een schop van huis. Ze klimmen een duintop op, die dicht met duindoorns is begroeid. In deze tijd van het jaar zijn de struiken nog kaal. Als ze de helling afdalen, zien ze midden tussen de planten een grote plek wit zand.

„Hier heb je een goed plekje!” roept Jan uit. „Daar kan de vijand ons nooit vinden!”

Hij tekent met zijn spade de omtrekken van de kuil, die ze moeten graven. De anderen schrikken er even van.

„Zo groot!” vraagt Thijs verbaasd.

„Welja, jô, heel Duindorp moet er immers in kunnen!” zegt Henk.

En dan is Thijs niet meer verwonderd, hoewel in zo'n kelder als Jan heeft aangewezen nog niet eens de bewoners van een klein steegje zouden gaan. Maar een enorm werk is het toch. Ze doen het echter met plezier. 't Is immers een vredelievende arbeid. Na een uur duchtig te hebben door-gespit is er een kuil ontstaan, waar wel tien jongens in kunnen.

Maar Jan vertelt, dat de diepte nog lang niet groot genoeg is. Zolang je boven de rand kan uitkijken is het niets. Het is nu echter al schemerig en daarom zullen ze morgen verder gaan.

Op school wordt natuurlijk druk over het grootse ontwerp gesproken. De andere jongens van de klas willen ook meedoen, zodat ze met hun twaalfen zijn. Na viereu trekt het legertje er weer op uit en nu schiet het werk flink op. Er ontstaat een kuil van wel drie meter diepte. Er moet een grote trap worden gegraven, waarlangs de leden van de vredesclub hun kelder kunnen verlaten. Een kelder? Voorlopig is er nog geen dak op en dus staan ze aan alle aanvallen bloot. Maar Flip de Boer, wiens vader een timmermanswerkplaats heeft, weet wel raad. Hij zal wat oude deuren en palen ter leen vragen, zodat ze er een echte versterking van kunnen maken. Jan heeft van moeder een stuk van een oud beddelaken gekregen. Daarop schildert hij in zwarte verf met keurige letters: „De Vredesvrienden”.

De volgende Zaterdagmiddag komen ze bij de werkplaats van Flips vader samen.

„Sjonge! sjonge!” zegt meneer De Boer lachend, „ik heb nog nooit zoveel klanten tegelijk gehad! Komen jullie maar eens hier, jongens!”

Er liggen verscheidene deuren in de werkplaats, afkomstig van afgebroken huizen. Twee zijn er bij, die wel van herenhuizen moeten zijn. Grote, zware deuren, in donkerbruine verf geschilderd. En dan zijn er wat oude planken, die ze voor stutting van de wanden mogen gebruiken. De jongens

zijn een en al dankbare opgewondenheid. Het zal een prachtig bouwwerk worden!

Jan krijgt een vlaggestok en daaraan wordt zijn dundoek vastgetimmerd. Met ontplooid vlag loopt hij trots voor de anderen uit, die het bouw materiaal dragen. Ten koste van vele zweetdruppels bereiken ze eindelijk hun kuil. De wind heeft er wel wat zand doen instuiven, maar dat is gauw genoeg te verhelpen. Gerrit en Thijs, die een deur hebben gedragen, willen die nu maar meteen over de kuil heenleggen.

„Ja, wat dacht je!” zegt Jan. „Jullie weten zeker niet hoe een bomvrije kelder wordt gebouwd!”

Dat weten ze inderdaad niet en Jan trouwens evenmin. Maar hij heeft er zo zijn denkbeelden over en die houdt hij voor de juiste.

„Hoeveel planken hebben we?” vraagt hij. „Twaalf? Mooi, dat komt dan prachtig uit! Als we nou langs de lengtemuren aan elke kant vier planken zetten en in de breedte aan beide zijden twee?”

Dat vinden allen uitstekend. De planken steken recht opstaand nog een eind boven de kuil uit. Dus worden er op gelijke onderlinge afstand gaten in de grond gegraven, waar de planken worden in gezet. Dat is een geduchte versterking voor de muren. Ze behoeven niet te vrezen, dat die zo zullen instorten. Op de bovenkant van de planken leggen ze de deuren. Ze steken nog een eindje buiten de kuil uit. Maar dat is juist goed, want dan komen ze stevig in 't zand te liggen. En twee deuren op elkaar, daar zal vast nooit een bom doorheen dringen. Je kunt er wel op dansen. Kees is de eerste, die het probeert.

„En de Vredesclub gaat nooit verloren! Falderalderiere!” zingt hij.

De jongens, die er onder zitten, voelen zich een beetje onbehaaglijk. Als ze die zware Kees op hun hoofd krijgen! Maar nee hoor, daar is geen kans van.

Als ze klaar zijn met hun planken en deuren, kruipen ze allemaal bij elkaar in de kelder. Ja, nu is het een echte kelder en wat knus is het, zo samen onder de grond te zitten! Voor vandaag laten ze het er maar bij, want het bouwwerk is nog niet af. Er moet een ingang worden gemaakt, die luchtdicht kan worden afgesloten. Dat zegt Jan tenminste. Maar Henk vindt, dat je zonder lucht niet kan leven. Hoeft hij Jan heus niet te vertellen. Maar als het echt wil zijn, dan moet het zo worden gemaakt, dat ze hun kelder kunnen afsluiten. Al was 't alleen maar voor 't geval, dat er andere jongens in de buurt komen, terwijl zij er niet zijn. Daar voelen de andere ook wel voor. Ze zullen nog een plank zien te krijgen. Die leggen ze dan voor de ingang, als ze weggaan. Ze gooien er zand over en geen mens die het in zijn hoofd zal krijgen, om iets van hun kelder te vermoeden!

De witte vlag met de zwarte letters, die fier op het dak heeft gewapperd, wordt opgerold en in de kelder gelegd. Ze besluiten, er de volgende middag weer heen te gaan, om de laatste hand aan hun werk te leggen.

Luid zingend trekken ze er die Zondag naar toe. Maar wat is dat? Daar waait de vlag hen reeds tegemoet! Wie is er in geweest? Ze stormen er op af en vinden een grote troep jongens om en bij hun kuil.

„Wat een gemeneriken! Wat een schooiers!” roepen de rechtmatige eigenaars door elkaar.

„Hé, willen jullie er wel eens uitgaan!” sommeert Kees Berkhout, die natuurlijk weer haantje de voorste is.

Een grote jongen steekt zijn hoofd in het trapgat.

„Wat moet je?” vraagt hij Kees.

„Ik moet er in en jij moet er uit!”

„Kan je lang wachten!” sard de vreemde jongen.

Jan probeert bemiddelend op te treden. „Luister nou es,” zegt hij, „wij hebben de kuil gemaakt en dat is onze vlag, die daar waait.”

De ander lacht honend. „Nou, als jullie zulke vredesvrienden zijn, dan mag je ons hier wel in laten zitten!”

„Ach, klets toch niet langer!” roept Kees uit en werpt zich in het gat, om de jongen in zijn kraag te pakken.

Maar die is ook niet voor de poes en geeft Kees een stomp tegen zijn neus. De sterretjes dansen Kees voor de ogen.

„Afbreken, jongens!” roept hij.

Ja, het is jammer, maar er is niets aan te doen. Ze zullen hun mooie bouwwerk uit elkaar moeten halen, want zo krijgen ze de vreemden er nooit uit. De vreemde jongens, die bij hun aankomst rondliepen, beginnen verschillende der vredesvrienden aan te vallen. En die moeten tonen, dat ze nog kunnen vechten. Dat gaat hun best af.

Jan en Henk graven de uit deuren bestaande zoldering uit het zand. Daarna trekken ze die weg. Zodoende valt er een hoop zand in de kuil vol jongens. Er klinkt een Indiaans kriegsgehuil op. De belegerden knipperen in het zonlicht, dat plots onbelemmerd in de kelder stroomt. Zij

rukken de planken uit de grond en willen daarmee de vredesvrienden te lijf. Het wordt een formele veldslag.

De mooie witte vlag moet het ontgelden. Een der overweldigers koelt er zijn woede aan, door het ding aan flarden te scheuren. Daar is Jan zo kwaad om, dat hij de vernieler een mep geeft, die de jongen achterover doet tuimelen. Kleren, haren en ogen moeten het wederzijds ontgelden.

Vreselijk toegetakeld zijn de vredesvrienden er na een minuut of tien in geslaagd, de laatste vreemdeling het veld te doen ruimen. Jans blouse is gescheurd, Henk heeft een blauw oog en Kees mist een bos haar. De andere jongens zijn al evenzeer geschonden. Gerrit, die een bloedneus heeft, gaat achterover op de bodem van de kuil liggen. Of eigenlijk kan men van een bodem niet goed meer spreken. Door het vechten is de kelder bijna helemaal ingetrapt. En wat eens de bodem was, is nu een aardig berglandschap vol heuvels en dalen.

Hijgend zitten ze ten slotte van de strijd te bekomen. Kees heeft er nog schik om ook.

„Daar ga je met je vredesvrienden, Jan!” zegt hij.

„Nou ja,” antwoordt Jan, „hoe kan je nou de vrede bewaren, als een ander je kuil in beslag neemt!”

„Natuurlijk!” valt Henk hem bij, „als iemand jou een klap geeft, dan geef je ’m er een terug!”

„Nog al logisch!” roept Kees triomfantelijk uit. „Maar wat blijft er dan van jullie vrede over?”

„Dat is onzin!” zegt Jan weer. „Zolang er mensen zijn, die willen vechten, moeten de anderen zich wel verdedigen. Maar ’t is precies, zoals oom Jaap laatst zei (weet je niet,

Henk?): als we allemaal bij onszelf beginnen, dan kan de oorlog pas uit de wereld worden geholpen.”

Daar is zelfs Kees het mee eens. Hij zegt tenminste niets meer, en de andere jongens knikken instemmend. In ieder geval is voor 't ogenblik de schepping van de vredesvrienden vernietigd. Het spreekt vanzelf, dat niemand er thans lust in heeft om opnieuw te beginnen. Een andere keer misschien.

Nu gaan allen naar huis, met de vrees voor een uitbrander in 't hart. Want er is zeker geen vader of moeder, die een jongen in zo'n toestand met een loftuiting zal ontvangen.

VI

ROEKELOZE KINDEREN

Nu, wat Jan betreft valt het nogal mee. Zijn vader en moeder kijken verstoord, als hij vies, met gescheurde blouse en verwarde haren, komt aanzetten. Maar er is bezoek en daarom houden zij zich wat in. Jan kent de vreemde meneer wel. Het is meneer Geerling, de eigenaar van Hotel Zon en Zee, dat niet ver van hen af aan de straat waar zij wonen is gelegen. Meneer Geerling woont 's winters in de stad. Maar tegen 't voorjaar verschijnt hij weer, om zijn zaak in orde te brengen en gasten af te wachten.

Jan vertelt, op welke wijze de vredesvrienden tot de strijd moesten overgaan. Meneer Geerling heeft er veel pret om.

„Ga nu eerst maar naar de keuken en was je flink!”

zegt moeder. „Als je klaar bent, zal ik je wel een andere blouse geven.”

Jan is blij, dat hij er zo afkomt en maakt zich uit de voeten. Maar hij haast zich toch ook om weer binnen te komen, want hij vindt meneer Geerling erg aardig.

„Zo, ben je daar weer, rakker!” zegt meneer Geerling, als Jan weer verschijnt.

„U moest eens weten hoe ondeugend hij is!” zegt vader.

„O, dat kan ik wel aan z'n ogen zien!” zegt meneer Geerling lachend. „Nou ja, we zijn geen van allen zulke brave boontjes geweest, nietwaar, meneer Aalders?”

Ja, dat is vader wel met hem eens. Jongens zijn nu eenmaal wildebrassen. Maar juist, omdat ze onverbeterlijk zijn, is 't noodzakelijk, ze wat in toom te houden. Anders zou er helemaal niets mee zijn te beginnen.

„Nou,” zegt Jan, die moed vat, „u bent vast ook erg ondeugend geweest, meneer!”

„Daar kon je wel eens gelijk in hebben, Jan!” Meneer Geerling lacht hartelijk. Maar daarna wordt hij weer ernstig en zegt:

„Ja, jongen, maar je moet niet denken, dat ik daar alleen met genoeg aan terugdenk. Ik had een broertje, Karel heette hij. Hij was twee jaar ouder dan ik. En als er een streek viel uit te halen, dan was hij altijd de aanvoerder. Zo roekeloos als die was, daar heb je geen idee van! Gelukkig maar, zou 'k zeggen! En toch was hij een beste jongen. Hij was heus niet van dat soort, die kleine kinderen of oude mensen kwaad doen of dieren mishandelen. Integen-

deel, als er een zwakke viel te beschermen, dan was hij ook haantje de voorste.

Nou moet je weten, dat m'n vader ook al hotelhouder was, net als ik. We woonden in een heel groot gebouw in de stad. Als we 's winters door het slechte weer niet de deur konden uitgaan, speelden Karel en ik altijd op zolder. We hadden daar allerlei gymnastische toestellen. Ringen, een rekstok, klimpalen. Het was een waar paradijs voor jongens. Maar je weet hoe het met zulke rekels gaat. Op den duur verveelt hen alles, wanneer ze er niet uit kunnen. En die winter hadden we maanden achtereen regen en koude, zodat we al onze vrije uren op de zolder moesten doorbrengen.

Er liep een brede goot om het dak heen. Je klom langs een laddertje naar een raam en dan keek je over de hele stad uit. Vader had ons uitdrukkelijk verboden om het raam uit te gaan. En we waren eigenlijk ook wel bang, vanwege die grote hoogte. Maar op een dag was de loodgieter er geweest en die had op het dak gewerkt. Er was een lek in. Hij stapte de goot in, alsof ie in z'n tuintje liep, zo gemakkelijk. De volgende dag zei Karel: „Ik ga ook eens op het dak kijken!”

Ik was bang en waarschuwde hem. „Maak je maar niks druk,” zei hij. „Je hebt toch zelf gezien, hoe die loodgieter het deed!”

„Ja, maar dat is z'n beroep!”

Maar Karel lachte me uit en holde het laddertje op. Als ik verstandig was geweest, had ik hem teruggetrokken of tenminste geschreeuwd. Maar ik wou niet de indruk maken van een flauwerik te zijn....”

Meneer Geerling houdt even op. Hij staart voor zich uit en Jan ziet, dat er een waas voor zijn ogen komt.

„Ja, jongen,” gaat hij ten slotte met gefloersde stem verder, „toen is het verschrikkelijke gebeurd.... Karel stapte rustig in de goot heen en weer. Ik klom het laddertje op en stak mijn hoofd door het zolderraam.

„Kom, jô!” zei Karel en stak z’n hand naar me uit.

Daardoor schijnt ie z’n evenwicht te hebben verloren — want opeens sloeg ie achterover....”

Er heerst lange tijd stilte, nadat meneer Geerling dit droevige verhaal heeft gedaan. Jan begrijpt wel, dat Karel is gestorven, maar hij spreekt daar natuurlijk niet over. Meneer Geerling vermant zich.

„Enfin, jongen, laat je er maar niet door van de wijs brengen. Ik heb het niet verteld, omdat ik van mening ben, dat jongens niet van hun jeugd mogen genieten. Integendeel, doe het zoveel mogelijk, maar op gepaste wijze en vooral nooit roekeloos!”

Moeder drukt Jan even tegen zich aan. En dan voelt de jongen het zo goed: wat meneer Geerlings ouders moeten hebben geleden na dat vreselijke voorval.

„Kom, ik ga weer eens naar huis,” zegt de bezoeker.

„Hè, meneer, mag ik een eindje meerijden?”

Meneer Geerling heeft namelijk zijn auto bij zich, waarmee hij naar de stad teruggaat. En ook Tine smeekt om een stukje te mogen meerijden. Meneer Geerling heeft er geen bezwaar tegen.

„Nou,” zegt vader, „het is nu vijf uur. Als jullie tot de

Zeeweg meegaan, kunnen jullie om zes uur weer thuis zijn. Maar denk er om: geen minuut later!”

„O, nee, vader, vast niet!” belooft Jan en Tine herhaalt het.

De auto staat voor meneer Geerlings hotel. Ze kunnen allebei wel naast hem zitten op de chauffeursbank. Dat is veel leuker dan achterin. Je ziet precies, wat voor grepen de bestuurder maakt en hoe hij gas geeft door met zijn voet op een pedaal te drukken. Jan weet daar wel iets van en hij doet belangstellende vragen. Och, wat duurt zo’n ritje tot de Zeeweg maar kort! Geen tien minuten.

„Mogen we niet nog een eindje mee, meneer? Een heel klein stukje maar?”

„Nee, jongens, vader heeft het gezegd en daar moet ik me aan houden. Gaan jullie nu maar gauw weer naar huis! Dag Tine, dag Jan!”

Ze stappen uit. „Dag, meneer! Dank u vriendelijk!”

Ze kijken de auto na, die zoemend wegstuift.

„Zie je,” zegt Jan tegen zijn zusje, „nou zou ’t pas leuk zijn geworden. Hier kan ie vaart zetten...”

„Laten we langs ’t strand teruglopen,” stelt Tine voor.

„Nee, ’t is beter, als we de boulevard houden. ’t Is hoog water en je houdt het niet uit, zo’n eind door ’t zand te lopen!”

„Poeh! Ik ben laatst met Annie Jonker nog veel verder ’t strand op geweest!”

Maar ze schikt zich er in. Jan wil liever boven lopen, omdat je dan zo heerlijk over de zee kan uitzien. Er staat helemaal geen wind en de wateroppervlakte is zo glad als

een spiegel. De zon is al onder, maar de hemel is nog teer rose gekleurd. Langzaam spreidt de avond zich uit. Als je naar de andere kant kijkt, zie je de duinen donker onder de schemerige hemel liggen.

Een enkele auto suist over de boulevard, de lichten reeds aan. Hè, als ze eens mochten meerijden, terug naar Duindorp! Dat zou het toppunt van verrukking zijn! Tine zegt het en Jan is het er gloeiend mee eens. Maar ze lopen al een kwartier en alle auto's, die hen tot nu toe zijn gepasseerd, gingen in tegenovergestelde richting. Af en toe kijken ze om, om te zien of er niets achter hen aankomt. Ja, waarlijk, daar heb je een auto. Het is nog licht genoeg, zodat de bestuurder kan zien, dat ze hun arm opsteken.

„Mogen we meerijden, meneer?” roepen ze allebei uit volle borst.

Eerst denken ze, dat de bestuurder zal doorgaan. Maar als hij hen reeds een stukje voorbij is, blijft de wagen, met gepiep van remmen, stilstaan. Jan en Tine hollen er heen. Er zit een meneer aan 't stuur. Verder is er niemand in de wagen.

„Mogen we meerijden, meneer?” herhalen ze hun vraag.

„Welzeker, beste kinderen!” zegt de meneer heel vriendelijk.

Ze geven hun adres op en hij belooft hen er heen te zullen brengen. De meneer heeft een pak naast zich staan, zodat ze daar niet kunnen zitten. Maar dat is geen bezwaar, want achterin is ruimte genoeg.

Ze voelen zich ware vorsten, Jan en Tine, als ze daar zo voortrijden. Heen en terug per auto, wat zeg je daarvan?

En deze chauffeur rijdt wel hard! In een enorm tempo snelt hij langs de boulevard. Tine wordt er zelfs een beetje angstig van, maar Jan lacht haar uit.

„Kind, kun je dan niet zien, dat die meneer reusachtig kan chaufferen? 't Is zó pas lekker!”

Maar wat is dat? De bestuurder schijnt niet goed de weg in Duindorp te weten. Want hij rijdt rechtdoor, terwijl hij linksaf had moeten slaan, om de woning van de kinderen te bereiken. Jan tikt tegen het glazen schot, dat tussen de bestuurders- en de achterraimte is. Maar de meneer schijnt niets te horen.

„Hij weet de weg niet!” zegt Tine.

„Och, jawel,” stelt Jan haar en zichzelf gerust. „Hij rijdt natuurlijk nog een eindje met ons om. Reuze-aardig van hem!”

Maar het is toch een vreemd geval. Want nu slaat de bestuurder wel linksaf, maar neemt de weg, die buiten het dorp om naar de stad voert. Hemel! wat betekent dat? Nu schiet Jan opeens te binnen, dat hij vaak is gewaarschuwd, niet met vreemde mensen mee te gaan. Vader en moeder hebben dat uitdrukkelijk verboden! Hij wordt doodsbang en slaat met zijn vuisten tegen het schot. Maar dat is dik en zelfs een volwassen man zou moeite hebben om het in te slaan. Jan kijkt rond of hij geen voorwerp kan vinden, om het glas te verbrijzelen. Niets, niets is er! Tine begint luidkeels te schreien.

„Schei toch uit, kind!” zegt Jan knorrig.

Maar hemzelf staat het huilen ook nader dan het lachen. Wie weet waar die man hen naar toe brengt! Hij denkt aan

de kelder, die zij in de duinen hebben gemaakt. En dan stelt hij zich voor, dat die man hen ook naar zo'n onderaards donker hol wil brengen.

„Moe!.... moe!.... moeder!....” huilt Tine.

En Jan heeft de grootste moeite om zich goed te houden. Dat gesnik van zijn zusje maakt hem nog akeliger, maar hij heeft niet de kracht om het haar te beletten. Ze rijden in de boomrijke laan, die rechtstreeks naar de stad voert, maar ook veel verder, langs doodstille, verlaten buitenwegen....

Plotseling — een hevige knal! De auto draait enige keren in de rondte, dreigt om te slaan. Tine en Jan gillen luid. Maar piepend en knarsend komt de wagen tot stilstand. Ze horen de bestuurder een ijselijke vloek uitbraken. Als de bliksem rukt Jan het portier open en trekt Tine er uit. En even snel zetten zij het op een lopen. Wel een kwartier lang hollen ze zo door, de richting van Duindorp uit. Tine snikt nog steeds en ook Jan biggelen nu tranen langs de wangen. Niet meer van angst, maar van opluchting. Eindelijk kunnen ze niet meer. Ze gaan gewoon lopen en ze zijn nu trouwens niet meer bang, dat de man hen achterna zal gaan.

„Hoe kwam dat?” vraagt Tine.

„Band gesprongen natuurlijk!” antwoordt Jan kortaf.

En als hij weer op adem is, zegt hij:

„Daar zijn we goed afgekomen, zeg! Wie weet wat die vent met ons voor had!”

„Ja,” antwoordt Tine, „we mogen zoiets niet doen. Maar wat had ie dan eigenlijk van ons gewild?”

„Nou,” zegt Jan en zijn stem daalt geheimzinnig, „het is wel eens gebeurd, dat kinderen door zulke mensen

vermoord zijn.... Of ze brengen je naar de zigeuners of naar een circus. En dan kom je nooit meer vrij....”

Tine begint weer luid te snikken.

„Hou nou maar op!” zegt Jan, „want zo goed als ’t nu is afgelopen.... En het zal ons niet voor de tweede maal gebeuren! Of wel?”

„Vast niet!” antwoordt Tine uit de grond van haar hart.

Ze hebben nog wel een uur te lopen, want ze zijn een heel eind buiten het dorp beland. Af en toe lopen ze snel, maar natuurlijk kunnen ze dat niet voortdurend doen, Pikdonker is het op de weg. Heel in de verte zien ze lantarens branden, daar waar het dorp begint. Dat moedigt hen aan. De lichtjes komen steeds nader. Wat zullen vader en moeder in angst zitten! Altijd moet er iets anders zijn! Wat is dat toch vreselijk....

Eindelijk, eindelijk zien ze hun huis. Vader en moeder staan voor de deur. Een kreet, een roep! Ouders en kinderen vliegen elkaar in de armen. Jan en Tine snikken het weer uit en moeder ook. O, wat hebben ze thuis angstige uren doorgemaakt! Niet minder dan de kinderen.

Ze vertellen hun wedervaren. Vader en moeder schudden ernstig het hoofd. Hoe konden de kinderen zo iets doen! Ja, nu weten ze heel goed, hoe verkeerd het was. Maar eerst hebben ze zich in gevaar gebracht en hun ouders de stuipen op het lijf gejaagd! Vader is een heel eind de boulevard afgelopen om hen te zoeken. In donker nog wel! Enfin, nu is het weer voorbij. Maar geen van allen zal het gauw vergeten. En de kinderen zullen er zich wel voor wachten, weer met een vreemde mee te gaan!

VII

EEN ANGSTIG MEISJE EN EEN FLINKE JONGEN

Op een dag thuiskomende hoort Jan, dat een gedeelte van hun woning voor de maanden Juli en Augustus is verhuurd. Een familie uit een plaatsje in de Achterhoek zal gedurende die tijd bij hen verblijven. Het gezin Aalders zal zich dan wat moeten behelpen. Tine's bed zal in Jan's slaapkamer worden geplaatst. Ze zullen in de keuken moeten huizen. Ja, dat is niet zo heel prettig, maar nood leert bidden, zoals vader zegt. Nu is er wel niet direct van nood sprake, maar de toestand is toch niet rooskleurig. Jan ziet zijn ouders vaak met bezorgde gezichten bij elkaar zitten. Hij vraagt wat er eigenlijk aan de hand is.

„Och, jongen,” zegt vader, „dat zijn dingen, waar jij nog niet veel van begrijpt.”

„Maar ik ben toch zo klein niet meer, vader! U kunt 't me gerust zeggen.”

„Waarom zou je die onaangename dingen moeten weten? Maar enfin, ik heb je al vroeger gezegd, dat het heel slecht gaat in de zaak, waar ik werkzaam ben. En nu heeft de firma weer een groot verlies geleden. Daardoor is het waarschijnlijk, dat de zaak binnen heel korte tijd wordt opgeheven. . . .”

„En dan komt u zonder betrekking!” roept Jan uit.

Hij begrijpt heel goed, hoe vreselijk dat zou zijn. Hij weet van Henk Smit, hoe arm die het thuis hebben, als zijn vader niets verdient. Zou het bij hen nu ook zo worden? Met sombere gedachten gaat hij die avond naar bed. Ja, ze hebben altijd gegeten en dragen behoorlijke kleren. En ook hebben ze het 's winters altijd warm gehad, zowel in de kamer als in bed. Hij en Tine hebben speelgoed gekregen en snoeperijen. Wat zijn daar feitelijk een boel dingen bij, die ze best konden missen! Tine en hij hebben allebei ook een dikke spaarpot. Dat zou voor de eerste tijd tenminste al wat kunnen helpen. Hij spreekt er de volgende morgen met moeder over.

„Moeder,” zegt hij, „hebben we niet altijd erg weelderig geleefd?”

„Weelderig, jongen? Welnee, we hebben ons geld toch niet weggegooid!”

„Nou ja, maar we eten vaak van die lekkere dingen en we krijgen zoveel met onze verjaardag en zo...”

„Maar, jongen, ben je aan 't piekeren gegaan? Dat zou ik maar niet doen, hoor! Het zal best terecht komen!”

Nu moeder zo opgeruimd spreekt, voelt Jan zich opeens veel lichter worden. Maar toch zegt hij nog:

„In ieder geval heb ik nog m'n spaarpot, moeder. Die kunt u dan wel van me krijgen!”

Daarvoor krijgt hij van moeder een omhelzing.

„Je bent een lieve jongen,” zegt zij. „Maar je moet niet aan die dingen denken, want daar is helemaal geen reden voor. Wat zou de wereld droevig worden, als de kinderen zich ook al met zorgen gingen kwellen!”

Jan neemt haar woorden ter harte. Hij gaat weer op in zijn schoolwerk en zijn spel. Met Henk werkt hij nog steeds trouw samen. Je herkent die Henk in de klas gewoonweg niet meer. Het lijkt wel of er iets van Jan's knapheid op hem is overgegaan. Meneer Brouwer is zeer verheugd met die verandering.

„Als er meer van die kinderen waren, die hun kameraadjes helpen,” zegt hij, „dan zouden de onderwijzers het heel wat gemakkelijker hebben!”

Henk kan ook aan zijn Pinksterrapport merken, hoezeer hij is vooruitgegaan. Vroeger wemelde zo'n geschrift bij hem van de vreselijkste onvoldoendes. En kijk er nu eens naar! Allemaal behoorlijke cijfers, sommige zelfs bepaald fraai! Met stralend gezicht kijkt Henk het lijstje door. Jan's rapport is ook uitstekend. Maar hij heeft nog meer plezier om dat van Henk dan om zijn eigen rapport.

's Middags brengt Henk een klappertjespistool voor Jan mee. Als bewijs van dank voor wat hij voor hem heeft gedaan. Jan is er even verlegen mee. Hij vindt het erg aardig van Henk, maar op zoiets had hij werkelijk niet gerekend. Dat zegt hij ook tegen zijn vriendje. En dat die geen geld had moeten uitgeven. Henk weert zijn dank af. Het gaat nu wel wat beter bij hem thuis, sinds zijn vader weer werkt. Zo'n cadeautje betekent immers niets.

Vanmiddag begint de Pinkstervacantie. Het is prachtig weer. Het zal wel heel druk worden in Duindorp. Want met de Pinksterdagen komen er altijd veel mensen, om de eerste teugen van de heerlijke zeelucht in te ademen. En ook om in zee te baden.

Jan en Henk spreken af, dat ze zullen gaan zwemmen. Morgenochtend. Want 's middags wordt het al druk en dan moet Henk werken. Hij loopt, zoals wel meer Duindorpse kinderen doen, in zijn vrije uren met chocolade langs het strand. Die draagt hij in een doos aan een touw om zijn schouders. Als het goed weer is en er zijn veel mensen, dan levert dat aardig wat op.

„Moeder,” zegt Jan 's middags. „Henk gaat weer met chocoladerepen aan het strand venten.”

„Zo zo,” antwoordt moeder.

„Ja, moeder, zou ik dat ook niet kunnen doen? Henk zegt, dat hij daar zoveel mee verdient. . . .”

„Maar Jan, wat haal je je in je hoofd? Geniet jij maar van je vakantie, hoor!”

„Kan het heus, moeder?”

Jan is er eigenlijk wel blij om. Want hij heeft toch heel wat liever vakantie, dan in de brandende zon door het zand te moeten sjouwen.

Wat is het die ochtend een heerlijk weer! De zee is een blauwe gladde vlakte. Alleen heel vooraan zie je een kleine witte schuimstreep, die zich dof bruisend in het zand uitstort.

Jan heeft moeten beloven, heel voorzichtig te zullen zijn. Want al kan hij goed zwemmen, in zee kan zelfs de beste zwemmer verdrinken. Je hebt er gevaarlijke stromingen en kolken. Ga je iets te ver, dan kom je plotseling op een diepe plaats en eer je 't weet, ben je meegesleurd. Jan weet dat allemaal best en daarom is hij voorzichtig.

Tine is ook bij hen. Met hun drieën wandelen ze naar het strand, badpak en handdoek onder de arm. Je mag maar niet overal zo gaan baden. Je moet goed uitkijken, dat je voorbij het bord bent, waarachter het vrije baden pas is toegestaan. Anders krijg je een bekeuring en dan wordt zo'n zeebad wel erg duur.

„Doen wie het eerst is uitgekleeft?” vraagt Henk.

Nee, hoor, dat kan Tine niet. Nu ja, zij is ook een meisje. Maar Jan en Henk reppen zich wat ze kunnen. Maar jawel, het blijkt alweer, dat haastige spoed zelden goed is. Jan trekt zijn schoenveter in de knoop, zodat hij wel vijf minuten werk heeft om het ding los te peuteren. En Henk, die zich eerst van boven ging uitkleden, ritst in de gauwigheid alle knopen van zijn hemd. Tine schatert het uit. Terwijl Jan zit te peuteren en Henk in het zand naar de knoopjes zoekt, kleedt zij zich doodbedaard uit en is het eerste klaar.

Eerst gaan ze wat gymnastische toeren maken. Jan en Henk lopen op hun handen. Wie het het langste uithoudt? Maar Tine trekt hen bij hun benen, zodat ze omduikelen. Dan moet Tine even gejonast worden. Ze slingeren haar zo maar een heel eind weg.

Ten slotte gaan ze bokspringend naar het water. Brrr! de eerste aanraking is drommels koud! Tine blijft maar vooraan wat heen en weer draaien. De jongens gooien zich direct languit en spatten Tine dan vol. Die vlucht gillend naar het strand terug. Henk zwemt niet zo goed als Jan. Hij heeft geen zwemles gehad en heeft het maar zo'n beetje van afkijken geleerd. Jan daarentegen verstaat de kunst van borstzwemmen met school- en Franse slag en ook kan hij

rugzwemmen. Het water dringt neus- en oorholten binnen en geeft een zoute smaak in de mond. De zee is zo kalm, dat je gerust een eindje verder kan zwemmen, dan wanneer er golfslag staat.

Kijk, daar heb je een kano. Rustig peddelend stevent de kanovaarder in de richting van de jongens. Hoera! het is Flip de Boer! Verdikkie, wat een mooie boot heeft die vent! Toch maar fijn als je vader timmerman is. Jan en Henk laten zich een eind door de kano voorttrekken. Tine, die maar niet in het water durfde, vat nu opeens moed. Zij waagt zich zelfs tot borsthoogte. Ze wil zo graag een eindje meevaren met Flip. Nu, dat kan wel. Er is nog plaats in het bootje. Maar hoe komt ze er in?

„Klim dan!” moedigen de jongens haar aan. Maar ze weten heel goed, dat Tine het zover niet brengt.

„Helpen jullie me toch!” smeekt ze ten slotte. Hoepla! daar gaat ze! Jan en Henk pakken haar beet en tillen haar op. Wat schommelt die kano!

„Uilskuiken!” scheldt Flip. „Let toch op! De boot slaat bijna om!”

Het is niet prettig, zo te worden ontvangen, maar Flip heeft wel gelijk.

„Je bent eigenlijk nog te klein om mee te varen,” plaagt Jan haar.

„En ik zit er lekker toch in!” plaagt Tine terug.

De kano kiest weer zee. Zo'n bootje vaart toch snel. Jan gaat maar niet zo diep, want je kan nooit weten. Nu zijn ze al een heel eind weg.

„Flip gaat toch wel wat ver,” meent Jan.

„En wat draait het ding raar,” zegt Henk.

Jan tuurt onder zijn hand door in de richting van de horizon. „Ze zijn toch niet in een mui terecht gekomen?” veronderstelt hij angstig.

„Maak je maar niks bang,” antwoordt Henk. „Zo’n kano kan een eindje worden afgedreven, maar Flip vindt de weg wel weer.”

„Ja, maar Tine is heus zo’n heldin niet. Als ze maar niet bang wordt. . . .”

Met ferme slagen werpt Jan zich vooruit, naar het bootje toe. Allemachtig, hij heeft wel goed gedacht! Het ding is omgeslagen! En Tine kan amper zwemmen! Als ze zich maar aan de kano vastklemt! Of misschien kan Flip haar boven water houden. . . . De gedachten stormen door zijn hoofd, maar hij mindert zijn vaart niet. Daar ziet hij Flip zwemmen, vlak naast de boot.

„Waar is Tine?” schreeuwt Jan, bijna buiten adem.

„Weet ik niet!” roept Flip terug, die blijkbaar aan het zoeken is.

Een hevige angst dreigt Jan de keel toe te knijpen. Maar hij laat zich niet overmeesteren. Nu is hij bij de boot. Kijk, daar drijft iets onder de wateroppervlakte. Hij ziet iets blauws schemeren. Tine heeft een blauw badpakje aan! Snel duikt hij en pakt Tine onder de oksels beet. Op zijn rug liggend zwemt hij naar de kust. Misschien is het nog niet te laat! Neen, het is zeker niet te laat, want zo heel lang kan ze er nog niet in hebben gelegen.

Henk staat doodsbleek aan het strand, als Jan daar met zijn zusje aankomt. Er zijn nog wat mensen in de buurt, die

het ongeluk hebben waargenomen. Van alle kanten komen zij aangesneld. Maar Jan weet wel raad. Niet voor niets heeft hij geleerd, hoe men drenkelingen moet behandelen. Hij legt Tine plat op de grond. Dan drukt hij regelmatig haar ellebogen tegen haar borstkas en brengt ze omhoog terzijde van haar hoofd. Al spoedig loopt het water Tine uit neus, mond en oren. En een paar minuten later slaat ze haar ogen op. Goddank! ze is gered!

„Een kranige jongen! Goed zo!” en andere goedkeurende woorden klinken uit het groepje toeschouwers op. Maar Jan schenkt daaraan geen aandacht. Hij is onder de indruk van het gebeurde en het kost hem moeite zijn aandoening te bedwingen. Toch slaagt hij daarin. Als het op handelen aankomt, mag je je niet laten meeslepen. Hij draagt Tine naar de duinrand, waar hun kleren liggen. Daar, in de warme zon, kikkert ze al spoedig weer op.

„Wat heb je nou gedaan?” vraagt Jan, als Tine weer kan spreken.

Ze glimlacht flauwtjes. „Nou, die kano begon opeens zo gek te doen....”

„Ik denk eerder, dat jij gek hebt gedaan,” zegt Jan. „Hij begon zeker te draaien en toen ben jij malle bewegingen gaan maken, waardoor ie omsloeg.”

Tine knikt. Maar opeens snikt ze het uit. En het spijt Jan, dat hij haar verwijten heeft gedaan. Het had toch maar een haar gescheeld of ze was er niet meer geweest.... Hij had gewoonweg niet naar huis durven gaan! O, wat is hij blij, dat het zo goed is afgelopen!

„Heb jij me gered, Jan?” vraagt Tine, weer tot bedaren gekomen.

Jan knikt kortaf van ja. En dan doet zij iets, waarvoor hij zich meestal schaamt: ze valt haar broertje om de hals.

„Kom, laat maar . . .,” zegt Jan, met tranen in zijn stem. „’t Heeft niets te betekenen . . .”

Maar Henk, die er al die tijd zwijgend bij heeft gezeten, komt nu ook los.

„Nou, ’t heeft wel wat te betekenen! ’t Is reusachtig, zoals je dat gedaan hebt, Jan! En alle mensen vonden het iets bijzonders!”

„Zal je niks tegen moeder zeggen?” vraagt Tine.

„Dacht je, dat ik het geheim kon houden?” zegt Jan. „Moet moeder het dan van een ander horen? Want je begrijpt wel, dat ’t gauw genoeg bekend wordt.”

„Dan mogen we misschien nooit meer gaan zwemmen,” klaagt Tine.

„In ieder geval mag jij niet meer kanovaren! Nou, daar zal je toch wel geen zin meer in hebben, niet?”

Neen, daar voelt Tine inderdaad niets meer voor. Misschien veel later, als ze groter is en minder angstig.

Flip komt er ook bij. Die is nu pas met zijn kano aan land. De stroom is inmiddels heel sterk geworden en daardoor kon hij niet eerder terugkomen. Voortdurend heeft hij in angst gezeten, dat Tine was verdronken. Het is ook een pak van zijn hart, dat het meisje is gered.

„Als ik weer een passagier meeneem, dan weet ik wel, dat ik jou niet moet hebben!” zegt hij.

Moeder huilt vreselijk, als de kinderen zijn thuisgekomen en haar het gebeurde vertellen. En Tine ziet nog zo bleek, ze moet maar meteen gaan rusten.

„'t Is heus niet nodig, moeder. Ik voel me weer helemaal goed,” zegt Tine.

Maar op moeders aandringen gaat ze toch wat op de divan liggen.

„Jij gaat voorlopig niet meer zonder ons toezicht baden,” zegt moeder ten slotte. „En je mag je broertje wel heel erg dankbaar zijn, dat hij je zo kranig heeft gered!”

Dat is Tine zeker. Maar moeder voelt zich niet minder dankbaar gestemd jegens haar jongen. En ze is trots op hem. Als beloning krijgt hij een heerlijke reep chocolade. En Tine krijgt er ook een. Maar die, omdat ze niet is verdronken. Zodat ze ten slotte allebei even blij zijn.

VIII

KEES HAALT STREKEN UIT

Vandaag is het de eerste Pinksterdag. Jan Aalders is al vroeg uit de veren. Hij kijkt naar de lucht. Die is stralend blauw. Hoera! dan kunnen ze gaan zwemmen! Vader heeft beloofd, dat hij met hem zou meegaan. Tine waagt het er nog maar niet op en moeder blijft ook thuis.

Daar gaan ze met hun tweeën. Je ziet nu al troepjes zwaar bepakte mensen door de straten lopen en fietsen. Die komen hier hun vrije dag doorbrengen. En om er zoveel

mogelijk van te profiteren, zijn ze al voor dag en dauw de stad uitgegaan.

Zwemmen met vader is nog heel iets anders dan met een vriendje. Jan heeft een onbegrensde bewondering voor vaders zwemkunst. Die zwemt zo razend snel, dat hij hem op geen stukken na kan bijhouden. Zo vlug leert hij het nooit, denkt hij.

„Vast wel, jongen,” zegt vader. „Over een jaar of vier, vijf ben jij me misschien wel de baas.”

Jan betwijfelt het toch. Vader kan ook hele einden onder water zwemmen. Plots verdwijnt hij onder de oppervlakte en komt dan wel in een paar minuten niet boven. Dan zie je hem opeens een heel stuk verder opduiken. Jan probeert het hem na te doen. Het gaat maar heel even. Hij kan zijn adem zo lang niet inhouden. Maar vader kan nog meer. Hij gaat op zijn handen in het water staan. Dat is een grappig gezicht. Alleen vaders voeten en een stukje van zijn benen steken boven de oppervlakte uit. Dat wil Jan ook wel proberen. Maar hij duikelt dadelijk onderstboven. Dan mag hij op vaders schouders zitten. En — hoepla! daar gooit vader hem van zich af en Jan schiet voorover onder water. O, je kan zoveel spelletjes doen, als je met vader in zee bent! Bokspringen is vader ook nog niet verleerd. Na afloop van het bad gaan ze dat doen. Jan hoeft zich niet te bukken, niet eens zijn hoofd in te houden. Vader wipt zo maar over hem heen.

Je kunt nu wel zien, dat het vandaag druk zal worden in Duindorp. Overal aan het strand zitten al mensen. Nadat Jan met vader mee naar huis is gelopen, gaat hij eens een

kijkje nemen aan het station. Hij vindt het leuk om die stampvolle treinen te zien leegstromen. Hij wacht op niemand, want ze hebben geen familie hier in de buurt wonen.

Beladen met dozen, pakken en koffers sjouwen de mensen de stationstrap op. Velen staat reeds zweet op het voorhoofd. Jan vindt, dat die zeker wel frisse lucht hebben verdiend. Ze werken er zo hard voor. De kinderen maken met hun schepjes een luid kabaal op de stenen. Sommige kleintjes huilen al. Die hebben het natuurlijk warm gehad in de trein. Nu is het pas een goede tijd voor de pakjesdragers. Er staan heel wat dorpsjongens te wachten en sommigen hebben al een vrachtje in de wacht gesleept.

Opeens hoort Jan een vrouw luidkeels gillen:

„M'n kind! Waar is m'n kind!”

Radeloos loopt de vrouw heen en weer door de dichte menigte. „Klaas! Klaassie!” roept zij met lange uithaal. En dan weer: „M'n kind! M'n kind!”

Jan wordt er akelig van. Dat gillen dringt hem door merg en been. Er zijn dadelijk mensen aan 't rondkijken naar het kind. Jan doet ook zijn best. Maar dat valt niet mee, temidden van honderden mensen. Dan opeens, met een luide kreet, vindt de moeder haar verloren schaapje. Het is een dreumes van een jaar of drie, die belangstellend tegen een muur heeft staan kijken naar de voorbijtrekkende mensen.

„Stoute jongen!” zegt de vrouw nu, terwijl ze het kind aan de oren trekt.

Er gaat een daverend gelach op onder de toeschouwers. Eerst hilde de vrouw om haar kleine en nu krijgt hij al een uitbrander! Jan loopt met de mensen het stationsgebouw uit.

Daar komt een meneer aanrennen, met een schreeuwend, tegenspartelend kind aan zijn hand.

„Juffrouw! juffrouw!” roept hij de vrouw, die zoeven haar kind zocht, achterna. „Hier is uw kleine meid!”

Dat vindt Jan een vreemd geval. Hij kent het kind wel, dat daar tegen haar zin wordt meegesleurd. Het is het kleine dochttertje van de stationschef. Vlug dringt hij naar voren.

„Kijk, hier is de kleine!” zegt de meneer, die zich blijkbaar heel trots op zijn ontdekking voelt. Het kind gilt en jammert.

„Mijn kind? . . .” vraagt de vrouw verbaasd. „En ik heb m’n jongen hier bij me!”

De ijverige meneer krijgt een hoofd als vuur. „Maar . . . maar . . . waarom hebt . . . u me dat niet gezegd!” stamelt hij. „Ik zag dit kindje alleen staan spelen . . .”

„Maar man, dat kon ik toch niet weten!” schatert de vrouw het uit.

En Jan heeft niet minder plezier om het geval. De meneer verwijdert zich zo spoedig mogelijk en het kleine meisje rent luid schreiend het stationsgebouw weer in.

’s Middags is Jan weer aan het strand. Daar is het nu een leven van je welste. Bij duizenden lopen, zitten en liggen er de mensen. Op sommige stukken strand is geen plekje meer vrij. Oud en jong, rijk en arm krioelt er door elkaar. Kooplieden van allerlei slag maken goede zaken. Het lijkt wel of hier de hele dag wordt gegeten en gedronken.

Daar zit een familie van wel tien personen. Jan ziet, dat een van de mannen, die bij het gezelschap behoort, een hamer voor de dag haalt. Hé, wat zou dat betekenen? Het

raadsel wordt al gauw opgelost, want een der vrouwen rommelt in een pak, dat naast haar ligt. Daaruit haalt ze een cocosnoot te voorschijn en overhandigt die de man. Met een paar tikken slaat deze de vrucht open. De halve bast met inhoud gaat daarna van hand tot hand en alle leden van het troepje nemen een slok van de melk.

Af en toe kan je ook een ruzie aanschouwen. Een jongen heeft een kuiltje gegraven en daar een papier met zand overheen gelegd. Hij vraagt een andere jongen of die even met hem meegaat. En pats! daar ligt de ander languit. Maar die laat het niet op zich zitten en slaat op de kuilgraver los. Vaders en moeders in onderkleden en met blote benen moeten het tweetal scheiden.

Opeens krijgt Jan een harde klap op zijn schouder. Ha, daar heb je Kees Berkhout! Hij is pas in zee geweest, zijn haren zijn nog nat en glimmend. Jan vertelt hem wat hij zoeven heeft gezien.

„O, dat is niks!” meent Kees. „Ik weet nog wel andere dingen!”

Ja, dat gelooft Jan best, want Kees is een meester in het uithalen van streken.

„Zal je wel zien!” antwoordt Kees, als Jan hem vraagt wat hij eigenlijk wil doen.

Ze gaan rustig achter een dubbele badstoel liggen, waarin een echtpaar is gezeten. Naast en tussen deze mensen liggen schoenen en kleren. De vrouw zit met haar dikke blote voeten in 't zand te spelen. Af en toe zien de jongens vijf massieve tenen terzijde van de stoel uitsteken.

„Die Pietje!” horen zij de vrouw zeggen, „de hele dag loopt-ie weg!”

„’t Is een brutale rekel!” antwoordt een zware mannenstem naast haar.

„Pietje! Pietje!” roept de vrouw, „wil je wel eens gauw hier komen!”

Elk ogenblik vliegt ze overeind om het kind te halen. Kees graaft langzaam met zijn handen het zand onder de stoel weg. Jan begrijpt zijn bedoeling en gnuift bij voorbaat. Er ontstaat al gauw een flinke gleuf onder de achterrand van de stoel. Nu nog wat zand er onder uit en dan zal je het gevaarte zien duikelen.

„Pietje! Pietje!” krijst de vrouw weer, „kom je hier, kwaai aap!”

Maar Pietje schijnt er niets voor te voelen, haar aanmaning op te volgen. De vrouw rent het strand op. Even wankelt de stoel, maar de man, die er in is blijven zitten, schijnt niets te merken. Na een paar minuten komt een schreeuwende vrouw met een grienend Pietje aan haar hand terug.

„Zo, en geef ’m nou es een flink pak voor z’n broek!” verzoekt ze haar man.

De jongens zijn voorzichtigheidshalve een eindje achteruit gegaan. En, ja hoor! daar gebeurt het! De moeder laat zich doodop in de stoel vallen, de vader grijpt de jongen om hem over zijn knie te leggen. Bom! daar duikelt de zaak achterover! De vrouw gilt, de man vloekt luid en Pietje ontglipt juichend aan zijn greep. Hij danst over het strand, terwijl de mensen in de omtrek het uitbrullen van het lachen.

Jan en Kees houden zich de buik vast. Natuurlijk kijkt de verstoorde vader rond, maar laat hij de daders maar eens zoeken! Die tippelen verder, tuk op nieuwe avonturen.

Het strand ligt vol met papieren zakken en andere rommel. Kees raapt een grote zak op en vult die met zand.

„Wat ga je daarmee uitvoeren?” vraagt Jan benieuwd.

„Wacht maar!” en Kees schudt geheimzinnig het hoofd.

Hij haalt een eind touw uit zijn broekzak en bindt dat om de sluiting van het papieren ding. Je zou denken, dat het een zak suiker of soda is, zoals de kruidenier ze aflevert.

„Ik wou, dat er koekjes in zaten!” zegt Jan.

„Ja, dat wou ik ook wel,” antwoordt Kees, „maar we kunnen d'r toch genoeg pret mee hebben!”

Daar zit een meneer alleen in een strandstoel te dromen. De jongens kijken uit de verte naar hem. Hij heeft een grote, statige snor, die hij met tussenpozen trots opstrijkt. Heel omzichtig sluipen Jan en Kees achter de stoel van de meneer. Dan kruipt Kees op zijn knieën tot vlak bij de zijkant van de stoel en legt daar de volle, zware zak neer. Het touwtje houdt hij in zijn hand en gaat daarna weer een eind achteruit. Als de man maar even naar beneden kijkt, langs zijn benen, moet hij de zak zien. Lange tijd liggen de jongens te wachten, zonder dat er iets gebeurt. De meneer is misschien gaan slapen.

„Hij ziet niks!” fluistert Jan zijn kameraadje in 't oor.

„Wacht maar!” verzekert deze en het blijkt, dat Kees gelijk heeft.

Na een minuut of wat horen ze de man in de stoel brommen:

Dan kruipt Kees op zijn knieën tot vlak bij de zijkant van de stoel

„Hé, wat is dat? Een zak met lekkernijen? Zeker door iemand verloren!”

Hij bukt zich, zodat de jongens een gedeelte van zijn lichaam buiten de stoel zien uitsteken. Maar als hij bijna met zijn hand bij de zak is, trekt Kees vliegensvlug het touw aan en als een haas schiet de zak naar hem toe.

„Vlegels!” roept de meneer, die opspringt en de jongens in de gaten krijgt.

Met een wandelstok zwaaiend draaft hij achter hen aan. De jongens hebben moeite om te lopen, zo hartelijk moeten zij lachen. Even kijken zij om en vervallen dan in een nieuwe lachbui. De meneer heeft in zijn haast een berg niet gezien en is daar in zijn volle lengte over heen gevallen. Tranen biggelen Jan en Kees langs de wangen, als zij de man daar zo spartelend zien liggen.

„Wat kun je toch een pret in je leven hebben!” zegt Kees, als ze wat uitgelachen zijn.

„’t Was dol gewoonweg!” zegt Jan.

En telkens schateren ze het weer uit, bij de herinnering aan die spartelende meneer.

Heeft Kees er nu genoeg van? Moet je net bij Kees komen! Die is onuitputtelijk in het bedenken en uithalen van brutale stukjes. Jan zou daar zeker nooit toe in staat zijn. Hij erkent ruiterslijk, dat Kees hem op dit gebied verre de baas is.

Ze komen al wandelend bij de zeebaden. Honderden mensen van allerlei afmetingen, groot, klein, dik, dun, zijn er in zee. Er staat een rij badkoetsen, waarin de baders hun kleren deponeren, alvorens zij zich in ’t water begeven. Jan en Kees gaan in de nabijheid van de koetsjes liggen.

Er stapt een oude dikke heer uit een der wagens. Schommelend met zijn zware lichaam stapt hij naar het water. Even later wipt uit de koets daarnaast een jonge dame, die ook in zee gaat. Het is een geweldige drukte rondom de baden. Het badpersoneel moet onophoudelijk op de zwimmers letten. En de vrouwen, die de koetsen schoonmaken, komen handen te kort.

Daardoor kost het Kees niet veel moeite om onopgemerkt het koetsje, waar de oude heer zoeven is uitgekomen, binnen te sluipen. Jan kijkt uit de verte met belangstelling, maar ook met vrees toe. Daar komt Kees weer te voorschijn, met een bundel kleren onder zijn arm. Als de wind gaat hij het koetsje daarnaast in, waar de jonge dame haar kleren heeft achtergelaten. Even later komt hij daar weer uit en gaat het karretje van de heer opnieuw binnen. Jan heeft duidelijk gezien, dat Kees nu een bundeltje damesgoed bij zich had. Blijkbaar heeft hij de kleren van de twee mensen verwisseld. Gossiemijs! dat is lef! Jan verkeert in hevige spanning, hoe het zal aflopen. Kees glijdt tussen de wielen van de wagentjes door en blijft, half onder twee koetsen uitgestrekt, liggen. Wat betekent dat? Jan zou het graag willen weten, maar hij durft niet nader te komen, hoewel Kees hem stiekem een wenk geeft. Dank je feestelijk! Zo meteen wordt Kees gesnapt en dan schiet er een ongenadig pak ransel op over! Kees schijnt daar niet in 't minst bevreesd voor te zijn. Doodrustig blijft hij liggen. Dat duurt een hele tijd. Met dit warme weer komen de mensen niet zo gauw weer uit het water. Eindelijk — daar komt de oude heer aansukkelen! Proestend schudt hij het vocht van zich af en strijkt eens

over zijn kale schedel. De trap van het koetsje kraakt onder zijn voeten. Dan sluit hij de deur achter zich. Even later verschijnt er over het raamkozijn, dat zich in de zijwand van de wagen bevindt, een badpak. Als een kat springt Kees op en trekt het ding op de grond. Daar laat hij het liggen en gaat naar Jan toe.

Niemand buiten zijn vriendje heeft iets van zijn wanbedrijf opgemerkt. De jongens geven natuurlijk geen kik, om niet de aandacht te trekken. En toch hebben zij reden genoeg om te lachen. Er wordt van binnen tegen het koetsje gebonkt en het geluid van een schreeuwende stem weerklinkt. Maar het is zo druk in de omtrek, dat alleen wie er op let, het kan horen. De mensen schenken er geen aandacht aan, ook als het gebonk in een waar bombardement overgaat. Er zijn zoveel vrolijke, rumoerende lieden hier. . . .

Wat er dan gebeurt, is zo vermakelijk, dat Jan en Kees hun lippen samenbijten en hun nagels in hun handpalmen drukken, om niet te bulderen van het lachen. De deur van het koetsje wordt geopend en daarin verschijnt de oude heer — gehuld in een rose damesjaponnetje!

„Hé!” schreeuwt hij, „ellendelingen, horen jullie me niet?”

Zijn gezicht is rood-paars van woede. Plotseling kijken honderden mensen naar hem en nu mogen ook de beide vrienden zich onbekommerd aan hun gevoel van vermaak overgeven. Want er klinkt een lachsalvo, zoals ze nog nooit hebben gehoord.

„Ellendelingen!” schreeuwt de man weer, „wie heeft er m’n goed weggehaald? En m’n badpak is ook gestolen!

Een dievenbende is het hier! M'n goed moet ik hebben, m'n goed!...."

Een van de badvrouwen snelt toe. „Misschien bent u in 't verkeerde wagentje gestapt, meneer...."

„Welnee, mens, dit is nummer 73. En dat is mijn nummer! Mijn nummer, versta je? Er is hier dieventuig aan 't werk!"

Maar daar komt de jonge dame aangestapt. Zij opent haar koets en nu komt de verwisseling der kleren aan 't licht. Tegelijkertijd ontdekt de badvrouw het zwemcostuum op de grond. De jonge dame echter is eveneens woedend, omdat die oude meneer daar in haar Zondagse japonnetje prikt. Ze geeft hem er geducht van langs, noemt het een brutaliteit en zegt, dat ze 't bij de politie zal aangeven.

„Ga je gang," zegt de meneer, „als je mij maar niet de schuld geeft! 't Is hier een vreselijke rommelzooi!"

„Kom, dame en meneer," sust de badvrouw, „'t is nu immers in orde. Op zo'n drukke dag kunnen we niet op alles letten, nietwaar?"

Ten slotte is de zaak bijgelegd. De meneer en de jonge dame trekken zich ieder in hun kleedhokje terug. De jongens zien nog, dat de heer door het geopende raampje zijn buurvrouw de japon teruggeeft. En daarop vervallen ze weer in een lachbui.

Als Jan thuiskomt en van Kees' streken vertelt, hebben ze er daar ook danig pret om. Maar toch kan vader die brutale stukjes niet goedkeuren.

„O, vader!" zegt Jan, „maar Kees is heus niet slecht. Hij is werkelijk een goeie kerel!"

En dat meent hij in volle oprechtheid.

IX

EEN VERZOEK OM GRATIE

De Pinkstervacantie is alweer voorbij. Het schoolleven gaat zijn oude gang. Alle kinderen hebben een gebruind gezicht, want het is tijdens deze paar dagen prachtig weer geweest.

Kees Berkhout mag weer in een gewone bank plaats nemen. De straf voor zijn stenen-gooien is nu geëindigd. Alle kinderen zijn er blij om. Want het was naar, om Kees daar altijd zo alleen achteraan te zien zitten. Ofschoon het slachtoffer zelf er zich weinig van aantrok en even welgemoed was als steeds.

„Kinderen,” zegt meneer Brouwer op een ochtend, „binnenkort jubileert onze burgemeester. Die is dan 25 jaar hier in Duindorp in functie. En dan krijgen we een groot feest.”

„Hoera!” juichen alle jongens en meisjes door elkaar. Een gestamp van voeten begeleidt deze kreten.

„Stilte!” dondert de onderwijzer. „Als het feest is, kunnen jullie nog rumoer genoeg maken. Vandaag en de volgende dagen zal er 's middags na vieren in het gymnastieklokaal onder leiding van meneer De Wilde een feestlied worden ingestudeerd. Is er soms iemand, die niet na vieren kan blijven?”

Neen, zo iemand is er niet. Voor zo'n gelegenheid tenminste. Want het is duidelijk, dat iedereen graag wil

meedoen aan het feest. Alle kinderen begrijpen dadelijk, dat de versnaperingen daarbij niet zullen ontbreken. En het vooruitzicht van te repeteren onder meneer De Wilde is erg aantrekkelijk. Meneer De Wilde is de onderwijzer uit de vijfde klas. Hij staat er voor bekend, dat hij nog al eens moeite heeft om de jongens onder de duim te houden. De belhamels zijn er dus dadelijk op uit, om hun slag te slaan. Waarom meneer De Wilde dan zo'n grote groep moet leiden? Omdat hij heel veel van muziek houdt. Er is geen klas, die zo mooi zingt als de vijfde.

's Middags na afloop van de lessen is het aantreden. De hoogste vier klassen zullen meedoen. In de rij wandelen zij de lange gang door naar het gymnastieklokaal. Daar is tegen de wand een bord gehangen, waarop de tekst van het lied is vermeld. Het is een huldigingszang voor de jubilerende burgemeester op de wijs van: „'t Is plicht dat ied're jongen". Voor het bord staat een stoel en daarop meneer De Wilde met een stokje in zijn hand. Nauwelijks zijn de kinderen binnen, of er ontstaat een hels spektakel. Onnodig te zeggen, dat Kees daarin de boventoon voert.

„Jongens, we gaan zingen!" roept hij uit.

„Ja, ja!" roepen er een aantal, die moedig worden, als een brutale hen aanvoert.

En Kees zet luidkeels in:

„De school dat is een apenhok, halé, halo!"

Anderen brullen en lachen er door heen. Meneer De Wilde slaat als een bezetene met zijn stokje, maar dat helpt hem niets. Jan doet niet mee aan het kabaal. Hij is heus niet zo'n zoet jongetje, maar hij vindt het laf wat de jongens

met meneer De Wilde doen. Bij een ander zouden ze doods-
bang zijn. Van deze onderwijzer weten ze nu eenmaal, dat
hij te zwak is, te goed eigenlijk. Kees is misschien de enige,
die onder alle omstandigheden even brutaal is. Maar de
rest — jakkes! wat een lafaards zijn dat!

Nog steeds heeft meneer De Wilde geen orde kunnen
scheppen, integendeel. De kinderen joelen en draven steeds
luidruchtiger dooreen. Daar vliegt Kees naar de klimpalen
toe en in een ommezien zit hij boven. Alle hoofden zijn op-
geheven en kijken naar de belhamel.

„Kinderen!” roept Kees, „gaan jullie nu zingen! Ik ben
de burgemeester!”

„Zo meneer!” klinkt eensklaps de stem van meneer
Koster uit de deuropening, „bent u de burgemeester! Mag
ik de burgemeester dan verzoeken onverwijld naar beneden
te komen!”

De kinderen staan allen stokstijf, beurtelings kijkend naar
meneer Koster en naar Kees. Hoepla! daar zeult de jongen
naar beneden. Wat zal er nu weer met hem gebeuren? Hij
heeft nog maar pas een langdurige straftijd achter de rug.

„Meneer De Wilde,” spreekt het hoofd, „wilt u de kin-
deren even opstellen?”

De onderwijzer wijst allen hun plaats aan, volgens de
indeling der stemmen. Maar Kees krijgt geen plaats. Meneer
Koster houdt hem onder zijn hoede.

„Ik merk,” zegt hij tegen de jongen, nadat er volkomen
rust is ingetreden, „dat jij niet waard bent om aan het feest
deel te nemen. Ik heb nog nooit een jongen gezien, die de
brutaliteit zo ver dorst te drijven als jij. Jij bent een schande,

niet alleen voor onze school, maar voor het hele dorp! En daarom zou het geen pas geven, als jij aan de huldiging van het hoofd der gemeente deelnam!”

Kees kijkt tijdens deze woorden in de richting van zijn klasse-kameraadjes. Hij waagt het zelfs, een knipoogje in hun richting te geven. Zou het hem dan niets kunnen schelen, dat hij van het feest wordt uitgesloten? De andere jongens vinden het in ieder geval vreselijk. Zij zouden het niet graag willen missen! En meneer Koster schijnt die straf ook al voldoende te vinden, want hij besluit zijn woorden met:

„Ga jij nu maar heen, Berkhout, en denk er om, dat je noch aan deze repetities, noch aan de feestelijkheden mag deelnemen!”

Kees slentert nonchalant het lokaal uit. En daarna krijgen de kinderen nog een ernstige vermaning van het schoolhoofd. Meneer De Wilde heeft uitdrukkelijk opdracht gekregen, om de eerste, die de orde verstoort, weg te sturen. En zo iemand behoeft er evenmin als Kees op te rekenen, dat hij iets van het feest zal zien. Deze bedreiging heeft de gewenste uitwerking. De kinderen, die zoeven nog de vrijpostigste allures aannamen, zijn nu zo zoet als lammetjes. De repetitie verloopt verder zonder enige stoornis. En ook de volgende dagen gaat alles ordelijk toe.

Naarmate het tijdstip van het feest nadert, weten de kinderen meer bijzonderheden over de heuglijke dag te vertellen. Er wachten hen vermakelijkheden en versnaperingen zonder eind. Taartjes en limonade en vruchten en wat al niet meer! Hoe de kinderen dat allemaal zo precies

weten, zouden ze niet kunnen zeggen. Maar er moet toch wel iets van waar zijn, want het hele dorp wordt versierd met groen en bloemen. En ook van de volwassenen spreekt niemand over iets anders dan het feest.

Jan denkt er voortdurend aan, dat Kees van dit alles niets zal hebben. En Kees mag nog zo luchthartig doen, je kan wel merken, dat het hem spijt, te zijn uitgesloten. Hij mag dan al straf hebben verdiend, Jan vindt, dat Kees die ruimschoots heeft gehad, doordat hij al die tijd in de mening verkeerde, dat hij niet mocht meedoen. Maar meneer Koster is zo gemakkelijk niet. Die is er heus niet de man naar, om een deugniet als Kees te begenadigen.

Hij spreekt er eens met Henk over en die deelt Jans kijk op het geval volkomen. Maar wat is er aan te doen? Kees wil immers zelf niet om kwijschelding vragen.

„Nee,” zegt Jan, „daar moet je net Kees voor hebben! Denk je, dat die voor iemand op z'n knieën gaat liggen?”

Of het nu de hoofdonderwijzer is of wie ook, Kees trekt zich nergens wat van aan en draagt de gevolgen van zijn daden. Overmorgen zal het feest plaats vinden. De kinderen verkeren al bij voorbaat in een roes van vreugde. Behalve dan Kees, maar Jan evenmin. Hij blijft na vieren wat scharrelen in zijn bank.

„Wat voer jij daar uit, Jan?” vraagt meneer Brouwer.

„O, niks, meneer.... Ik ben al klaar....”

Maar er brandt hem iets op de tong. Hij stapt zijn bank uit en gaat aarzelend en blozend naar de onderwijzer toe.

„Wat wou je toch?” vraagt deze verbaasd.

„Ja.... eh.... meneer.... ik vind 't zo naar.... dat Kees.... niet kan meedoen....”

„Nee maar!” roept meneer Brouwer uit, „zit je dat dwars? Wil jij 't opnemen voor zo'n rekel?”

„Nou ja,” zegt Jan, nu wat vrijmoediger, „zo'n feest komt toch maar eenmaal voor en dan is 't toch wel een zware straf....”

„Zo, vind je dat?” vraagt de onderwijzer glimlachend. Maar hij schijnt Jans verzoek toch wel op prijs te stellen.

„Wel, jongen,” zegt hij ten slotte, „ik heb in die zaak niets te vertellen. De straf is door meneer Koster gegeven en die is de enige, die haar kan intrekken. Als je er dus met meneer Koster over wil spreken, dan moet je dat maar doen.”

Dat valt Jan niet mee. Hij staat met het schoolhoofd niet op zo'n vertrouwelijke voet. Wie boezemt zoveel ontzag in als meneer Koster? Zijn strengheid is immers spreekwoordelijk. Neen, hij huivert bij de gedachte, in het kamertje van de hoofdonderwijzer te staan en daar zijn verzoek om gratie uit te spreken.

Maar de zaak laat hem niet met rust. De volgende morgen, voor schooltijd, begint hij er over, in aanwezigheid van alle jongens. Ook Kees staat er bij.

„Zeg,” spreekt Jan, „als wij eens allemaal aan meneer Koster vroegen, of Kees toch mag meedoen....”

Kees zegt dadelijk:

„Ach, jô, maak je niet druk! Laat ze toch doen waar ze zin in hebben! Maar jij bent een reuze-knul!”

En hij geeft Jan een vriendschappelijke por. Henk, die

immers al van Jans bedoelingen afwist, is het natuurlijk roerend met zijn vriendje eens. En de andere jongens vinden het ook een prachtig idee van Jan. Ja, nu ze er allemaal zo over denken, laat Kees merken, dat hij het toch wel erg prettig zou vinden, om aan het feest te mogen deelnemen.

„Maar,” zegt Flip de Boer, „we kunnen onmogelijk met ons allen naar meneer Koster gaan. Laten we twee afgevaardigden kiezen. Wie moeten het zijn?”

Er wordt van alle kanten geroepen, dat Jan een van de afgevaardigden moet zijn. Van hem is het denkbeeld afkomstig. En dan wil Flip de Boer wel als tweede man fungeren. Die kan, indien nodig, ook heel aardig zijn mondje roeren.

Ze besluiten, na twaalven de grote stap te wagen. Dan zit meneer Koster altijd in zijn kamertje. De beide jongens scharrelen lichtelijk bibberend in de gang heen en weer, terwijl de anderen vol spanning buiten samenscholen. Kijk, daar gaat meneer Koster het kamertje binnen. Zouden ze nu maar direct aankloppen?

„Nee,” zegt Flip, „nog even wachten. Hij moet eerst een beetje op z'n gemak zitten.”

Meneer Brouwer verlaat het schoolgebouw en kijkt hen glimlachend aan, maar zegt niets. Daar gaan ze dan maar! Een bescheiden klopje op de deur.

„Binnen!” klinkt de forse stem van het schoolhoofd.

Jan herinnert zich op 't laatste moment, dat hij zijn pet nog op heeft en rukt die haastig af. Achter hem schuift Flip het kamertje in.

„Wat is er aan de hand, jongens?” vraagt meneer Koster, heel niet onvriendelijk.

Jan, die het woord moet doen, heeft van te voren nauwkeurig overlegd, wat hij zal zeggen. Toch aarzelt hij even. Die ogen van meneer Koster zijn zo streng. . . . En hij zit daar zo rustig achterover in zijn stoel, alsof hij over leven en dood kan beschikken. . . . Plots vindt Jan zijn houding. Het is immers geen misdaad wat hij wil doen. Meneer Koster zal hem heus niet opeten!

„Meneer,” zegt hij ferm, „we komen namens de jongens van de zesde klas vragen, of Kees Berkhout toch aan het feest mag meedoen. We zouden het allemaal zo naar vinden, als hij er niet bij is. . . .”

Het schoolhoofd kijkt de jongens onderzoekend aan.

„Dus jullie zijn van mening,” antwoordt hij, „dat Kees te zwaar is gestraft? Dat wil zeggen: ik zou niet weten, hoe zwaar of hoe licht een overtreder moet worden gestraft. . . .”

Jan staat even verslagen. Heeft hij meneer Koster beledigd? Maar Flip valt nu snel in:

„Nee, meneer, dat vinden we helemaal niet! Maar Kees is toch ook een vriendje van ons en 't is toch iets heel bijzonders, zo'n feest. . . .”

En Jan voegt er aan toe:

„Kees is wel brutaal, maar hij heeft ook veel goeie dingen. Dat heeft meneer Brouwer ook wel eens gezegd. . . .”

„Dit is dus een gratie-verzoek,” constateert het hoofd. „Mag ik weten van wie dit denkbeeld is uitgegaan?”

Jan, die denkt, dat meneer Koster het een ongehoord feit vindt, antwoordt met gebogen hoofd:

„Van mij, meneer. . . .”

„Nou jongen, je mag me gerust aankijken! Want ik kan

voor zo'n initiatief waardering voelen. Een andere vraag is natuurlijk of een jongen als Berkhout het waard is. Hij heeft al zoveel bewijzen van onverbeterlijkheid gegeven, dat ik daar ten zeerste aan twijfel. Hij is voor jullie misschien een aardige speelmakker en hij mag zelfs voor de onderwijzer goede eigenschappen bezitten — hij is en blijft door zijn gedragingen een slecht voorbeeld voor de andere kinderen, een individu, dat de orde voortdurend tracht te ondermijnen."

O wee, dat klinkt als een waar vonnis! Het blijkt wel, dat meneer Koster niet bijster over Kees is te spreken, nog altijd niet. De jongens menen al, dat hun zending is mislukt. Maar na een pauze zegt meneer Koster:

„Wanneer ik jullie verzoek toch inwillig, dan doe ik dat om twee redenen. In de eerste plaats, om onze school de schande te besparen, dat een van haar leerlingen bij zo'n bijzondere gebeurtenis niet aanwezig zou mogen zijn. En in de tweede plaats" — meneer Koster zegt deze woorden met extra-nadruk — „doe ik het, om te bewijzen, dat ik jullie kameraadschappelijk optreden zwaarder laat wegen, dan het onhebbelijke gedrag van één leerling!"

O, nu mag meneer Koster nog zoveel zeggen als hij wil, Jan en Flip hebben dit begrepen: Kees mag meedoen! Ze zouden wel willen juichen, maar de eerbied voor het hoofd doet hen in de plooi blijven.

„Dank u wel, meneer!" zeggen de jongens tegelijkertijd. Wat zouden ze anders moeten doen? Ze zouden meneer Koster wel de hand willen schudden, maar dat durven ze niet.

„Ga nu maar, jongens," zegt meneer Koster.

„Dag, meneer!”

En nauwelijks is de deur achter hen gesloten, of ze stormen de school uit, zwaaiend met hun armen en jubelend:

„Hij mag meedoen! Kees, je mag meedoen! Hoera!”

En alle jongens juichen mee en kloppen Jan op de schouder. Want die is toch eigenlijk degene geweest, door wie dit resultaat is bereikt. Kees drukt zo stevig Jan's hand, dat de bezitter van dit lichaamsdeel krimpt van de pijn. En Kees zegt:

„'t Is reuze, jô!”

Daarin ligt al zijn dankbaarheid opgesloten.

X

HET JUBILEUM VAN DE BURGEMEESTER

Een dag van stralende zon. De natuur leeft mee met het dorpsfeest. Reeds om acht uur 's morgens schalt boven van de uitzichttoren de muziek van het Duindorpse fanfarecorps.

Jan Aalders is dan al lang op. Hij lacht, als hij naar de muziek luistert. Op diezelfde plek, vanwaar nu opgewekte liedjes klinken, heeft hij laatst met Henk een benauwd uurtje doorgebracht. Maar ook lacht hij, omdat hij bezig is, zijn Zondagse pakje aan te trekken. Dat gaat bij hem vlot genoeg. Maar Tine heeft nog al wat te pruttelen. Moeder wil haar deze jurk geven en dan moet zij natuurlijk die hebben.

„Sta toch niet zo sarrend te lachen, jongen!” zegt Tine tegen haar broertje.

„Kind, ik lach helemaal niet om jou! Wat kan mij jouw toilet schelen?” antwoordt Jan smalend.

„Kom, jongens, geen ruzie maken op zo’n heerlijke dag!” vermaant moeder.

Voor de school heerst een merkwaardig geroezemoes. Al die mooi uitgedoste kinderen hebben de waarschuwing gekregen niet te veel te ravotten. Nu staan ze druk pratend in groepjes bij elkander. Eerst gaan ze een zanghulde brengen aan de burgemeester. En ze zullen hun best doen. Niet dat er één kind is, dat het hoofd der gemeente van nabij kent. Maar ze hebben dan toch een feestdag aan hem te danken en dat is al reden genoeg, om je best te doen.

Daar heb je meneer Koster en meneer Brouwer en de andere onderwijzers, allen keurig in ’t zwart. Het lijkt wel of meneer Koster een oogje werpt in de richting van de jongens van Jan’s klas. Heeft hij het op Kees gemunt? Die staat rustig te praten, alsof hij tot de liefste, gehoorzaamste leerlingen behoort.

De inzet van het feest wordt gevormd door een les. Meneer Brouwer vertelt de kinderen iets over verdienstelijke mannen. Dat het een eerbiedwaardige prestatie is, om een kwart eeuw lang eerlijk en trouw een ambt te vervullen. Nu ja, dat geloven de jongens graag. En als zij groot zijn, zullen ze proberen zo te worden als de burgemeester. Maar op ’t ogenblik zijn de feestelijkheden voor hen het belangrijkste.

Gelukkig! het duurt maar een minuut of tien. Dan weerklinkt buiten muziek en achtereenvolgens verlaten alle klassen de school. Voorafgegaan door een blazend en trommelend corps, begeven de kinderen zich naar het huis van

de burgemeester. De dirigent van de muzikanten loopt achteruit, zijn dirigeerstok zwaaiend, opdat hij zijn mensen in 't gelaat kan zien. De kapelmeester is een grote, dikke man met een vuurrood gezicht, waarop nu van inspanning zweet parelt.

„Waarom loopt ie eigenlijk achteruit?” vraagt een van de jongens.

„Weet je dat niet?” zegt Kees. „Ze lezen de muziek van de kop van die dikke vent. Elke zweetdruppel is een noot!”

Vele nieuwsgierige mensen slaan de kinderstoet gade. Een slagersjongen met een zware vrachtfiets wil zo nauwkeurig toekijken, dat hij naar het midden van de straat schuift. Bijna was de kapel-meester tegen de mand met biefstukjes en riblappen opgelopen. Een toesnellende agent van politie sleurt de slagersknecht nog juist op zij. De jongens lachen zich krom.

Ze passeren alle dorpsscholen, waar de andere kinderen zich bij hen voegen. Eindelijk zijn ze bij het huis van de jubilaris. Het is een ruime villa met een groot terras er voor. Daar stellen de kinderen zich op, volgens de aanwijzingen van een lange, schrale meneer. Meneer De Wilde zal hier dus niet als leider optreden. Kees kan dat best begrijpen. Hij heeft hier eigenlijk niet veel te maken, omdat hij het liedje toch niet kent. Maar als de grijze burgemeester in gezelschap van vrouw en dochter voor het huis is verschenen, heft hij dapper met de andere kinderen het huldigingslied aan. Dat wil zeggen: hij kent alleen de wijs. Van de woorden weet hij natuurlijk niets. Maar dat is voor hem geen bezwaar. Uit alle macht

brult hij de gewone tekst van „'t Is plicht dat ied're jongen.”

„Zeg, Berkhout!” bijt meneer Brouwer, die vlak naast Kees staat, hem toe, „wil je wel eens heel gauw je mond houden!”

„Ik moet toch ook mee-huldigen....” antwoordt de brutale Kees.

Was het niet zo'n plechtig moment geweest, dan had dat Kees vast een standje of erger gekost. Nu blijft het bij een dreigend gebaar met de vinger van meneer Brouwer.

Als de kinderen hun lied hebben gezongen, neemt de burgemeester het woord. Hij is zichtbaar onder de indruk. Tranen staan hem in de ogen. Zijn vingers frommelen even aan de ambtsketen, die om zijn hals hangt. Dan begint hij met haperende stem te bedanken. Hij heeft het zo prachtig gevonden en het bewijst hem, hoezeer ook de jeugd in dit dorp van hem houdt. Hij kan niet verder, de goede man. . . . Dan is het Kees, die de situatie redt, door plots luidkeels uit te roepen:

„Lang leve onze burgemeester, hoera!”

Meneer Brouwer kijkt hem even vertoornd aan, maar alle aanwezigen stemmen in met de kreet en zwaaien met de hand. Dan moet meneer Brouwer ook wel meedoen.

Ziezo, dat is alweer voorbij. Maar het mooiste komt natuurlijk nog. Want de versnaperingen zijn immers nog niet aan de orde geweest. Nu, de kinderen hoeven zich daarover niet te beklagen. Als ze in de school terugkomen, wachten hun daar allerlei heerlijkheden. Manden vol met grote koeken, dozen chocolade-repen, glazen limonade staan gereed. Meneer Brouwer geeft elk kind zijn deel. Daarna

verlaat hij de klas, om in de kamer van meneer Koster met de andere onderwijzers iets te nuttigen.

Terwijl alle kinderen druk aan het eten en drinken zijn, staat Kees op, met een koek in de hand. Niemand let op hem. Hij gluurt door de deur, die toegang geeft tot het lokaal daarnaast. Die klas is buiten gebruik. Maar jawel, hij heeft zich niet vergist! De mensen, die de snoeperijen hebben neergezet waren niet precies met de school-toestand op de hoogte. En daar staat een hele berg lekkernijen in die verlaten ruimte! Kees glipt er in. Jongens! dat is me eventjes wat! Chocolade en koek en dranken bij de vleet! Kees propt mond en zakken vol.

Jan merkt opeens, dat Kees is verdwenen. Hij kijkt goed rond. Dan ziet hij, dat de deur naar het aangrenzende lokaal op een kier staat. Die heeft Kees niet goed gesloten, waardoor ze is opengesprongen. Zou hij daar zitten? Jan gaat een kijkje nemen. Nee maar! kijk dat eens! En nu glipt Jan naar binnen en maakt van verrukking een rondedans door de klas. Anderen krijgen het ook in de gaten en een paar minuten later is er van alle heerlijkheden niets over. De jongens slikken wat ze kunnen en wat niet door hun keelgat kan, vindt wel een plaatsje in hun broekzakken. Kees houdt uitdeling onder de schuchterste kinderen, die niet dorsten opstaan. Hij heeft immers de grootste voorraad weten te bemachtigen.

Even later komt meneer Brouwer weer de klas binnen en doet mededeling van het heuglijke feit, dat de kinderen mogen weggaan. Om twee uur vanmiddag is het weer aantreden. Al snoepend trekken de jongens het dorp in. Ze

hebben geducht pret om die ontdekking van Kees. En je kan niet anders dan vrolijk zijn vandaag, want overal zie je opgewekte mensen. Bij verschillende straten staan erepoorten met het opschrift: „Hulde aan onze Burgemeester”.

Bij het raadhuis heerst een geweldige drukte. Alles is er versierd met groen en bloemen. Zo meteen zal de burgemeester aankomen en door de gemeenteraad worden gehuldigd. Een erewacht van Duindorpse ingezetenen te paard kondigt zijn komst aan. Zij stellen zich op aan twee zijden voor de ingang van het raadhuis. De politie heeft de handen vol, om de weg vrij te houden.

Een van de paarden wil maar niet stilstaan en de berijder heeft de grootste moeite om het in bedwang te houden. Plots suist er een voetzoeker onder de poten van het dier door. Dat is natuurlijk het werk van een kwajongen. Het paard steigert, zodat er een aantal mensen begint te gillen. De ogen van de ruiter rollen haast uit hun kassen. Je kunt zien, dat hij zich schaamt, omdat zijn paard zo ongezeggenlijk is. En natuurlijk is hij woedend, om dat gooien met een voetzoeker. Dadelijk snellen een paar agenten tussen het publiek, om de dader op te sporen. Maar die heeft al lang het hazenpad gekozen.

Daar heb je de burgemeester met zijn gezin, in een door vier paarden getrokken koets. Achter hem volgen enige rijtuigen met autoriteiten. Onder het gejubel der menigte stappen de inzittenden uit en beklimmen de stoep van het gemeentehuis. De jongens ontdekken een auto van een filmfabriek, waarop een man als een razende staat te draaien. Onmiddellijk rennen ze er heen, want bestaat er iets heer-

lijkers dan op de film te komen? Ze worden echter weggejaagd door een agent.

Na een poosje zien ze tal van mensen het raadhuis binnengaan. Wat is daar te doen? Vooruit, ze gaan maar eens kijken. Daarbinnen is het een gedrang van je welste. Honderden mensen staan rondom een tafel, waarop vellen papier liggen. Ze plaatsen daarop hun handtekening. Dat zijn de felicitatieregisters, naar Jan weet te vertellen. Hij heeft wel eens van het bestaan van die dingen gelezen.

„Ik zet ook m'n handtekening!” voegt hij er parmantig aan toe.

Nu, daar is niet veel moed voor nodig, want niemand wordt belet om zijn naam neer te schrijven.

„Wat zal de burgemeester vereerd zijn!” merkt Henk spottend op.

„Ach, jô,” antwoordt Jan, „dat leest ie immers toch niet allemaal!”

Nadat de mensen hebben getekend, gaan ze een zaal binnen. Daar kan je de burgemeester zien staan, omringd door vele personen. Alle voorbijkomenden drukken hem de hand. Zouden zij dat ook durven? Kees wel! Die stapt de zaal in, gaat recht op de jubilaris toe en zegt:

„Wel gefeliciteerd, burgemeester!”

„Dank je wel, jongen,” antwoordt de burgervader, vriendelijk glimlachend.

De andere jongens volgen Kees' voorbeeld. Maar Henk is wat achteraan gekomen. Hij kon niet zo gauw bij de tafel komen, om zijn naam te zetten. Waar zijn de anderen gebleven? O, daar ziet hij ze al. En daar heb je een deftige

meneer, vlak bij de deur. Is dat de burgemeester niet? Henk durft niet verder te lopen, omdat de andere jongens alweer terugkomen. Ja, dat zal de burgemeester wel zijn. En fier steekt hij de meneer de hand toe en zegt:

„Hartelijk gefeliciteerd, burgemeester!”

De ander antwoordt lachend:

„Dank je, vriendje. Maar op 't ogenblik ben ik hier nog portier!”

Henk krijgt een kop als vuur en maakt, dat hij wegkomt. De lust om de echte burgemeester geluk te wensen is nu meteen bij hem verdwenen. De andere jongens hebben het echter gezien en gaan Henk lachend en schreeuwend achterna.

„Hahaha!” lacht Kees. „Jongens, ga mee de burgemeester feliciteren?”

En Henk krijgt de handen van alle jongens toegestoken. Hij deelt wat opstoppers uit en krijgt er evenveel terug. Jan komt op het denkbeeld, de laatste zoetigheden te verteren en daarmee is de strijd ten einde. Door dat alles is hun eetlust echter niet verminderd en daar de klok twaalf uur slaat, gaan ze naar huis.

's Middags wordt het feest pas echt. Er is een terrein met allerlei gemakkelijkheden voor de kinderen in orde gebracht. Er wordt begonnen met ringsteken. Je neemt in een karretje plaats, dat van een verhoging af onder een vat vol water doorrijdt. Onder aan dat vat zit een ring en die moet er met een lange stok worden afgestoken. Stoot je hard tegen het vat aan, dan valt de natte inhoud over je heen. De meesten zijn daar zo bang voor, dat ze maar onder de ring

doorsteken. De beurt is aan Jan. Nog niemand heeft de ring er af gekregen.

„Vooruit, Jan!” zegt Flip de Boer, „het is geen kunst. Ik wed, dat ik 'm er zo af heb!”

„Nou, ga jij dan maar eerst,” zegt Jan, die wel eens wil zien, hoe Flip het er af brengt.

Zelfbewust beklimt Flip de verhoging. Daar gaat-ie! Je kan zien, dat hij goed richt. Hij heeft 'm nee! Een harde stoot tegen het vat en onder daverend gelach der toeschouwers krijgt Flip een hoos water over zich heen. Druipend komt hij weer bij zijn kameraadjes. Door wild het water af te schudden, tracht hij zijn beschaamdheid te verbergen.

Nu moet Jan dan toch. Hij heeft geen zin, om nat te worden. Stel je voor, dat hij ook als een druipende poedel terugkomt, net als Flip. Daar gaat ie dan! Een, twee — hup! Raak!

„Hoera! Hoera!” juichen de jongens.

Jan komt stralend van voldoening op hen toe. Nu schijnen ook anderen de kunst machtig te zijn. Want verscheidenen na hem steken de ring er af.

Er volgen nog enige leuke spelletjes, zoals mastklimmen, stoelendans en hardlopen. Enkele onderwijzers doen ook mee. Meneer Koster houdt nog steeds een oogje op Kees. Maar hij schijnt toch niet kwaad meer op hem te zijn. Want hij applaudisseert mee, als Kees bij het hardlopen als eerste aankomt.

Ten slotte mogen de jongens nog ton lopen. Dat vereist veel behendigheid. Heel wat duikelen er over de grond.

Meneer Koster, die tot nu toe niet heeft meegedaan, schijnt daar ook plezier in te vinden. Hij maakt zich tenminste gereed, om op een ton te stappen. Dat wekt ten eerste de belangstelling van de kinderen. Maar daar wordt het schoolhoofd door iemand op de schouder getikt, die hem iets vraagt. Meneer Koster keert zich even om en daarvan maakt Kees gebruik, om snel als een haas in de ton te kruipen, waar de hoofdonderwijzer voor staat. Behalve zijn kameraadjes heeft niemand het gezien. Zij proesten het uit, als meneer Koster op de ton stapt. Er zit geen beweging in het ding, Het schoolhoofd wiebelt met zijn bovenlichaam, buigt in de knieën — geen aasje verroert het ding. Meneer Koster krijgt er een kleur van. Wat drommel! zou hij dat niet kunnen? Totdat meneer Brouwer op het idee komt, om zich eens te bukken en in de ton te kijken.

„Hé daar!” roept hij uit, „kom jij eens te voorschijn!”

Alsof hij door de bliksem was getroffen, springt meneer Koster op de grond.

„Wat is dat? Is dat die drommelse”

Hij kan niet verder komen. Daar kruipt Kees uit de ton. Een schaterlach davert over het veld. Meneer Koster pakt de jongen bij de schouder.

„Vlegel!” schreeuwt hij, „voor de hoeveelste keer neem je me nou al in 't ootje? Er uit, ogenblikkelijk!”

Kees trekt af en de anderen hebben opgehouden te lachen. Want als meneer Koster kwaad wordt, lacht niemand meer. Maar ze vinden dit toch wel de kostelijkste gebeurtenis van heel de dag. Gelukkig mist Kees niet veel meer, want even later is het inrukken.

Tot besluit van de dag is er 's avonds groot vuurwerk aan het strand. Jan gaat er met vader, moeder en Tine heen. Er staat een prachtige sterrenhemel boven land en zee. Ze gaan rustig op een duin zitten. Zzjjt! daar heb je de eerste vuurpijl! Heel hoog spat hij uiteen in blauwe, rode en groene sterren. „Hè....” roepen alle mensen en bij elk nummer herhaalt zich deze uitroep. Het is aardig om plots die in 't donker zittende massa verlicht te zien, als er een stuk wordt afgestoken. Er komen nog prachtige draaiende zonnen en spuitende fonteinën. Het spat en sist en knettert van je welste. Tot slot komt er een groot stuk, waaruit na veel geknetter het portret van de jubilaris te voorschijn komt, met het onderschrift: „Hulde aan de Burgemeester”. Dat is wel prachtig geweest, maar Jan vindt de vuurpijlen toch het mooist.

„Is het waar, vader?” vraagt hij, „dat mensen zich op zo'n vuurpijl naar de maan kunnen laten schieten?”

„Op zo'n vuurpijl? Welnee, jongen, dat zal niet gaan! Maar ze zijn wel aan 't onderzoeken, of er geen andere middelen zijn, om iemand de ruimte in te schieten. Ik denk haast niet, dat 't ooit zo ver zal komen. Al kan ik het natuurlijk niet met zekerheid zeggen. Want we hebben al zoveel dingen zien gebeuren, die men vroeger voor onmogelijk hield. Maar blijf je voorlopig niet liever op de aarde?”

Ja, dat vindt Jan eigenlijk nog wel beter dan naar de maan te gaan. Het is zeer de vraag of daar ook zulke prachtige feesten worden gegeven.

's Nachts droomt hij alle gebeurtenissen na, sommige zelfs nog een beetje mooier. Meneer Koster zit in een ton en Kees danst daarop. En Jan moet lachen, zo hard, dat hij er wakker van wordt. Daarna slaapt hij weer in en rust heerlijk tot de volgende morgen.

XI

EEN SLECHTE TIJDING EN LASTIGE MENSEN

Op een Zaterdagmiddag komt Jan, die met zijn vriendjes heeft gespeeld, thuis. Daar ziet hij moeder en vader ernstig in de kamer bij elkaar zitten. Als je zo oppervlakkig kijkt, merk je niets bijzonders. Maar Jan voelt heel gauw of er iets hapert aan de goede stemming.

„Wat is er, moeder?” vraagt hij.

„Niets, jongen,” antwoordt moeder met vreemd schorre stem.

Maar er is wel wat! Kijk maar, moeder heeft zelfs rode ogen! Ze heeft geschreid! Het wordt Jan bang te moede. Wat kan het zijn? Natuurlijk — het lang verwachte is gebeurd! Wat je tegenwoordig allerwegen hoort, is vader ook overkomen.

„Bent u ontslagen, vader?” vraagt hij.

Hij schrikt, als hij het harde woord uitspreekt.

„Ja jongen,” zegt vader. „Over een maand zal ik afscheid moeten nemen van mijn werk.”

Dat wil dus zeggen, dat vader per 1 Augustus is ontslagen. Want morgen is het de laatste dag van Juni. Och, och, wat vreselijk! Wat moet er nu gebeuren? Zullen ze nu echt arm worden? Jan vraagt het. Maar vader tracht hem gerust te stellen. Vooreerst zal het niet zo'n vaart met hen lopen. Jan moet zich vooral niet bezorgd maken. Jawel, dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Het vreselijke feit is er toch maar! Het denkbeeld komt weer in hem op, om zelf iets te verdienen. Misschien kan hij in zijn vacantie aan het strand venten of pakjes dragen of iets dergelijks. Maar als hij er zijn vader over spreekt, verbiedt deze hem al die werkzaamheden.

„Ik wil niet hebben, dat jij niet van je vrije tijd profiteert,” zegt vader. „En het is best mogelijk, dat ik gauw weer een betrekking krijg. De vooruitzichten zijn lang niet ongunstig.... Kom, we gaan eens kijken, wat er op de radio is te horen!”

Deze opgewektheid van vader stelt Jan enigszins gerust. Maar helemaal vertrouwt hij de zaak toch niet. Hij is echter een te flinke, gezonde jongen, om zich te laten terneer drukken. Hoe het ook loopt, als het nodig is, zal hij laten zien, dat hij niet bij de pakken neerzit!

's Avonds komen meneer en mevrouw De Groot op visite. Jan mag een uurtje langer opblijven, omdat het morgen Zondag is. Er wordt natuurlijk over het ontslag van vader gesproken. Meneer De Groot heeft een eigen zaak. Die hoeft dus voor zoiets niet te vrezen. Zijn zaak is echter niet zo groot en daarom is hij niet rijk. Toch zegt meneer De Groot tegen vader:

„Ik zal altijd bereid zijn, om voor je te doen wat ik kan!”

En zijn vrouw stemt daarmee dadelijk in. Vader en moeder zijn daar zeer dankbaar voor. Ze weten wel, dat zo'n trouwe vriendschap over veel leed kan heen helpen. Maar ook nu verklaart vader, dat hij de toekomst heus zo zwart niet inzielt. Jan vindt, dat er toch nog een boel goede mensen in de wereld zijn. En het spijt hem nu niet, eens in gezelschap van volwassenen te hebben gezeten. Een jongen kan er nog wel iets goeds van opsteken.

Maandag zullen de huurders arriveren. Reeds de dag te voren wordt alles voor hun komst gereed gemaakt. Verscheidene dingen worden uit de huiskamer naar de keuken overgebracht. Daar zal de familie voorlopig moeten eten. En Tine's bed komt bij dat van Jan te staan. Er is wel niet veel ruimte in zijn slaapkamertje, maar met wat goede wil kan het toch. Het is zelfs wel grappig zo'n eerste avond.

„Gauw gaan slapen, jongens!” heeft moeder gezegd.

Maar Tine blijkt nog ontzettend veel te vertellen te hebben. Van haar schooljuffrouw en van haar vriendinnetjes. Dingen, die Jan heel weinig kunnen schelen, tenminste als hij slaap heeft. En dat is nu het geval. Eerst bromt hij af en toe nog wat, ten teken van antwoord. Maar opeens merkt Tine aan een snurkend geluid, dat haar broertje is ingeslapen. En zij was juist nog wel aan zo'n interessant verhaal bezig! Zij voelt zich daardoor hevig beledigd en schudt Jan door elkaar. Woedend springt hij overeind.

„Naarling!” roept hij, „waarom maak je me wakker?”

„Jij bent een naarling!” antwoordt Tine.

Ze raken aan 't ruziën en moeder moet er bij komen.
„Kinderen,” zegt ze, „wat is dat toch vreselijk! Kunnen jullie je dan nooit goed gedragen?”

„Ik kan toch niet helpen, dat ze me wakker maakt!”
moppert Jan, alweer half in slaap.

„Denk er om,” zegt moeder nog eens, „dat jullie je koest houden! Het is niet voor ons plezier, dat we jullie in één kamer laten slapen.”

De volgende morgen geeft moeder beiden nog eens een ernstige vermaning.

„Och,” zegt Tine, „ik kon niet in slaap komen, omdat hij zo geweldig snurkte!”

„O!” roept Jan verontwaardigd uit, „wat ben jij gemeen! Je hebt voortdurend liggen kletsen. En ik snurk helemaal niet!”

„Dat kan jij zeker zelf horen! De ruiten trilden er van!”

Maar ze beloven moeder dan toch, dat ze zich in het vervolg rustig zullen houden.

Vandaag zullen dan de badgasten — Laarmans heten zij — arriveren. Jan komt om twaalf uur thuis, benieuwd of zij er al zijn. Maar er is nog niemand verschenen. Om vier uur is er ook nog niets te zien. Jan gaat eerst zijn huiswerk maken. Als hij daarmee klaar is, vraagt hij moeder:

„Zal ik eens aan het station gaan kijken of ik ze zie?”

„Dat kon je wel eens doen,” antwoordt moeder.

„Hoe zien ze er uit, moeder?”

„De meneer is alleen hier geweest. Het is een grote, dikke man. Hij heeft zijn vrouw en dochter bij zich.”

Jan wandelt naar het station. Er is juist een trein binnengekomen. Drie mensen ziet hij druk pratend in de hal heen en weer lopen. Een ontzaglijk dikke meneer, van onschatbaar gewicht, met een vrouw, die daarentegen heel mager is, en een jonge vrouw, blijkbaar hun dochter, even schraal als haar moeder. Dat zijn ze natuurlijk! Jan stapt naar hen toe.

„Bent u misschien meneer Laarmans?” vraagt hij.

„Ja, en wat wou je van me?” antwoordt de dikke meneer niet heel vriendelijk, terwijl hij zich het zweet van het voorhoofd wist.

„Ik ben Jan Aalders, meneer, de zoon van de familie, waarbij u hebt gehoord!”

„Zo. Vertel mij dan maar eens, waar hier de bagageruimte is.”

„Ach, dat weet die jongen toch niet!” werpt mevrouw Laarmans er tussen.

Jan doet maar of hij deze opmerking niet hoort en wijst meneer waar hij moet wezen. Daar heb je juist de kruier met een wagen vol koffers.

„Wat duurt dat hier eeuwig lang!” zegt meneer Laarmans tegen de kruier. Deze antwoordt hierop niets, wat misschien nog het verstandigste is.

„Breng je ons de koffers onmiddellijk?” vraagt de dikzak.

„O, hadt u liever, dat ik ze nog wat hier liet staan?” vraagt de kruier, quasi-onnozel, terug.

„Welnee, man, we moeten ze dadelijk hebben!”

„Gaat u nou maar naar huis. De rest komt wel in orde,” zegt de man, die zijn kalmte niet verliest.

In de brandende zon sukkelt Jan met de familie Laarmans over het Stationsplein.

„Die bestrating hier is vreselijk!” zegt meneer Laarmans tegen zijn vrouw. „Je moet voorzichtig lopen. De vorige keer ben ik hier al gestruikeld!”

„Dat komt er van, als je nooit behoorlijk je voeten optilt!” antwoordt zijn wederhelft.

Maar Jan kan dat best begrijpen. Als hij zulke zware voeten had, zou hij ook moeite hebben, om ze op te tillen.

„Zeg, jongen,” vraagt meneer Laarmans hem, „komen de treinen in Duindorp altijd te laat aan?”

„Nooit, meneer!” antwoordt Jan. „Tenminste zolang wij hier wonen. . . .”

„Maar man!” zegt mevrouw Laarmans, „die trein was niet te laat. Wij waren te laat, omdat we door jouw schuld de aansluiting hebben gemist!”

Meneer Laarmans kijkt haar woedend aan. Wat is dat een gezellige mopper-familie, denkt Jan. Maar 't is wel erg warm vandaag en dat moet voor zo'n dikke man niet prettig zijn. Misschien is hij daardoor uit zijn humeur.

Thuis spelen zich soortgelijke tonelen af. Mevrouw Aalders ontvangt de familie allervriendelijkst.

„Hé,” zegt meneer Laarmans direct, „waar is dat schilderijtje gebleven, dat daar in de hoek hing?”

„Daar heeft nooit een schilderijtje gehangen, meneer!” antwoordt moeder. „Wel het portret van mijn kinderen.”

„Hm!” bromt meneer Laarmans, die spiedend blijft rondkijken. Dan zegt hij, dat de spiegel vol vegen zit. Moeder antwoordt kalmpjes, dat meneer zich heus vergist,

want alles is voor hun komst keurig in orde gemaakt. Daar klinkt opeens de stem van de dochter, die tot nu toe niets heeft gezegd. Ze is wel twintig jaar oud, maar haar stemgeluid lijkt wel dat van een klein meisje.

„Zijn er hier geen kasten?” vraagt zij.

„Kijkt u eens, juffrouw,” zegt mevrouw Aalders en ze wijst haar drie ruime kasten aan.

„O ja,” zegt juffrouw Laarmans en dan zwijgt zij weer.

Moeder en Jan gaan nu zo spoedig mogelijk naar hun eigen vertrekken. Ze voelen er weinig voor, om meer dan enigszins noodzakelijk met hun huurders in contact te komen. Een poosje later wordt er luid door de gang geschreeuwd:

„Mevrouw! mevrouw! . . .”

Moeder gaat op het geroep af. Jan loopt haar stilletjes achterna, want hij vindt het toch wel grappig.

„Mevrouw,” begint meneer Laarmans, „kijkt u dat nou eens!”

Moeder stapt de kamer binnen. Daar staan vier grote koffers, waarvan er één reeds bijna is uitgepakt. Tal van voorwerpen staan en liggen in het rond.

„Kijk u eens, mevrouw,” zegt meneer Laarmans weer, en hij laat moeder het etiket op de koffer zien. „Mej. De Wit p/a Hotel Zon en Zee” staat er op.”

„Die is verkeerd bezorgd,” merkt moeder op.

„Ja, mevrouw, verkeerd bezorgd! Maar wat een last en wat een werk! En zo’n stomme kruier hebben we één gulden vijftig moeten betalen! Duur en slecht — dat is het!”

„Ja, 't is jammer, dat u 't niet eerder hebt gezien,” zegt mevrouw Aalders. „Als juffrouw De Wit nu maar niet uw koffer gaat uitpakken!”

Bij het horen van deze woorden begint mevrouw Laarmans te roepen.

„O God! als ze dat maar niet doet! Er zitten zoveel dingen van me in en wie weet, wat ze er mee uitvoert!”

Daar heb je de kruier alweer. In het hotel van meneer Geerling heeft men de vergissing dadelijk bemerkt en de koffer mee teruggegeven. Als hongerige wolven stort de familie Laarmans zich op het vermiste. Natuurlijk krijgt de kruier heel wat over zijn onnauwkeurigheid te horen. En dan moet hij wachten totdat de verkeerd bezorgde koffer weer is ingepakt.

Jan mag er bij helpen. Moeder heeft eigenlijk medelijden met die mensen, die zo vreselijk zenuwachtig zijn en daardoor alles veel erger maken, dan het in werkelijkheid is. Jan loopt met de kruier mee, terwijl deze de koffer wegbrengt.

„Wat een lastige mensen zijn dat!” merkt de jongen op.

„Kalm blijven, dat is het beste,” antwoordt de man. „Als je je door iemand, die zenuwachtig is, laat meeslepen, gaat het met jou ook mis!”

Juffrouw De Wit blijkt de zaak niet zo serieus te hebben opgenomen als de familie Laarmans. Ze zit in de hal van het hotel en neemt de koffer vriendelijk glimlachend in ontvangst. Jan wordt door meneer Geerling gewenkt.

„Jij wil zeker wel een glas limonade hebben!” zegt hij.

Nou en of! Jan mag aan een tafeltje in het restaurant gaan zitten, net alsof hij een echte klant is. En dan krijgt hij een

groot glas frambozenlimonade met ijs. Zo'n hotel is toch maar iets heerlijks! Het geurt beneden altijd naar de fijnste spijzen. De koks met hun hoge witte mutsen staan de hele dag voor het fornuis. Jan weet wat goed de weg naar de keuken. Er valt voor hem wel eens iets te snoepen. En ook is het leuk om een kijkje te nemen in die grote, prachtig gemeubileerde kamers. Natuurlijk als ze niet verhuurd zijn. Er zijn heel dure kamers bij en als je daarin op de divan gaat liggen, is het gewoonweg een droom. Je zinkt weg in louter zachtheid en je benijdt de mensen, die hier kunnen wonen.

Niet dat Jan lang geduld heeft om op een divan te liggen. Hij gaat er gauw weer van door, want het is tijd om vader van het station af te halen. Daarbij hoeft hij niet te vrezen voor zulke ervaringen als met de familie Laarmans. Helaas, hij zal vader nog maar een paar weken kunnen afhalen! Daarna blijft vader thuis. En wat zal er dan gebeuren? . . .

XII

EEN BRUTALE JONGEN EN EEN DROEVIG GEVAL

Verschillende jongens zullen aan het einde van dit leerjaar de school verlaten. Daartoe behoren uit Jan's klas o.a. Henk Smit, Flip de Boer en Thijs Mulder. Jan blijft nog op school. Hij gaat voorlopig naar de vervolgklas en het volgende jaar naar de H.B.S. Misschien was hij er al dit jaar heengegaan, als dat met vader niet was gebeurd. In Duin-

dorp is geen H.B.S. en dus zou hij dagelijks naar de stad moeten reizen. Dat kost natuurlijk veel geld. Het spijt Jan wel, want hij heeft ijverig gestudeerd voor het toelatings-examen. Maar hij beklagt zich niet. Hij is nog jong genoeg en zelfs als hij niet naar de H.B.S. kan gaan, kan hij toch een goede toekomst hebben.

Kees Berkhout blijft ook op school. Hij vertelt de jongens, dat zijn vader er met meneer Koster over heeft gesproken. Het schoolhoofd moet zich niet vriendelijk over Kees hebben uitgelaten. Zijn vader zei tenminste tegen Kees:

„Meneer Koster heeft me aardig wat van je verteld! Jij bent de grootste rekel van de school!”

En nu moet je niet denken, dat Kees dat erg vindt. Hij is er juist trots op! Kees vroeg zijn vader, of meneer Koster hem dan niet graag kwijt wilde zijn. Neen, dat was niet het geval. Het hoofd had juist gezegd, dat hij de jongen nog wel wat wilde houden. Misschien kon hij hem wat temmen.

„Nou,” zegt Kees oneerbiedig, „dan kan hij lang wachten! Ik tem hem nog eerder!”

Dat is natuurlijk grootspraak. Maar Kees is nog steeds de oude, dat blijkt ook weer in deze laatste weken voor de vakantie. Hij vindt, dat hij zich wel wat brutaler kan gedragen, nu hij aanstonds toch niet meer bij meneer Brouwer zal zitten.

De jongens hebben hun onderwijzer al enige keren zien wandelen met een onderwijzeres, die aan een andere school werkzaam is. Zou meneer Brouwer zich gaan verloven met juffrouw Walbeek? Henk denkt het vast en zeker. Hun onderwijzer is er oud genoeg voor.

„Hoe oud denk je dan, dat hij is?” vraagt Jan.

„Nou, een jaar of veertig,” veronderstelt Henk.

Jan schatert het uit. „Welnee, jô, hij is misschien vijftientwintig!”

Maar Kees weet het precies. Hoe hij er achter is gekomen, wil hij niet zeggen. Meneer Brouwer is tweëndertig jaar oud. En zijn voornaam is Willem. Ja, dat kan wel uitkomen. Want onder de rapporten staat altijd: W. Brouwer.

Op een ochtend is meneer nog niet in de klas. Waar zou hij zijn?

„Wandelen met zijn meisje!” zegt Kees.

„Welnee,” zegt Thijs, „ik heb alle onderwijzers in het kamertje van meneer Koster gezien.”

Maar Kees blijft beweren, dat meneer Brouwer met zijn meisje wandelt. Hij stapt naar het bord toe en schrijft daar met krijt op:

Verloofd:

Willem Brouwer

en

Cornelia Walbeek

Net als een advertentie in de krant. De kinderen hebben dulle pret.

Juist springt Kees van het podium, als de onderwijzer binnenkomt. Onmiddellijk treedt er stilte in en Kees glipt in zijn bank. Zou meneer niets hebben gezien? Neen, blijkbaar niet, want hij maakt gewoon een aanvang met

de les. Telkens klinkt er onderdrukt gegichel, nu eens uit deze, dan weer uit een andere hoek van het lokaal.

„Stilte!” beveelt meneer Brouwer.

Maar zo vaak de ogen der kinderen zich naar het bord richten, lezen zij de aankondiging, die Kees er op heeft geschreven. En dan moeten zij weer proesten.

„Wat is er toch?” vraagt meneer Brouwer, die zijn geduld verliest. „Is er hier iets bijzonders te zien?”

Hij kijkt naar alle kanten. Eerst naar de ramen, dan naar de wand voor zich en naar die, welke aan de gang grenst. Hij kan niets ontdekken. Eindelijk draait hij zich om, onder ademloze spanning van de kinderen. Het lijkt wel of hij schrikt, want staande voor het bord doet hij een paar passen achteruit. Maar hij is heel kalm.

„Zo!” zegt de onderwijzer langzaam, „is dat de oorzaak van de pret! Ik mag zeker wel weten, wie dat heeft geschreven!”

Maar niemand meldt zich aan.

„Berkhout, waarom zeg jij niets?”

„Het is niet nodig!” antwoordt Kees. „U kent mijn schrift toch wel!”

„O, dus dat is voor jou een reden, om na dit hoogst ongepaste grapje te hebben uitgehaald, ook nog de onbeschoftheid te tonen van mij geen antwoord te geven! Je denkt zeker, dat je gedrag heel heldhaftig is?”

„Welnee, 't is doodgewoon!” zegt Kees, brutaal lachend.

Nu kan meneer Brouwer zich niet meer bedwingen. Hij vliegt op Kees toe, roepend:

„Zo, is dat doodgewoon! Dan zal ik jou eens een ongewoon pak ransel geven!”

Kees, die voelt, dat het menens wordt, vliegt zijn bank uit, voordat de meester hem heeft bereikt. Hij rent de klas rond, meneer Brouwer achter hem aan. De kinderen kijken met belangstelling toe. Voor hen gaat het er niet zo zeer om, of de schuldige wordt gestraft. Zij willen alleen maar zien, hoe de wedstrijd afloopt. Er is geen kans, dat de onderwijzer Kees te pakken krijgt. Die kan minstens even hard lopen als meneer Brouwer.

Wie weet hoe lang de strijd nog zou hebben geduurd, was meneer Koster niet binnengekomen met de absentielijsten. En nu blijkt, dat het hoofd zelfs de brutaalste rekel van zijn school ontzag inboezemt. Want Kees blijft dadelijk staan, als meneer Koster verschijnt. Of zou het zijn, omdat hij nu inziet, de strijd te zullen verliezen?

Kees wordt hardhandig de gang in gewerkt. Dan vraagt meneer Koster de onderwijzer, wat er eigenlijk aan de hand is. Deze wijst naar het bord en de kinderen kunnen zien, dat hij zich schaamt. Meneer Koster schudt verontwaardigd het hoofd.

„Dat is een zeldzame brutaliteit!” zegt hij. „Ik heb al heel wat met die jongen meegemaakt, maar zoiets...”

En dan gaat hij voort: „Het beste is, dat die knaap maar niet meer in deze klas terugkeert. Hij zou het volgende jaar toch onder mijn hoede komen. Ik zal hem maar direct meenemen.”

Meneer Brouwer vindt dat uitstekend. Maar de jongens zijn er niet enthousiast over. Ondanks zijn ongeëvenaarde

brutaliteit, is Kees een algemeen geliefde kameraad. Na twaalfen gaan ze dadelijk naar hem toe. Kees doet heel onverschillig.

„O, hij heeft gezegd, dat hij me wel mores zal leren! Nou, ik ben er erg benieuwd naar! 't Was toch een reuze-mop, niet?”

Ja, dat vinden ze ook. Alleen Jan durft op te merken:

„Maar je hebt meneer Brouwer wel echt gesard!”

„Gesard?” vraagt Kees verbaasd. „Jongen, begrijp je dan niet, dat ie kwaad was, omdat de mop raak was, precies op z'n likdoorn?”

„Dus hij gaat zich met juffrouw Walbeek verloven?”

„Natuurlijk, en dat mochten wij nog niet weten!”

Nu, dan begrijpt Jan het nog beter. Meneer Brouwer beschouwde het geschrijf op het bord als een onbescheidenheid. Hij houdt waarschijnlijk heel veel van juffrouw Walbeek en daarom wil hij het niet over de daken zien uitgeschreeuwd. Jan zal het voorval thuis maar niet vertellen. Daar valt zo'n historie vast niet in goede aarde.

's Middags na viere loopt Jan met Henk een eindje om. Die heeft er wel spijt van, dat hij van school af gaat. Nog niet zo lang geleden zou hij er dolblij om zijn geweest. Maar de laatste tijd ging het leren zo heerlijk, sinds Jan hem hielp. En het is bovendien niet prettig, om van je vriendjes afscheid te moeten nemen. Maar er is niets aan te doen. Hij moet helpen geld verdienen. En dat vindt hij trouwens wel prettig. Hij zal schilder worden, net als zijn vader.

„En je vader is zo vaak zonder werk?” zegt Jan. „Waarom wil jij dan ook gaan schilderen?”

„Nou, ik vind het een fijn vak!” antwoordt Henk. „En later ga ik naar de stad en dan kan ik altijd wel werk krijgen.”

Daar is Jan niet zo zeker van, maar hij wil Henk de illusie niet ontnemen. Hij kan zich best voorstellen, dat Henk hetzelfde vak als zijn vader kiest. Dat heeft hij ook altijd gewild. Later op kantoor zitten, net als vader, dat leek hem steeds prettig. Nu weet hij het eigenlijk niet zo goed meer. Want vader komt immers buiten betrekking....

Al pratende zijn ze bij Henk's huis aangekomen. Hemel! wat is er gebeurd? Een groepje mensen staat er fluisterend bijeen. En daar komt Henk's oudste zusje hem huilend tegemoet.

„Henk,” snikt zij, „Henk.... Grietje is in de wastobbe gevallen!....”

Henk snelt het erf op en Jan achter hem aan. „Verdronken?” vraagt Henk, die plots over al zijn leden heeft. „Nee, verbrand....” snikt het meisje.

O, wat is dat vreselijk! Jan heeft het lieve kleine kind ook gezien, toen hij bij Henk op bezoek was. Hij durft niet mee naar binnen te gaan. En dat is ook niet nodig, want Henk komt even later terug. De dokter is binnen en zijn vader en moeder zijn ook bij het kleine slachtoffer. Zijn moeder was, zoals gewoonlijk, aan de was. Even keerde zij zich om en toen was Grietje plotseling in een tobbe met kokend water gevallen. Nu is het lieve kind over haar hele lichaampje verbrand.... Henk kan bijna niet spreken. Hij bijt op zijn lippen, om niet in tranen uit te barsten.

Met een bezwaard hart gaat Jan naar huis. Zou het kind sterven? Hij vertelt het droevige voorval aan moeder. En

die is er bijna evenzeer van onder de indruk, alsof het haar eigen kind betrof. Zij veegt tranen uit haar ogen.

„Het kind zal wel ontzettende pijnen lijden,” zegt zij. „Dat lieve arme stakkertje! . . . En het zal de vraag zijn, of het er het leven afbrengt. Brandwonden zijn zo gevaarlijk. . . . Wat moet je toch voorzichtig zijn met kinderen! . . .”

Natuurlijk kijkt Jan de volgende morgen direct naar Henk uit. Maar die is nergens te vinden. Zou het kind dan toch zijn gestorven? De andere jongens schijnen van niets te weten, want ze joelen als gewoonlijk. En in hun opgewondenheid merken ze niet eens, dat Henk op 't appèl ontbreekt. Jan spreekt er maar niet over. Het zal aanstonds toch wel uitkomen. Ja, daar heb je 't al.

„Weet iemand ook waar Smit is?” informeert meneer Brouwer.

Niemand weet het. Maar Jan steekt zijn vinger op en vertelt, dat Henk's zusje een ongeluk heeft gehad. Dat zal wel iets met Henks wegblijven te maken hebben.

Als ze in het speelkwartier de school uitgaan, zwerft Henk op straat. Hij ziet er vreselijk uit. Met gebogen hoofd en sombere gelaatstrekken loopt hij rond. Dan gaat hij naar meneer Brouwer toe.

„Het is zo'n verschrikkelijke toestand thuis,” vertelt hij. „De hele nacht hebben we niet geslapen. . . . Ik heb de hele ochtend rondgelopen. Ik kon niet naar school gaan. . . .”

De onderwijzer kan dat best begrijpen. „En hoe is 't er nu mee?” vraagt hij.

Henk haalt even zijn schouders op. „De dokter geeft weinig hoop,” zegt hij dan.

Enige dagen zweeft het kind tussen leven en dood. Henk komt elke ochtend aan de school, om te zeggen hoe het er mee staat. Hij is bleek en mager geworden van verdriet. Zijn moeder huilt de hele dag en het kost hem moeite, om zich goed te houden. Natuurlijk is het te begrijpen, dat hij niet makkelijk tussen de andere jongens zou kunnen plaatsnemen en meeleren. Hij gaat trouwens de volgende week van school. Maar meneer Brouwer raadt hem, toch weer aan de lessen deel te nemen.

„Geef je niet te veel over aan je verdriet,” zegt hij. „Het is heus geen bewijs van hardvochtigheid, als je wat afleiding zoekt. Je vader kan toch ook niet van z'n werk thuisblijven?”

Ja, dat is waar. Zijn vader wordt wel dikwijls naar huis geroepen, als er weer eens een kans is, dat het afloopt. Maar als het even kan, is hij aan het werk, om voor zijn gezin het brood te verdienen.

Henk gaat dus weer naar school. En het lijkt wel, alsof daardoor de toestand verandert. Hij voelt zich minder somber en 's middags komt hij al met een goede tijding aan. De dokter heeft gezegd, dat de crisis voorbij is. Het zal niet zo heel lang duren en dan is Grietje hersteld! Jan leeft hartelijk met hem mee. Het is toch jammer, dat hij spoedig zo'n goed vriendje moet missen. Maar daar is niets aan te doen. De schooljaren gaan voorbij. De kinderen gaan uit elkaar. Zij komen in een andere omgeving, bij andere mensen. En het tijdperk van de jeugd blijft achter hen als een in tal van opzichten schone herinnering.

XIII

AVONTUREN IN BED EN IN DE BOSSEN

Hoera! het is vakantie! Juichend komt Jan Aalders thuis. Hij heeft een prachtig rapport en meneer Brouwer heeft hem de beste leerling van de klas genoemd. Toen hij dat zei, schaamde Jan zich een beetje. Maar eenmaal buiten de school, vindt hij het heerlijk.

Moeder deelt ten volle in zijn vreugd. Overigens is het niet zo'n vakantie als andere jaren. Dan had vader ook altijd veertien dagen vrijaf. En gedurende die tijd ging het hele gezin naar een plaats bij bos of hei. Het spreekt vanzelf, dat daar nu niets van kan komen. Maar Jan is om het feit, dat zij niet uitgaan, niet zo bedroefd. Wel natuurlijk om de reden er van. Hij vindt, dat hij altijd nog bevoorrecht is boven duizenden kinderen, die hun vakantie in de grote stad moeten doorbrengen. Hier in Duindorp heeft hij frisse lucht in overvloed. Hij kan baden, zwemmen en stoeien naar hartelust. Menig kind zou hem benijden met zo'n vakantie-oord!

Het afscheid van de jongens op school was niet al te zwaar. Hij ziet hen allen nog wel in de komende weken. Henk blijft de eerste tijd nog wat met chocolade venten. Daarna komt hij pas bij een schilder in de leer.

Jan zal maar zorgen, dat hij zoveel mogelijk buiten is. Vroeger hield hij al niet erg van thuis zitten. Maar nu, met

die kleine woning, die ze tijdelijk hebben, is het helemaal niets gedaan. En die familie Laarmans houdt maar niet op met klagen en pruttelen. Ze hebben nu al enige malen aan het strand gezeten. En telkens was er iets anders. De huur van de strandstoelen was te hoog. En er stond zo'n nare koude wind. Of het was juist te warm. Wat hebben mensen met zo'n ontevreden aard het toch moeilijk! En als ze thuis zijn, is het al niet beter. De serre is veel te zonnig en de kamer te donker.

„Laten ze op 't dak gaan zitten!” vindt Jan. „Dan hebben wij tenminste onze woning weer!”

Op een nacht klinkt er een vreselijke bons. Zelfs de kinderen in hun achterkamertje worden er wakker van. Wat is dat? Tine is doodsbang en kruipt diep onder de dekens. Maar Jan vliegt er uit. Vader en moeder zijn ook al op. Het geluid kwam uit de slaapkamer van het echtpaar Laarmans. Nu is daar nog gekreun en getier hoorbaar.

„Is me dat hier een rommel!” moppert mevrouw.

„Au! au! au!” kreunt meneer.

De deur gaat open. Mevrouw, gekleed in pyjama, komt te voorschijn. Zij botst bijna tegen meneer Aalders die juist wou aankloppen.

„Ja, u moet ik hebben!” zegt zij.

„U ziet, dat ik er ben, mevrouw!”

„Ja, dat zie ik! En ik zeg u, dat het meubilair hier verschrikkelijk is! Mijn man is door het bed gezakt!”

„Dat spijt me vreselijk, mevrouw.”

Maar Jan, die in gedachten de dikke Laarmans op de grond ziet liggen, barst in lachen uit.

„Vlegel!” schreeuwt mevrouw, „lach jij daarom?”

„Jan, ga onmiddellijk naar bed!” beveelt moeder.

En daar heeft Jan nog de grootste pret. Hij vertelt het voorval aan Tine en dat mevrouw Laarmans er uit zag, om je dood te lachen.

„Ze is net een plank met een pyjama er om heen!” zegt hij.

In de gang wordt de discussie voortgezet. Meneer Laarmans krabbelt ook naar voren. Zijn dik lichaam is gehuld in een lang, wit hemd.

„Meneer!” zegt hij, „ik heb m’n knie bezeerd!”

„Dat spijt me erg, meneer Laarmans! Maar het bed is heus heel solide. U woelt misschien erg. . . .”

„Wat zegt u? Woelen? Meneer, ik beweeg nooit in bed! Ik lig zo stil als ik weet niet wat!”

„Nu ja, laten we over de oorzaak niet twisten. Het bed moet in elkaar worden gezet,” zegt meneer Aalders.

Het valt nogal mee. Het echtpaar Laarmans lag in een houten ledikant en daar zijn wat planken uitgevallen. Ongetwijfeld is het gewicht van meneer Laarmans aan dit voorval niet onschuldig. Maar mevrouw blijft jammeren, alsof er een onherstelbaar ongeluk is geschied. En de dochter komt er ook bij en jammert op haar bescheiden wijze mee.

„We moeten een ander ledikant hebben!” zegt mevrouw.

„Ik zal dit even voor u herstellen,” antwoordt vader, die reeds hiermee is begonnen.

„Maar dan krijgen we weer hetzelfde,” kermt mevrouw.

„Dan zult u een ander ledikant moeten laten komen,” zegt vader rustig. „Dit is altijd uitstekend geweest en dat is het nu nog.”

„Ik ga daar niet meer in liggen,” zegt meneer Laarmans nu.

Maar dat schijnt zijn vrouw te hinderen. Ze verandert tenminste opeens van toon.

„Je moet er in gaan liggen!” zegt zij bevelend. „Je wou zeker de hele nacht opblijven en mij uit de slaap houden!”

Moeder gaat maar weer naar bed. Haar man is al bijna klaar en zij verlangt naar haar nachtrust.

„Ziezo! dat is alweer in orde!” zegt vader. „Wel te rusten, mevrouw en meneer!”

„Ja, maar . . .” wil meneer Laarmans nog protesteren.

„Je houdt je mond en je gaat slapen!” zegt mevrouw kortaf.

Meneer Aalders is er al uitgegaan. Dank voor zijn hulpvaardigheid hoeft hij niet te verwachten. Hij is al blij, dat het euvel zo gauw is hersteld.

De volgende morgen loopt meneer Laarmans enigszins mank door het huis. Tine komt het schaterend vertellen. Maar moeder keurt die pret niet goed.

„Je mag geen plezier hebben in andermans ongeluk,” zegt zij. „Als jij je bezeert, vind je het toch ook niet leuk, als je wordt uitgelachen.”

„Nou ja, maar het is zo’n rare vent . . .,” pruttelt Tine.

„Raar of niet raar, het is heel lelijk, iemand uit te lachen!”

Over het ledikant wordt niet meer gesproken. En de verwonding van de huurder blijkt niet al te ernstig te zijn,

want een paar dagen later schommelt hij weer voort als van ouds.

Jan amuseert zich dol. Het weer houdt zich uitstekend en elke dag is hij aan het strand, waar hij de meeste jongens van zijn klas aantreft. Hij is zo bruin als een nikker en zijn haren zijn helemaal wit verschoten door de zon.

Een half uurtje van Duindorp verwijderd liggen de bossen. Op een dag gaat hij er met Kees heen. De jongens hebben brood meegenomen, want zij komen pas tegen de avond terug. Op de weg erheen ontmoeten zij veel auto's.

„Zullen we vragen om mee te rijden?” vraagt Kees.

„Nee, dank je feestelijk!” antwoordt Jan. En hij vertelt wat hem en zijn zusje laatst is overkomen.

„Dat was mij vast niet gebeurd!” beweert Kees.

„Kan je makkelijk zeggen,” meent Jan, „maar dat glas had je heus niet kapot gekregen!”

„Nou, dan had ik het portier opengemaakt en langs de treeplank was ik naar die kerel toegegaan.”

Alles goed en wel, maar zolang Jan het niet heeft gezien, gelooft hij het niet. En de angst zit er zo bij hem in, dat hij helemaal niet naar Kees' kunsten benieuwd is.

In de bossen is het heerlijk koel. De jongens wandelen onder hoge dennen en eiken. Wel een uur lopen ze zo door. Eindelijk komen ze bij een klein meer, waarin helder water staat. Hier moet het lekker zwemmen zijn. Dat is nog heel wat anders dan in zee. Zou het mogen? Jan denkt van niet, maar Kees zegt:

„Zolang nergens staat geschreven, dat het niet mag, ga ik er in!”

„En als het er wel staat?” vraagt Jan lachend.

„Dan doe ik het ook!” zegt de brutale Kees.

Jan wil het ook wel wagen, want er is niemand in de omtrek te zien. Hoep! daar gaan ze er onder! Maar wat is dat koud! Ze rillen er van en alleen door veel te spartelen en te slaan, worden ze weer wat warmer.

Ze zijn al bijna weer aangekleed, als er een koddebeier aankomt. Hij gaat rechtstreeks in hun richting. Dat vertrouwen de jongens niet erg. Hij heeft hen zeker zien zwemmen en nu komt hij proces-verbaal opmaken. Jawel, dat gaat zo glad niet! Haastig schieten ze hun blouse aan en gaan er als de wind van door.

„Stilstaan!” roept de man.

„Morgen!” roept Kees terug.

„Sta of ik schiet!” roept nu de boswachter.

Maar de jongens zijn al in het dichte bos gekomen en glippen tussen de bomen. De man heeft de vervolging echter nog niet opgegeven. Hij kent hier zeker goed de weg en gaat op het geluid van de schreden der jongens af. Hard lopen kan hij zeker! Maar daar vliegt Kees als een eekhoorn een boom in. Jan hem achterna. Het is een zware eik en ze zitten geheel verscholen tussen het dichte gebladerte.

„Hé, waar zijn die apen nou gebleven!” horen ze de koddebeier mompelen. Hij staat juist aan de voet van hun boom.

„Ik gooi 'm een eikel op z'n hoofd!” fluistert Kees heel zachtjes tegen Jan. Maar die geeft hem een stomp.

„Niet doen, knul! Anders zijn we d'r zó bij!”

De koddebeier gaat kalmpjes op de grond zitten. Zeker

denkt hij, dat de jongens hier in de omtrek zijn en dat ze aanstonds wel te voorschijn zullen komen. De jongens verkeren niet in een aangename positie. Ze zitten naast elkaar op een dikke tak. Voor een paar minuten is dat niet zo erg. Maar die boswachter blijft maar zitten en schijnt aan weggaan niet te denken. Ze horen hem met papier ritselen. Zeker gaat hij zijn boterham eten. Het water loop de jongens uit de mond. Ze merken opeens, dat ze reuze-honger hebben. Hun pakjes brood hebben ze in de haast in hun zakken gepropt. Maar ze durven ze er niet uithalen, uit vrees te veel leven te maken.

Plotseling horen ze beneden de voetstappen van enige mensen.

„Meneer,” zegt een stem, die Jan duidelijk als die van meneer Laarmans herkent, „kunt u ons ook zeggen hoe we de weg naar Duindorp kunnen vinden?”

En daar klinkt ook al de stem van mevrouw:

„Ach man, we zijn toch op de goede weg! Ik heb het je toch al gezegd!”

„Hou nou je mond,” zegt meneer, „we lopen al een uur te zoeken. Jij weet er niets van!”

„Gaat u maar even mee,” zegt de koddebeier. „Ik zal het u wel wijzen. Ik moet ook die richting uit.”

Jan valt door het lachen bijna uit de boom.

„Dat zijn onze huurders!” fluistert hij Kees in 't oor.

Maar gelukkig — nu is die kerel tenminste verdwenen. Ze weten welke kant ze moeten uitgaan, om hem niet meer te ontmoeten. Zodra de mensen beneden een eindje uit de buurt zijn, glijden de jongens van hun ongemakkelijke

zitplaats. Ze maken zich zo snel mogelijk uit de voeten.

Nu zijn ze in de buurt van een uitspanning. Door het lover heen zien ze een paar grote autobussen staan. Ze horen het gejoel van honderden kinderen. Dat is natuurlijk een school, die een dagje naar buiten is. Aan lange tafels zitten de kinderen, elk met een glas melk voor zich. Helemaal aan het eind van de tafels zitten een paar onderwijzers.

„Vooruit, wij drinken mee!” zegt Kees, die twee plaatsjes vrij ziet. En zonder dat de leiders er iets van merken, gaan de jongens mee aan tafel zitten.

„Hé, wat moeten jullie hier?” vraagt een van de kinderen.

„Wij zijn de zoontjes van de eigenaar van dit huis,” antwoordt Kees koelbloedig.

Ze pakken hun brood uit en gaan heerlijk zitten eten en drinken. Juist als ze klaar zijn, komen er twee kinderen aangesneld. Die waren zeker ergens aan 't spelen en dachten niet aan het eetklokje.

„Waar moeten wij zitten?” vragen zij.

„Gossie!” roept de jongen uit, die zich zoeven over de komst van Jan en Kees verbaasde, „zijn jullie er nog niet geweest? Dan hebben die twee daar jullie melk opgedronken!”

„Gaan jullie maar naar 't buffet, dan krijgen jullie nog wel een glaasje,” zegt Kees vriendelijk.

Maar er beginnen verschillende kinderen te schreeuwen en een van de onderwijzers staat op. Nu maken de jongens, dat ze weggomen. Ze hebben reusachtige pret. Maar Jan vraagt toch:

„Zouden die kinderen nou niets krijgen?”

„Welja, jô,” antwoordt Kees. „Wat betekenen nou twee glazen melk op zo’n grote hoop! En ons spaart het twee dubbeltjes uit!”

Als je met Kees uitgaat, beleef je altijd rare dingen! Jan voelt toch bewondering voor hem! Ze klimmen tegen een hoge boshelling op en als ze daardoor zijn, staan ze eensklaps op een duintop. Hier kan je uren ver de omgeving overzien. Recht voor hen ligt Duindorp. De torens en hotels steken tegen de horizon af. Jan stelt voor, straks langs deze weg terug te gaan. Dat vindt Kees best.

Eerst lopen ze nog een eindje door en gaan dan op een beschutte plek liggen. De bladeren van een berkje ruisen boven hun hoofd. Hier is het heerlijk. Achter hen klinkt wat geroezemoes. Kees gaat even kijken.

„Niets bijzonders,” zegt hij, als hij bij Jan terugkomt. „Er is nog een troep kinderen. ’t Is vandaag zeker een uitgaansdag voor een boel scholen.”

Al gauw vallen de jongens in slaap. Ze worden een paar uur later wakker, doordat het gesnerp van een fluitje in hun oren dringt. Eerst rekken ze zich eens lekker uit en gaan dan een kijkje nemen. Ze zien al wat het gefluit betekent. De kindertroep, die bij hen in de buurt speelde, wordt verzameld. Een meneer staat druk met zijn armen te zwaaien.

„Kijk eens, hij wenkt ons ook!” zegt Jan.

„Rustig blijven staan!” meent Kees te moeten adviseren. „Wij hebben niks met ’m te maken!”

De onderwijzer laat een noodkreet op zijn fluit horen en zwaait nog dringender met zijn arm naar de jongens. Ze

maken langzaam enige schreden in de richting van de man. Nu komt hij ook naar hen toe.

„Zeg, vlegels, zouden jullie je niet een beetje haasten!” roept hij verontwaardigd. „Ik heb toch gezegd, dat jullie onmiddellijk moeten komen, als ik fluit!”

„O,” zegt Kees, „daar wist ik niks van!”

„Zo, voortaan moet je een beetje beter luisteren. Gaan jullie nu maar gauw in de rij staan!”

Jan heeft moeite om niet te schateren. Maar Kees zegt doodernstig: „In de rij staan? We zijn toch niet op school? Ik heb niks geen zin om mee te gaan!”

De onderwijzer wordt razend. „Gauw — of. . . !”

Dan maakt Jan een eind aan de grap.

„Maar we horen er helemaal niet bij!” zegt hij. „We zijn hier met ons tweeën een beetje aan 't zwerven.”

„Had dat dan eerder gezegd, stommerd!” sputtert de onderwijzer.

De jongens zoeken schaterend een goed heenkomen. Verschillende kinderen, die in de nabijheid stonden, hebben ook dol veel plezier. Uit de verte fluit Kees nog even schel op zijn vingers. Ze zien, dat de onderwijzer dreigend zijn vuist tegen hen opheft. Ze rollen letterlijk van de duinen, kunnen zich niet meer op de been houden.

„Als jij niet zo gauw je mond had opengedaan, hadden we nog een beetje langer pret gehad!” zegt Kees.

„Nou, 't was zo ook al genoeg,” antwoordt Jan. „Maar de mop was goed, dat is zeker!”

En om die uitspraak te bekrachtigen, geeft hij zijn vriendje een ferme klap op de schouder.

XIV

VADER KOMT THUIS — STORM

Vandaag is het de laatste dag van Juli. Een gedenkwaardige datum voor de familie Aalders. Vader is vanmorgen de deur uitgegaan, zoals gewoonlijk. Maar het is de laatste keer geweest, dat hij ging om de betrekking waar te nemen, die hij zoveel jaren trouw en ijverig heeft vervuld. Morgenochtend zal hij later kunnen opstaan, net alsof het Zondag is. Maar het is lang geen Zondag, integendeel.

„Straks gaan we vader halen,” zegt Jan tegen moeder.

„Ja, jongen,” antwoordt moeder, maar met zo’n bedrukte stem, dat Jan zich plots weer het droeve feit herinnert. Het leek eigenlijk iets verafs tot nu toe, maar het is dan toch werkelijkheid geworden. Zullen ze nu nooit meer uitgaan om vader te halen? Zal vader nu maar de hele dag thuiszitten?

„Welnee, jongen,” zegt moeder, „vader zal zijn best doen om gauw weer een betrekking te krijgen. En wij moeten ook niet het hoofd laten hangen. Natuurlijk is het erg, maar hebben we niet onze gezondheid? Als wij allemaal opgewekt blijven en de moed niet verliezen, dan zal het heus zo’n vaart niet lopen!”

Jan valt zijn moeder om de hals. Wat is ze toch lief! Altijd weet ze je moed en kracht te geven!

Ze gaan naar het station. Daar staan nu heel wat meer

kinderen dan in de winter. En er komen ook veel meer mensen uit de trein. Er zijn immers zoveel badgasten in Duindorp en daarvan reizen er talrijke elke dag heen en weer.

Daar komt vader aan met meneer De Groot. Loopt vader er somber bij? Of verbeeldt Jan het zich maar? Ja, hij verbeeldt het zich vast, want vader begroet hen glimlachend en even vriendelijk als steeds.

Als ze met vader naar huis lopen, wil Jan er niets van zeggen. Vader spreekt er immers ook niet over. Misschien denkt hij er juist niet aan en waarom zou Jan dan zijn goede stemming bederven? Maar thuis is het even een droevig toneel. Moeder kan zich niet meer goed houden en valt vader schreiend om de hals.

„De laatste keer. . . .” snikt zij.

„Kom, kind,” zegt vader, „jij mag toch niet zo zwak zijn! Het is al een heel harde dag voor mij geweest vandaag!”

Jan grijpt vaders hand. „Ik wil meewerken, vader!” zegt hij.

„Welnee, lieve jongen,” antwoordt vader, „je bent nog veel te jong! Ik heb je dat toch al eerder gezegd! Als jullie nu allemaal kalm blijven, dan komt alles gauw weer in orde. Ik zeg dat niet zonder reden!”

Dat klinkt enigszins geheimzinnig, net alsof vader iets in 't vooruitzicht heeft. Jan vraagt er naar, maar vader laat niets los. Misschien heeft vader het maar gezegd, om ons op te beuren, denkt hij. Hij vraagt er moeder nog eens naar, alvorens te gaan slapen. Neen, moeder weet ook nergens van. En ze zegt, dat Jan dat zwakke ogenblik van haar maar

gauw moet vergeten. In ieder geval is ze er even zeker van als vader, dat alles goed afloopt.

De volgende dag regent het hard. Het blijkt al dadelijk, dat vader niet stilzit. Hij gaat allerlei werkjes doen, die hij al lang had moeten verrichten, maar waarvoor hij nog geen tijd kon vinden. De keukenvensters worden met mooi nieuw papier beplakt. De deur van Jans slaapkamer, die niet goed meer sloot, wordt door vader in orde gebracht. En zo zijn er nog tal van dingen te doen.

's Middags komt Henk met zijn kleine zusje Grietje op bezoek. Het kind is weer helemaal hersteld en wordt door allen hartelijk gelukgewenst. Je kunt nog brandplekken op haar armjes en beentjes zien. Maar die doen geen pijn meer en het kind is even lief als vroeger. Moeder komt plots met een alleraardigst jurkje aandragen.

„Kijk eens, Grietje, dat is voor jou!” zegt ze.

O, wat is het kind daar blij mee! En Henk bedankt moeder ook vriendelijk. Hij heeft nog geen baas kunnen vinden. Maar hij denkt niet, dat het lang zal duren. Voor een leerling is dikwijls eerder een plaatsje open, dan voor een volwassen knecht. Zijn vader kan daarvan meespreken.

„Vader zou graag voor zichzelf beginnen,” vertelt Henk. „Hij zegt, dat hij veel goedkoper zou kunnen werken dan de meeste schilders. En dan hoeft ie niet meer naar een patroon te zoeken. . . .”

„Waarom doet je vader dat dan niet?” vraagt Jan.

„Nou, omdat je daar geld voor nodig hebt,” zegt Henk.

„Ja,” zegt vader, „als ik geld had, zou ik misschien ook

een eigen zaak beginnen. Maar daar moet je heel wat voor bezitten!”

Hoe kom je aan geld? vraagt Jan zich af. Dat is zeker niet gemakkelijk, want dan zou vader er wel wat op weten te vinden. Hij wil er graag over nadenken, maar er zijn nog zoveel andere dingen en daaraan denkt hij soms veel liever. Toch vraagt hij moeder nog:

„Waarom hebt u Grietje dat jurkje gegeven? We zijn toch zo arm. . . .”

„Maar jongen, hoe kom je daarbij? We zijn helemaal niet zo arm! En zelfs al waren we dat wel, dan is het nog niet erg om iets weg te geven. Als je genoeg hebt, is het geen kunst om geschenken uit te delen. Begrijp je dat niet?”

Ja, Jan begrijpt het nu heel goed. En hij schaamt zich wel een beetje, dat hij er over is begonnen.

In de nacht steekt er een hevige storm op. Alle ramen en deuren kleppen zo hard, dat ze stevig moeten worden gesloten. Hu! wat giert die wind langs de telefoondraden. Het lijkt net of er een troep katten aan 't miauwen is. En de zee gaat vreselijk te keer. Je zou denken, dat er duizenden wagens over keien ratelen. Jan denkt aan de mensen, die nu op zee zijn. Die beleven angstige uren. Aan land is het ook al angstig. Af en toe hoor je ergens een ruit rinkelen, die zeker niet stevig was vastgemaakt. En ook kan je soms een dakpan op straat horen neerslaan.

Nu begint het nog vreselijk te regenen ook. Jan zou wel liever gaan slapen. Maar het rumoer houdt hem wakker. Tine schijnt er geen last van te hebben. Die slaapt rustig door alles heen.

Opeens hoort Jan vader en moeder lopen. Zou er nog een raam openstaan? Neen, het moet iets anders zijn. Hij hoort geschuif van emmers en geplas van water. Zou het inregen? Wie weet hoe hoog het water al staat! Daar moet hij bij zijn! Op zijn tenen sluipt hij naar de keuken. Een vreselijke toestand! Er moet een groot lek in het dak zitten, want op verschillende plaatsen loopt het water met stralen naar beneden.

In de vertrekken der familie Laarmans is het ook rumoerig. Er wordt gekermd en gekeven. Jan kan de verleiding niet weerstaan, om even aan de deur te luisteren.

„O, ik ben zo bang!” hoort hij de dochter juist klagen.

„Hou je mond toch!” snauwt mevrouw.

„Het lekt hier!” brult meneer opeens. „O, het lekt op m'n kussen! Kijk toch eens!”

Jan hoort een bons op de vloer. Zeker is meneer uit zijn bed gesprongen. De deur wordt opengerukt, zodat Jan bijna naar binnenvalt. Meneer Laarmans struikelt over hem en dan rollen zij allebei over de vloer.

„Kwaje aap!” schreeuwt de dikke man. „Naarling! O, wat heb ik me bezeerd! . . .”

Jan heeft geen letsel bekomen en wil de ander overeind helpen.

„Laat me los!” weert deze af. „Vrouw, help me even op!”

Als meneer dan niet van zijn hulp gediend is, zal Jan er maar zo gauw mogelijk van door gaan. Hij ziet nog juist, dat mevrouw haar echtgenoot bij de handen neemt en probeert, hem op te trekken. Dat vindt Jan bijzonder grappig. Die man is natuurlijk veel te dik, om alleen overeind

„Laat me los”, weert deze af

te komen! Vader geeft hem even een geducht standje om zijn luistervink-spelen. Gelukkig voor Jan heeft hij niet veel tijd, want er wordt luidkeels door de familie Laarmans geroepen. Vader snelt er heen.

„Ik ben ongelukkig!” zit meneer Laarmans te kermen. „Ik heb me verschrikkelijk pijn gedaan! . . .”

„Ach, man!” valt zijn vrouw uit, „je mankeert niks! Er is niets aan je te zien en je kan heel gewoon lopen!”

Meneer Aalders kan ook niets aan zijn huurder zien. Vermoedelijk heeft de schrik de man te pakken. Het lek in de zoldering echter is wel erg. Mevrouw verwijt vader, dat hij haar een absoluut ondeugdelijke woning heeft verhuurd. Ze vindt het meer dan verschrikkelijk.

„Op ’t ogenblik moet er voor worden gezorgd, dat u geen last van ’t lekken hebt,” merkt vader nuchter op. Hij trekt het ledikant een eind naar voren, zodat het water niet meer op het kussen druipt. Daarna gaat hij een emmer halen en zet die onder de lekke plaats.

„O, wat tikt dat in die emmer!” zucht de dochter van het echtpaar. „Nu kan ik de hele nacht niet meer slapen!”

„U zult u die paar uurtjes moeten behelpen, juffrouw,” zegt meneer Aalders.

„Behelpen?” vraagt mevrouw verontwaardigd. „Waarom zouden we ons behelpen? Hebben we niet ons dure geld betaald?”

„Ja, als u zich niet wilt behelpen, dan zult u een ander onderdak moeten zoeken. Misschien is er nog wel een kamer vrij in een hotel. . . .”

Juist doet een nieuwe windvlaag het huis op zijn grond-

vesten trillen. De familie Laarmans zwijgt. Blijkbaar voelt geen van hen er iets voor, om er op dit ogenblik uit te trekken. En vader verwacht niet, dat zij dit voor afloop van de huurtermijn zullen doen. Zij moeten immers de volle waarde van hun geld genieten.

De volgende morgen is het gezin Aalders al vroeg op. Dadelijk na het ontbijt gaat Jan er met vader op uit. Ze willen eens een kijkje nemen aan het strand. Van het strand zelf is niet veel te zien. Het water is door de storm tot aan de duinvoet gedreven. Er is maar een heel smal strookje overgebleven. Ze hebben moeite om zelfs tot de boulevard door te dringen. De hevige wind drukt tegen hen aan en venijnige zandwolken priemen in hun huid. Maar ze geven geen kamp. Het hoofd diep in de kraag van hun jas gedoken en de handen in de zakken, bereiken ze de strandtrap. Dat is een prachtig gezicht! De zee is een grauwe kokende massa. De golven storten zich donderend over elkaar. Schuim vliegt vader en Jan tegemoet. Langzaam dalen ze de trap af. Nu hebben ze niet meer zo'n last van het stuivende zand en kunnen beter zien.

„Kijk eens!” zegt vader opeens en wijst met zijn hand.
„Een schip — vlak bij de kust!”

O God, dat is in nood! Jan's hart begint snel te kloppen. De bemanning is natuurlijk in gevaar! Waar is de reddingsboot? Snel lopen ze in de richting van de toren, waarlangs een berijdbare weg naar het strand voert. Daar moet de reddingsboot vandaan komen.

Vader en Jan voegen zich bij het groepje, dat in angstige spanning aan het strand staat. Zij horen, dat het schip

noodseinen heeft gegeven. Niemand weet hoeveel mensen er aan boord zijn. De reddingsboot zal wel onmiddellijk komen. Jan mag even door de kijker van een meneer zien. Nu kan hij duidelijk waarnemen, dat het schip zware slagzij maakt. Ook ziet hij enige mensen in de mast zitten. Waar blijft die reddingsboot toch? Goddank! daar komt ze aan! Door acht stoere paarden getrokken, snelt het kleine scheepje naar het strand. De redders hebben leren stormhoeden op en zwemvesten aan. Wat een prachtige kerels zijn dat! Het is waarachtig geen kleinigheid, om met zo'n storm zee te kiezen. Maar ze weten van geen aarzeling. Met luide kreten jaagt de voerman de paarden tot in 't begin van de branding. Rappe handen duwen de boot van het onderstel af in 't water. Daar gaan ze!

Tientallen paren riemen snijden door 't water. Maar ze schieten toch niet vlug op. Het is bijna geen roeien tegen zo'n golfslag in. Heel lang duurt de strijd van de dappere mannen. Jan staat te trappelen van ongeduld. Als ze maar niet te laat komen! Het schip in de verte helt hoe langer hoe sterker. Even gaat er een kreet van ontzetting door de menigte aan het strand. De reddingsboot was bijna door een woeste stortzee omgeslagen. Maar gelukkig, het blijkt niet zover te zijn gekomen.

Nu zijn ze vlak bij het schip. Met touwen wordt een verbinding tot stand gebracht. Het is niet allemaal precies te zien van de wal af. Maar de zeelui, die hier staan weten te vertellen, dat de mensen nu van boord zijn gehaald. Het gaat er alleen nog maar om, hen heelhuids aan land te brengen. Dat valt tamelijk mee, want de storm is in kracht

verminderd. Jan is verkleumd van koude, maar hij wil toch niet weggaan, voordat de boot is aangekomen. Daar zijn ze! Tal van mensen hebben tranen in de ogen. Ook Jan kan zich niet meer bedwingen. En als hij de uitgeputte lichamen der zeelieden van boord ziet dragen, keert hij zich om.

„Laten we maar weggaan, vader . . .” zegt hij zachtjes. „Het is nu toch gebeurd . . .”

Dat vindt vader ook wel het beste. Ook hij is diep onder de indruk van het aanschouwde.

„Wat zijn al onze dagelijkse noden en angsten toch klein,” zegt vader. „Hoe vaak zijn wij niet bevreesd voor dingen, waarbij ons leven heus niet op ’t spel staat. En kijk dan eens naar die eenvoudige, rondborstige mannen, die zonder een woord te zeggen hun bestaan wagen om enkele arme schepelingen te redden . . . Het moet een reden voor ons zijn, om ons nooit te beroemen op onze prestaties.”

Jan begrijpt vader volkomen. Hij neemt zich voor, om in de toekomst steeds, wanneer hij zich tevreden voelt, aan die dappere redders te denken. En dat is een goed voor-nemen. Want zij zijn het schoonste voorbeeld van op-offeringsgezindheid en plichtsbetrachting.

XV

EEN PRINSES EN EEN AARDIGE MENEER

Een paar dagen later rijden er 's avonds vier prachtige auto's voorbij. Jan is met buurjongens aan 't voetballen. Wat zijn dat een mooie wagens! Het lijkt wel een bruiloftstoet. Neen, nog mooier: het kon wel een hofhouding zijn, die daar voorbij rijdt. Jan kijkt eens, waar die wagens heen gaan. Hij ziet hen aan 't eind van de straat voor Hotel Zon en Zee stilhouden. Het zijn zeker heel deftige gasten, die meneer Geerling daar krijgt. Jan is er dol nieuwsgierig naar, om er meer van te weten. Maar nu moet hij helaas naar bed. Hij droomt van sprookjesprinsen en koningen.

Nu, de werkelijkheid is daar niet ver vandaan. De volgende morgen gaat hij meneer Geerling opzoeken.

„Ja,” zegt deze, „dat is een heel bijzonder gezelschap. Het hoofd er van is een Indische prinses. Zij heeft een gevolg van vijftien mannelijke en vrouwelijke bedienden. De tien mooiste kamers hebben zij voor zich laten reserveren. En zij hebben wel honderd grote koffers meegebracht.”

„Zaten die koffers allemaal in die auto's?” vraagt Jan
„Welnee, jongen,” antwoordt meneer Geerling lachend, „die zijn per trein vervoerd. Dacht je, dat de prinses zelf meehielp, om haar koffers naar binnen te sjouwen?”

Neen, dat heeft Jan heus niet gedacht. Hij weet wel, dat

prinsessen nooit iets doen. Zelfs het kleinste werkje laten ze door een hofdame of een lakei verrichten. En of meneer Geerling de prinses zelf heeft gesproken?

„O ja, al enige malen,” vertelt de hotelhouder. „Het is een heel lieve dame.”

Dat vindt Jan iets heel buitengewoons. Hij ziet meneer Geerling ook bijna voor een sprookjesfiguur aan. Stel je voor, zo maar met een prinses te spreken! Zou hij haar niet eens kunnen zien? Ja, dan zou hij er toevallig moeten zijn, als ze uitgaat of thuiskomt.

„Ze draagt zeker een kroon?” veronderstelt Jan.

„Nee, een kroon draagt ze niet,” antwoordt meneer Geerling. „Maar ze heeft wel prachtige gouden en diamanten sieraden. Soms heeft ze er iets van aan. Maar ook gaat ze wel zonder sieraad de deur uit. Misschien heeft ze er zoveel, dat het haar moeilijk valt om een keus te maken. . . .”

Jan stelt zich bergen juwelen voor. Zoiets als de kamer, waarin Ali Baba wist door te dringen met zijn: „Sesam, open U!” De hele dag is hij om en bij het hotel. Maar het geluk is hem niet gunstig gezind. Want de prinses krijgt hij niet te zien. Dikwijls denkt hij: Ja, dat moet ze wel zijn! Dan verschijnt er een statige, donkere dame in een lang wit gewaad. Maar telkens heeft hij zich vergist en blijkt het een dame van haar gevolg te zijn geweest. Als die dames er al zo indrukwekkend uitzien, hoe moet de prinses zelf dan wel zijn?

Doordat hij de hele dag in de buurt van het hotel is, leert hij verschillende gasten kennen. Een dag of wat na de prinses is een aardige jonge meneer gearriveerd, die bijna

steeds in de hal zit. Jan raakt met hem aan 't praten. Hij heet meneer De Moor.

„Waarom bent u aldoor hier in huis?” informeert Jan.

„Wel jongen, ik moet rust houden van de dokter. En in ieder geval ben ik toch in Duindorp en profiteer van de zeelucht.”

Meneer De Moor ziet er helemaal niet naar uit, dat hij rust nodig heeft. Jan vindt hem juist een toonbeeld van kracht en gezondheid. Het schijnt hem dan ook niet aan goede trek te ontbreken. Hij drinkt, terwijl Jan zo'n poosje bij hem zit, verscheidene glaasjes likeur en andere sterke dranken. Daarbij rookt hij sigaret na sigaret. Hij onthaalt Jan ook wel op iets lekkers.

„Hebt u de prinses al gezien?” vraagt Jan.

„Zeker,” antwoordt meneer De Moor, alsof dat de gewoonste zaak van de wereld was.

„O, vertelt u me eens, hoe ze er uitziet!”

„Een heel eenvoudige dame,” zegt meneer De Moor.

„Heeft ze iets tegen u gezegd?”

„Nee, ze heeft alleen maar even geglimlacht in 't voorbijgaan.”

„Maar ze heeft ontzettend veel juwelen, hè?” vraagt Jan verder.

„Ja, dat heb ik gehoord. Maar ik heb er nog weinig van gezien.”

Meneer De Moor schijnt zo'n prinses niet als iets belangrijks te beschouwen. En naarmate hij meer vertelt, kan Jan dat beter begrijpen. Meneer De Moor heeft door heel de wereld rondgezworven. Hij is met

de rijkste en aanzienlijkste mensen in aanraking gekomen.

„Bent u wel eens bij een echte koning geweest?” vraagt Jan ongelovig.

„O, jongen, zo vaak al! Het zijn doorgaans heel aardige mensen. Eenmaal was ik op bezoek bij een Indische maharadja. Misschien kent deze prinses hem wel. Zo'n maharadja is vorst over een uitgestrekt gebied.”

„Wat moest u dan bij hem doen?”

„Nou, ik was op de tijgerjacht geweest met een groot gezelschap Europeanen. En toen hebben we de maharadja met zijn gevolg ontmoet. Die waren ook op jacht. Ik heb het leven van de vorst bij die gelegenheid gered. We reden rustig door het oerwoud, toen plotseling een reusachtige tijger een sprong naar de maharadja deed. Zijn paard viel op de grond en de vorst zou er zeker slecht zijn afgekomen, als ik het ondier niet met een welgemikt schot had geveld. Toen nodigde hij mij uit, om hem in zijn hoofdstad te komen bezoeken. Nou, daar was ik best voor te vinden, dat begrijp je wel! Aan de poort van de stad werd ik opgewacht door een grote stoet bedienden te paard. In hun midden hadden zij een draagstoel en daarin moest ik plaats nemen. De ruiters, die vooraan reden, kondigden met luide klarenstoten mijn komst aan. Duizenden mensen stonden aan beide kanten van de weg geschaard en als ik passeerde, knielden ze met het hoofd op de grond. 's Middags was er een groot tournooi. Weet je wat dat is?”

„O ja,” zegt Jan, „dat is een steekspel. In de Middeleeuwen hielden de ridders hier ook tournooien.”

„Juist, maar die werden te paard gehouden. En dit was

een tournooi op olifanten! Het was een weelde en een schittering van kleuren, zoals je in geen sprookjesboek zult vinden! Ik vond het ook alles een sprookje en telkens moest ik me er aan herinneren, dat ik niet droomde. Het paleis van de maharadja was van wit marmer en de vloeren waren met goud en diamanten ingelegd. Er waren grote tuinen omheen, waarin kleurige fonteinen het water hoog opspotten. Jongen, wat was dat prachtig! En 's avonds voerden de slavinnen van de vorst een dans uit. Het was betoverend! Er waren natuurlijk ook de heerlijkste spijzen en dranken en je begrijpt wel, dat ik me niet onbetuigd liet!"

„Ja, dat geloof ik best!" lacht Jan, die meneer De Moor weer een likeurtje naar binnen ziet wippen.

„Nou, en de volgende morgen," gaat meneer De Moor bijna fluisterend verder, „de volgende morgen — toen mocht ik de schatkamers bezichtigen. De schatbewaarder ging mij vooraf en opende de sloten van de poort met vier gouden sleutels. Wij moesten op vilten schoenen lopen, omdat harde zolen allicht een diamant, die op de vloer lag, zouden kunnen verbrijzelen."

„Lagen die zomaar op de grond?"

„O, jongen wat lag daar niet op de grond! Eerst kwamen we in een kamer met kostbare tapijten en zijden stoffen. Daarop volgde een vertrek met louter hopen goud en zilver. In bergen lagen er de muntstukken en ook staven. Daarna kwam het mooiste. Een hele zaal vol met diamanten, paarlen en allerlei andere edelgesteenten. Je moest je ogen bijna dichtknijpen, anders werd je verblind door de schittering. De schatbewaarder vertelde mij, dat zijn heer de

rijkste man van de wereld was. Nou, daaraan heb ik geen ogenblik getwijfeld!

Voor ik 's middags wegging liet de maharadja mij een grote zak brengen. Die mocht ik niet openmaken eer ik buiten zijn gebied was. Ik was natuurlijk doodnieuwsgierig om te weten wat daarin zat. Ik stelde me allerlei schatten voor — en die verwachting is niet beschaamd. Een keur van de schitterendste edelstenen zat er in de zak. En voorts nog een stuk of wat staven goud en zilver. . . .”

„Ooooh!” zegt Jan met wijd open mond, „’t is bijna niet te geloven!”

„Nee, dat is ’t inderdaad niet. Er zijn vaak genoeg mensen geweest, die me hebben uitgelachen, als ik ’t hun vertelde. Maar ondertussen heb ik de schatten toch maar gekregen!”

En meneer De Moor lacht fijntjes.

„Dan bent u zeker erg rijk!” zegt Jan eerbiedig.

„Niet zo heel erg meer,” antwoordt de ander. „Mijn reizen hebben veel geld gekost.”

Maar Jan krijgt toch de indruk, dat meneer De Moor over ruime geldmiddelen beschikt. Hoeveel glaasjes limonade en porties ijs heeft hij al niet van hem gekregen! Eens laat de jongen zich ontvallen, dat hij wel graag een vlieger zou hebben.

„Wat kost zo’n ding?” vraagt meneer De Moor.

„Nou, zo’n hele grote strandvlieger kost wel een rijksdaalder. Die zijn zó duur!”

„Hm,” zegt meneer De Moor, terwijl hij in zijn vestzakje tast.

Daarna reikt hij Jan een geldstuk over. Een rijksdaalder!

Een hele rijksdaalder! Jan weet bijna niet wat hij moet zeggen, om voor die gulheid te danken. Dan rent hij weg, rechtstreeks naar een speelgoedwinkel. En hij koopt de grootste strandvlieger, die ze hebben, een reusachtige linnen vogel. Een kluwen touw neemt hij er ook bij en daarmee is de rijksdaalder precies op. Jubelend trekt hij er mee naar huis. Vader en moeder schudden even het hoofd. Hij mag iemand niet zoveel afbedelen. . . .

„Wat afbedelen!” moppert Jan, „hij heeft 't me uit zichzelf gegeven! 't Is zo'n aardige vent!”

„Ga hem de vlieger maar eens laten zien,” zegt moeder.

Meneer De Moor vindt hem ook prachtig.

„Hè, meneer,” vleit Jan, „gaat u nou vanmiddag mee naar 't strand. U moet toch zien hoe hoog ie gaat!”

Nou, vooruit dan maar, meneer De Moor zal voor deze keer meegaan. Tine moet er die middag natuurlijk ook bij zijn. En dra zijn zij omgeven door talloze kinderen, die allen de enorme vlieger willen zien opstijgen. Dat is heus zo gemakkelijk niet. Het ding wordt Jan door de sterke wind bijna uit de handen getrokken. Maar meneer De Moor kan het beter. Die laat het prachtstuk voorzichtig stijgen. Klapwiekend verheft zich de vogel. Hoger gaat hij, veel hoger dan welke vlieger ook. Als het kluwen helemaal is afgerold, neemt Jan het klosje in de hand.

„Wij zijn kampioen van het strand!” juicht hij.

Daar heb je Henk ook, met een doos vol repen chocolade.

„Mag ik hem even vasthouden, Jan?” vraagt hij.

Natuurlijk mag Henk dat. Hij zet zijn doos zolang op de grond.

„Wat zit daarin?” vraagt meneer De Moor.

„Chocolade, meneer!”

„Geef jij alle kinderen, die hier staan, dan voor mijn rekening een reep!”

Henk is overgelukkig. In één slag is hij uitverkocht! Dat is hem nog nooit gebeurd! Er is bij deze uitdeling geen gebrek aan belangstelling. Steeds nieuwe kinderen komen aangesneld, maar Henk's doos in niet onuitputtelijk. Er zaten vijftig repen in, die zes cent per stuk kosten. Henk kan dus maar eventjes drie gulden in zijn zak steken!

„Nou jongens,” zegt meneer De Moor, „ik ga weer naar huis. Amuseren jullie je verder, hoor!”

„Dag meneer! Dank u wel! Dank u vriendelijk!” roepen alle kinderen dooreen. Zo'n aardige man hebben ze nog nooit ontmoet.

„Wie is die meneer?” vraagt Henk zijn vriendje.

„O, een enige vent!” roept Jan uit.

En hij vertelt Henk alles wat hij van meneer De Moor weet. Nog lang speelt hij met zijn vlieger, totdat het tijd is om naar huis te gaan.

XVI

EEN DIEFSTAL EN EEN ONTDEKKING

De volgende morgen is de eerste gang van Jan weer naar Hotel Zon en Zee. Daar heerst een opgewonden stemming. Wat zou er aan de hand zijn? Meneer Geerling loopt met een bedrukt gezicht rond.

„Is er iets gebeurd, meneer?” vraagt Jan.

„Ja, iets vreselijks!” antwoordt meneer Geerling. „De juwelen van de prinses zijn gestolen! Een hele kist vol. . . .!”

Jan weet van verbazing even niets te zeggen.

„Wie heeft dat gedaan. . . .?” stamelt hij eindelijk.

„Jouw vriend!” antwoordt meneer Geerling.

„Mijn vriend? U bedoelt toch niet. . . . meneer De Moor! Dat kan toch niet!”

„Ik kan me best voorstellen, dat het je vreemd lijkt. Maar het is toch zo. Meneer De Moor is vannacht verdwenen en hij heeft niet eens zijn hotelrekening betaald!”

Nog nooit heeft Jan zich zo verbaasd. Hoe kan zo'n aardige man zo'n misdaad plegen? En als hij zo rijk is, waarom pleegt hij dan een diefstal? Hij heeft toch immers niets nodig. . . . Maar Jan kan meneer Geerling al die vragen niet stellen, want die heeft het veel te druk. Gauw gaat hij naar huis, om er met vader en moeder over te spreken. Vader heeft het vanmorgen heel vroeg al gehoord, toen hij meneer Geerling zag voorbijgaan. Maar hij had het Jan nog niet

willen zeggen, want hij begreep wel, dat de jongen er van zou schrikken.

„Zie je wel,” zegt moeder, „het gedrag van die man kwam me aldoor al verdacht voor.”

„Maar hij is toch schatrijk, moeder!”

„Ach, jongen, dat zijn toch allemaal verzinsels, die hij je heeft opgedist!”

„Maar hij heeft me een vlieger cadeau gegeven. En van Henk heeft hij een hele doos chocolade gekocht!”

„Nu ja, maar z’n rekening bij meneer Geerling heeft ie niet betaald!”

Vader legt Jan uit, dat het voor de hotelhouder een grote slag is. Niet zozeer dat geld, dat de dief hem heeft onthouden. Maar zijn zaak, die juist zo’n voordeel trok van het verblijf der prinses, krijgt nu misschien een knak. De diefstal moet gistermiddag al zijn gepleegd. Maar vannacht is het geval pas bemerkt door een der dames van de prinses.

„O,” roept Jan uit, „nu begrijp ik, waarom meneer De Moor aldoor in ’t hotel bleef zitten! Hij moest natuurlijk spieden, of z’n kans schoon was. En gisteren ging hij alweer zo gauw weg van ’t strand. Hij wist zeker, dat er toen niemand in de kamers van de prinses was!”

Ja, vader denkt, dat dat allemaal wel zo zal zijn. Het gaat er nu maar om, of de politie de dief en de schat kan opsporen. De man is waarschijnlijk al in het buitenland. Hij is per trein vertrokken, dat heeft men kunnen nagaan. Overigens denkt de politie, dat hij de zware ijzeren kist niet mee op reis heeft genomen. Zo’n vracht zou hem in zijn bewegingen belemmeren.

„Waar heeft hij die dan gelaten?” vraagt Jan.

„Ja, dat is 't 'm nu juist! Hij kan een vriend hebben, die de kist onder z'n hoede heeft genomen. Maar niemand weet het natuurlijk.”

Jan is diep onder de indruk van het gebeurde. Hij begrijpt nog maar steeds niet, hoe zo'n slecht mens zo aardig kon zijn. Die vlieger en die chocolade heeft hij toch echt betaald! Wie weet hoe de prinses nu zit te huilen! Dat idee stemt ook hem bedroefd. Zij is natuurlijk een fijne, edele vrouw. En dan lijdt die goede meneer Geerling ook nog schade!

„Denkt u, dat ze 'm gauw te pakken krijgen?” vraagt hij vader.

„Ik denk het haast niet, jongen. Dat zijn van die door-trapte mensen, die weten overal door te sluipen. Een hotelrat noemen ze zo iemand. En zelfs al hebben ze de man, dan hebben ze de juwelen nog niet. Hij zal heus niet zo gauw zeggen, waar die zijn te vinden!”

Er staan grote stukken in de krant over de diefstal. Het portret van de dader staat er bij. Dat had de politie in haar bezit. Hij heet helemaal niet De Moor, maar Bertelman, en hij wordt al jaren door de politie van verschillende landen gezocht. De prinses heeft een beloning van tienduizend gulden uitgelooft voor hem, die haar de juwelen terug-bezorgt. Dat is een reusachtig bedrag, maar de waarde van het gestolene loopt in de honderdduizenden guldens.

Er wordt dagenlang in Duindorp over het voorgevallene gesproken. Maar aangezien er geen schot in de zaak komt, vermindert de belangstelling al spoedig. De prinses en haar gevolg vertrekken. Hun verblijf aan zee zal helaas geen aan-

gename herinnering bij hen achter laten. Maar vader weet Jan te vertellen, dat de prinses zo vermogend is, dat zij nog gerust op reis kan gaan. En worden de juwelen gevonden, dan kan men die haar altijd nog opzenden. Maar de kans, dat dit gebeurt, lijkt wel hoe langer hoe kleiner te worden.

En ten slotte spreekt nauwelijks nog iemand over de diefstal. Elke dag brengt nu eenmaal zijn eigen zorgen mee. Bij de familie Aalders zijn die niet gering. Er is nog geen vooruitzicht op werk voor vader. Elke avond schrijft vader brieven op advertenties in de krant. Hij biedt zijn diensten aan en wijst op de mooie loopbaan die hij achter zich heeft. Maar er zijn zoveel mensen, die zulke brieven schrijven. En daaronder zijn ook talrijke, die altijd trouw en ijverig hebben gewerkt. De mogelijkheid om een betrekking te krijgen is op 't ogenblik niet groot.

Meneer Geerling komt eens op bezoek. Hij zegt, dat hij door dat voorval helemaal geen plezier meer heeft, om hier in Duindorp te blijven werken.

„Och,” merkt vader op, „zoiets kan toch overal gebeuren.”

„Jawel,” antwoordt meneer Geerling, „dat is waar. Maar ik heb er opeens een tegenzin in gekregen. Ik zou liever ergens anders beginnen. Er is iemand, die Hotel Zon en Zee van me wil kopen. Maar hij biedt niet zoveel, dat ik met het geld een mooie nieuwe zaak kan opzetten.”

„Dat is jammer,” zegt vader. „Ik wou, dat ik kon deelnemen aan het nieuwe bedrijf. Maar daarvoor bezit ik toch niet genoeg.”

De heren gaan aan 't rekenen. Er blijft echter een groot tekort. Kon vader het maar doen! Meneer Geerling is een

goede hotelhouder en vader zou prachtig de administratie kunnen voeren. Dan zou hij niet meer naar alle kanten brieven hoeven te sturen, waarop meestal niet eens antwoord komt.

„Ach, jongen,” zegt moeder tegen Jan, als hij hierover spreekt, „zet dat maar uit je hoofd! Het zijn dromen! Het geld komt nu eenmaal niet uit de lucht vallen.”

Dan is Jan zeer mismoedig en hij begrijpt, dat de toekomst er voor hen donker uitziet. Nog een paar weken en de vakantie is voorbij. En dan komt er een lange, donkere winter. Dat is nooit een prettig vooruitzicht, maar nu is het dubbel onaangenaam.

Zijn stemming wordt ook al niet vrolijker door de regen, die de laatste dagen voortdurend valt. In een droog uurtje gaat hij de straat op. Op de boulevard staat een koude wind. Hij zal maar een beetje het dorp ingaan. Hé, daar heb je Henk!

„Ha! die Henk!”

„Hallo, Jan!”

En dan vertellen ze elkander hoe het bij hen thuis gaat. Bij Henk is het al niet veel beter dan bij Jan. Over een paar weken komt zijn vader weer zonder werk. En Henk heeft nog steeds geen baas gevonden. Met chocolade is ook al niets te verdienen in dit hondenweer. Al lopend komen ze bij de duinen.

„Ga mee er in!” stelt Jan voor. „Hier waait ’t tenminste niet zo erg.”

Dat vindt Henk best. Ze plukken de eerste rijpe bramen. Die zijn koud en smaken rins.

„Jij gaat weer naar school!” zegt Henk. „Jij bent weer tussen de jongens. Maar ik moet thuis blijven, als ik geen werk krijg. . . .”

„Ja,” antwoordt Jan, „dat is waar. ’t Is toch wel prettig, zo tussen de jongens te zijn. Weet je nog, dat we dat mooie fort hebben gemaakt?”

„Onze kelder tegen gasgevaar, bedoel je? Dat moet hier in de buurt zijn geweest.”

„Ja, dat kan wel uitkomen,” zegt Jan. „Was ’t niet daar-ginds bij die duindoorns?”

Ze gaan er eens een kijkje nemen. Och, och, wat is er weinig van overgebleven! Een ondiepe kuil is alles. Ze gaan er even liggen, want het is een beschut plekje. Jan graaft peinzend met zijn hand in de grond. De kuil reikt al bijna tot aan zijn elleboog, als hij op iets hards stuit.

„Ik voel wat!” zegt hij tegen Henk. „Een hard plekje!”

„’t Zal een stuk hout zijn,” veronderstelt zijn vriendje.

Misschien, maar Jan wil het toch wel precies weten. Hij graaft verder, nu sneller, en Henk helpt hem een handje daarbij. Neen maar, wat is dat! Een tamelijk grote, vierkante ijzeren kist!

„De juwelenkist van de prinses!” roept Jan uit.

„Welnee, jô,” zegt Henk, die het niet kan geloven.

„Nou, vast wel!” meent Jan. „Ik heb de beschrijving er van in de krant gelezen. Er zat van boven een groot hengsel aan en de hoeken zijn beslagen, net zoals ik heb gelezen!”

Ze proberen het ding er uit te tillen. Jongen, wat is dat zwaar!

„De juwelenkist van de prinses”, roept Jan uit

„Hoe heeft die vent dat alleen hier naar toe gekregen?” vraagt Henk.

„O, hij was natuurlijk reusachtig sterk! Hij deed net of ie rust moest nemen, maar ik dacht aldoor, dat ie daar helemaal geen gezicht voor had.”

„Dat zal een sjouw zijn,” zegt Henk weer.

„Weet je wat,” zegt Jan, „het beste is, dat we het ding hier laten staan. ’t Is ook veel te gevaarlijk, om er zo mee over de weg te lopen. Ik ga wel even naar ’t politie-bureau.”

„Nee, dat doe ik wel!” roept Henk uit en snelt al weg.

Natuurlijk wil hij graag het grote nieuws overbrengen. Het kost Jan moeite, om op hetzelfde plekje te blijven zitten. Als het eens waar is! O, als het eens waar is! Tienduizend gulden!.... Een kapitaal!.... Vader zal met meneer Geerling samen een hotel kunnen oprichten! Natuurlijk moet Henk de helft van het bedrag hebben. Hij was immers ook bij de ontdekking aanwezig.

Jan kan toch niet blijven zitten. Hij draait om de kuil heen en kijkt telkens naar de kist. Als er maar niemand in de nabijheid komt! Maar er is gelukkig geen mens te zien. Een langgerekte kreet weerklinkt opeens. Het is Henk, die armzwaaiend komt aanhollen. Achter hem lopen twee mannen, een in de uniform van politieagent, de ander in burger. Dat is zeker een rechercheur. Jan heeft nog nooit zo verlangend naar politiemannen uitgekeken. Ze schijnen het enthousiasme van de jongens allesbehalve te delen. Hun gelaten staan ernstig. Ze stappen op hun dooie gemak op de kuil toe en kijken er in.

„Hm. Ja,” mompelt de rechercheur.

„Zou 't 'm zijn?” vraagt de agent.

„We zullen de zaak onderzoeken,” zegt de ander.

De agent gaat op zijn knieën liggen en trekt het ding omhoog. Zijn gezicht wordt rood van inspanning. Maar hij krijgt de kist er toch uit.

„Gaan jullie maar mee naar 't bureau,” zegt de rechercheur tegen de jongens.

Deze voldoen gaarne aan het verzoek. De beide politiemannen lopen vooruit, Jan en Henk achter hen aan. De agent loopt scheef onder zijn last. Natuurlijk trekt het groepje veel bekijks in het dorp. Jongens, die ze kennen, komen naar Henk en Jan toe, maar de politiemannen jagen hen weg. De beide jongens zouden toch geen woord hebben losgelaten. Ze voelen zich heel gewichtig door hun ontdekking.

„Tienduizend gulden!” fluistert Jan zijn vriendje in.

Die knikt, dat hij het wel wist. Een heel troepje kinderen en ook wat grote mensen blijft tot het bureau op een kleine afstand volgen. De jongens stappen achter de mannen naar binnen. Die wijzen hen, dat zij een kamer moeten binnengaan. Er is niemand aanwezig. Henk twijfelt er nu ook niet meer aan, dat zij de juwelenkist hebben gevonden. Ze zitten te trappelen van ongeduld. Al te lang worden zij niet op de proef gesteld, want spoedig komen de politiemannen weer binnen met de kist. Ook een inspecteur voegt zich bij het gezelschap.

Er worden allerlei paperassen voor de dag gehaald. Een beschrijving van het stuk en een foto er van. Alles klopt precies. Maar hoe krijgen ze het ding open? Geen nood,

voor een smid is reeds gezorgd. Die meldt zich wat later aan met talloze sleutels. Wat zijn dat een spannende ogenblikken voor de jongens! Tientallen sleutels worden geprobeerd, maar blijken niet te passen. Wie weet hoe lang het nog duurt! Misschien moet eerst nog aan de prinses worden gevraagd, om de sleutel op te zenden. Daar kunnen nog wel dagen mee heengaan! Maar neen, zolang hoeven ze niet te wachten. Eindelijk gaat de sleutel helemaal het slot in en knarsend gaat het open. De jongens kunnen niet nalaten een juichkreet te uiten. Maar wat ze dan zien, maakt hen stom van verbazing. Een flonkering, een schittering, die met geen pen is te beschrijven! Diamanten, broches, diademen, parelsnoeren, gouden ringen en andere schatten. . . .

„Alles is nog intact,” zegt de inspecteur. „Maak het ding maar weer dicht!”

Dan moeten de jongens hun namen opgeven. Ze zullen er wel spoedig meer van horen. Ze kunnen bijna niet meer spreken van opwinding. Maar Jan vraagt toch nog:

„Krijgen we het geld gauw?”

„Daar weet ik niets van,” antwoordt de inspecteur kortaf.

Nou, vooruit, dat zal wel terecht komen! Het komt immers niet op één dag aan! Henk en Jan stormen naar huis. Nog nooit hebben ze zo hard gelopen. Als Jan thuis komt, is hij helemaal buiten adem. Hij vliegt de gang door, de keuken in, waar vader en moeder zitten.

„We hebben 'm gevonden!” jubelt hij. „We hebben 'm gevonden! Hoera!”

„Wat? Wat hebben jullie gevonden?” vragen vader en moeder tegelijkertijd.

„De kist van de prinses! De juwelenkist! Henk en ik. . . .”

Vader wordt bleek. Hij grijpt Jan's handen.

„Jongen, wat vertel je daar? 't Is toch niet waar. . . .”

„'t Is wel waar!” juicht Jan. „Gaat u maar vragen bij de politie! Tienduizend gulden voor Henk en mij, vader! Nu hoeven we niet bang meer te zijn!”

Vader pakt zijn hoed en gaat onmiddellijk de deur uit, om bij de politie bevestiging van Jan's mededeling te halen. Maar moeder en Tine moet Jan alles nauwkeurig vertellen. Moeder snikt van vreugde en Tine schreit ook een beetje mee, om bij moeder niet achter te blijven.

Daar is iemand aan de deur. Vader natuurlijk. Jan vliegt de gang in en botst hevig tegen meneer Laarmans op.

„Rekel!” schreeuwt deze.

Maar Jan springt een pas achteruit en roept:

„We hebben de juwelenkist van de prinses gevonden!”

„Zo, doet me groot plezier!” zegt meneer Laarmans bits. „Wij komen hier in elk geval nooit meer terug!”

Maar deze woorden hebben geen invloed op Jans stemming. Hij valt vader om de hals, als deze met de heerlijke zekerheid thuiskomt. Jan wordt wel een half uur lang door vader en moeder omhelsd. En Tine wordt natuurlijk niet vergeten.

Ze gaan daarna naar meneer Geerling, die ook zeer verheugd is met de goede tijding. Hij laat een fijne fles wijn uit de kelder halen en klinkt met vader. Jan mag zoveel limonade drinken en ijs eten, als hij maar wil.

„Dat treft prachtig,” zegt de hotelhouder. „Ik heb juist vandaag weer een bod voor deze zaak gekregen. Veel beter

dan de vorige keer. Nu kunnen we samen een prachtige inrichting openen in de stad."

„Gaan we dan naar de stad wonen, vader?" vraagt Jan.

„Ja, jongen!"

Jan springt in de lucht van blijdschap.

„Gebeurt het gauw?"

„Waarschijnlijk de volgende maand al. We beginnen dadelijk met de voorbereidingen voor onze zaak."

Diezelfde avond brengen Jan en vader nog een bezoek bij Henk thuis. Daar is het een en al drukte. Alle bewoners van de buurt verdringen zich in en voor het huisje. Er wordt veel gelachen en geschreid. Nog nooit heeft Jan zoveel gelukkige mensen bij elkaar gezien.

Dat is toch heerlijker dan wat ter wereld ook: mensen gelukkig te maken. Je wordt er stil van, je denkt helemaal niet meer aan jezelf. Neen, je denkt alleen aan die anderen, die zolang met allerlei moeilijkheden hebben moeten kampen en die nu, opeens, door de stralende zon van het geluk worden beschenen.

XVII

AFSCHEID

De maand September is aangebroken. De school begint alweer. Maar Jan zal haar niet meer bezoeken. Althans niet hier in Duindorp. Vader heeft reeds een woning in de stad gehuurd en bijna al het huisraad is al getransporteerd.

Ja, Jan gaat hier toch nog één keer naar school. Maar om

afscheid te nemen. Vader is die ochtend bij hem. Voor het begin van de lessen worden ze toegelaten. Alle onderwijzers staan bijeen in de gang. Jan geeft hun een hand en dankt hen, bij wie hij heeft gezeten, voor het genoten onderricht. Ze wensen hem allen het beste.

De klassen zijn inmiddels volgestroomd. Jan voelt zich een beetje vreemd, als hij zo met zijn pet in zijn hand het lokaal binnengaat, waar zijn oude vriendjes zitten. Het is zo'n onverwacht afscheid. Hij heeft zoveel heerlijke herinneringen aan de omgang met deze jongens. . . . Daar heb je ze allemaal: Kees en Gerrit en de anderen. De een brutaal, de ander wat bedeesder, maar zonder uitzondering aardige, hartelijke kameraadjes. Jan voelt, dat hij moeite heeft, om zijn tranen te bedwingen. Nee, dat zou toch te gek zijn! Zo'n grote kerel huilen en dat nog wel waar zijn vriendjes bij zijn! Dat zal niet gebeuren! Hij weet zich te beheersen, maar het is hem toch nauwelijks mogelijk om een woord te uiten. Het lijkt wel of er een nevel voor zijn ogen hangt en of zijn lippen door een slot worden dichtgehouden. Maar enfin, ze begrijpen hem wel en een handdruk zegt soms meer dan een heleboel woorden.

Vader staat in de gang op hem te wachten. Vanmiddag vertrekt het gezin. Maar eerst maken ze nog een rondgang door het dorp, door dat heerlijke dorp, waar zij zoveel lief en leed hebben beleefd. Hoe heerlijk stil is het nu weer! Alle vreemdelingen zijn naar hun vaste woonplaatsen teruggekeerd. Aanstonds zullen zij hier ook vreemdelingen zijn. Maar nu horen zij hier nog thuis, nog heel even. Wat valt het moeilijk om je los te maken uit zo'n geliefde omgeving!

Hoe rustig liggen daar de duinen onder de tere najaarslucht. En de zee is zo kalm en zo blauw. Die heerlijke, lieve zee, waarin het zo goed spartelen was! En daar staat de stoere uitzichttoren, getuige van Jan's gezonde kwajongens-aard. Het is alles voorbij, voorgoed voorbij. . . .

Henk brengt de familie naar de trein. Het spijt hem ontzettend, dat Jan weggaat. Hij haalt alles weer op, wat zij samen hebben beleefd. En hij is nog lang niet vergeten, hoe Jan hem met het schoolwerk heeft geholpen. Dat zal Henk nooit vergeten! Als ze bij het perron staan, is Henk nog niet moe. Hij blijft maar doorpraten. Hij zou het nog wel uren en dagen willen doen.

„Kom, Jan,” zegt moeder, „de trein vertrekt dadelijk!”

Nog eens handen drukken, nog een goede wensen uiten. Instappen. De chef heft zijn staf op. Langzaam zet de trein zich in beweging.

Voor het raampje staande ziet Jan Duindorp aan de horizon verdwijnen. Hij wuift er nog eens naar. Maar dan keert hij zich om. Verheugd kijkt hij in de andere richting, die van de stad, waar de locomotief met grote snelheid op afstevent. En hij voelt zich verheugd en dankbaar. En ook gelukkig. Want hij gaat een nieuw, rijk leven tegemoet.